

Vladas Dautartas

Žydrieji Jungos

Apysaka

Šarūnas ant skiedryno skaldė malkas. Įniršęs, net prasižiojęs. Buvo pats vidudienis. Birželio saulė kepino negailestingai ir atkakliai. Pailgu berniuko veidu, nosimi varvėjo prakaitas. Šlapia buvo ir nugara, ir krūtinė... Ilgi, sprandą užgriuvę plaukai buvo taip pat drėgni, prisivėlę dulkių, medžių pjuvenų ir dar dievai žino ko. Kiekvieną kirvio smūgį lydėjo gilus atodūsis. Šarūnas taip smarkiai mojavo kirviu, kad ant nuogos krūtinės kabantis laimės amuletas – tristiebė škuna – šokinėjo kartu su grandinėle, lyg iš tikrųjų būtų pakliuvusi į tikrą audrą. Visa tai rodė berniuko jėgą ir tvirtą būdą. Ir dar pasiryžimą nepasitraukti nuo malkų krūvos, kol nebus viskas suskaldyta... Ir štai Šarūnas užsimojo paskutiniam smūgiui. Sukandęs dantis, iš visų jėgų trenkė kirviu. Braškėdamas skilo pusiau paskutinis pušies drūtgalis. Pats storiausias iš visų, paliktas pabaigai. Pakvipo sakais.

– Bravo, Jūrininke! Tai bent smūgis!

Tai Mindaugas šūkavo, eidamas kiemu prie draugo. Pirma, žinoma, peršokęs tvorą. Mat jis niekino kad ir dailiausius vartus, plačiausias duris... Vikriai lyg katinas peršokdavo aukščiausią tvorą, o į trobos vidų žinojo tik vieną kelią – langą. Žinoma, jei jis atidarytas. Apylinkėje visi aukštieji medžiai buvo jo išlapioti, visos olos išlandžiotos... Mindaugas buvo lieknai nauaugęs, vikrus ir drąsus berniukas. Tik galva kažkodėl buvo didoka. Dėl jos ir praminė jį draugai Šamu. O gal dar ir todėl, kad berniukas vandenyje jautėsi lyg tikra žuvis. Jis plaukė puikiai.

– Tu, Šame, visada pasirodai, kai jau šaukštai po pietų. Matai šią krūvą malkų?
– nepasidavė draugo pagyrai Šarūnas.

– Negalėjau... Mane senė taip pat už dyka nešeria... Tu vienas?

– Tuščia... Tik aš ir Micius...

Mindaugas, tartum norėdamas įsitikinti, ar draugas teisybę sako, greitu žvilgsniu apibėgo sodybą. Aplinkui tvyrojo įkaitinta tyła. Nuo saulės spindulių alpo medžiai, mieguistai atrodė troba, daržinė, į pavėsius buvo nulindusios vištos. Netgi katinas Micius, šiaip jau pamėgęs šilumą, buvo kažkur į vėsesnę vietelę pasitraukęs.

– Dėk spyną ant durų, ir bėgam prie ežero! – šūktelėjo Mindaugas. – Jei delsi, ištirpsime lyg vaškas. Fu!

Šarūnas pasitaisė pasmukusius džinsus, nusispjovė ir, žengęs kelis žingsnius, griuvo ant pilvo į tankią kiemo žolę. Vėsią ir malonią. Mindaugas pasekė draugu.

– Suprantu, Jūrininke, – murmėjo jis, atsigulęs šalia. – Suprantu, kokia vapsva įgėlė... Juk tavo amuletas – tristiebė škuna. Vadinasi, vėl sapnuoji vandenynus, tolimus kraštus, laukinius žmones, bananus ir apelsinus... Aš, žinoma, nieko prieš. Tačiau kartais man atrodo, kad esi nesveiko proto arba trylika baslių prarijęs...

– Tu, Šame, tikras žemės kurmis. Bijai toliau pajudėti. Ką mes čia matom? Tuos pačius kelius, tuos pačius namus, tuos pačius žmones...

– Jūrininke, o ežeras? Ežeras mūsų!?

– Ežeras... Ežeras čia niekuo dėtas. Jei jau pagarsėti, tai pagarsėti... O ar tau nebūna taip: užlipi ant kalno, matai aplinkui sodybas, miškus, upes... Įdomu, bet neilgam. Po valandėlės parūpsta, kas ten, kur dangus su žeme susisiečia... Taigi, kas ten, už tos linijos, o gal ir dar toliau? Ar tau taip nebūna, Šame?

– Tu sveiko proto ar trylika baslių prarijęs? Tai juk horizontas! Jei eisi artyn, jis bėgs nuo tavęs. Negi geografijos nesimokei?

– Mokiausi, Šame, mokiausi... Tu kaip sau nori, o aš nutariau veikti.

Mindaugas nejučiomis pasislinko arčiau. Ginčytis, žinoma, galima, bet Šarūnas ne visada tuščiai plepa. Įdomių dalykų jis prigalvoja. Kartais net širdis alpsta besiklausant.

– Dėstyk, Jūrininke, klausau...

– Taip jau iš karto? Nieko nebus. Prisiek, kad niekam nė žodžio. Nuryk žolės kuokštą.

Mindaugas susiraukė ir ryžtingai maktelėjo savo didelę galvą į tankią žolę. Išrovęs dantimis keletą smilgų, ėmė kramtyti.

– Ryk, ryk... Atsimink, kad kiekviena žolė – vaistas... Ryk, sakau, nes kitaip negalios priesaika.

Mindaugas čiaudė, kosėjo, bet nurijo.

– Palauk, ateis laikas, gersi, Jūrininke, karštą dervą. O dabar dėk viską ant delno.

Šarūnas, užuot atidengęs paslaptį, staiga pašoko ir nuskubėjo į trobą. Po valandėlės sugrižo. Priklaupė ant kelių ir prieš draugo akis ištiesė pasaulio žemėlapi.

– Aš iškeliauju į tolimus kraštus, – reikšmingai pasakė jis. – Štai čia mano kelionės tikslas!

Smiliumi dūrė į tolimiausią didžiulio vandenyno kampą.

– Juk tai vanduo, – užgulė žemėlapi Mindaugas. – Vanduo, ir daugiau nieko...

– Tu tamsus ir neapsišvietęs lyg rudenio naktis, Šame. Iš knygų sužinojau, kad būtent čia, šitoje vietoje, turi būti dar niekieno neužtikta sala.

– Na jau, senelės pasakos! Dabar nėra nežinomų salų. Net Mėnulį žmonės apšniukštinėjo. Netikiu.

– Žinai ką, Šame, tau nepadedą nè didelė galva. Žemėje dar daug baltų dėmių. Ar neskaitei apie Amazonės džiunglėse aptiktą nežinomą indėnų gentį?

– Kažką girdėjau, – nenorom atsakė Mindaugas.

– Jau šviesėja tavo protas, Šame. Taigi čia, šiame vandenyne, yra nežinoma sala. Aš pirmas ją ir aplankysiu.

– Olialia... Kaip tu ją pasieksi, Jūrininke?

– Pirmiausia nusikasiu iki uosto. Ten laivan stosiu tarnauti junga. Viskas labai aišku ir paprasta. Po to – kelionė!

– O jei nepriims tuo junga?

– Jungos visada reikalingi. Ypač tokie vikrūs, kaip tu, Šame.

Mindaugas papūtė lūpas.

– Taip... – nutęsė jis. – Tai lyg ir pabėgimas iš namų. Ar teisingai pasakiau?

– Kodėl?.. Paliksim laiškus. Paaiškinsim viską... Dabar ne baudžiatvos laikai.

– Paskutinis sakiny man patinka, Jūrininke, – Mindaugas pasikasė pakaušį.

– Bet iki uosto nukakti reikalingi pinigai?

– Aš viską apmaščiau. Planas detalus, – Šarūnas glustelėjo prie draugo. Ilgai jis kažką šnabždėjo, rodė rankomis.

– Taip, – vėl mįslingai nutęsė Mindaugas. – Taip...

– Netinka? Bijai?

– Tu sveiko proto ar trylika baslių prarijęs! Ar aš kada nors kinkas drebinau? Še leteną!

– Taip ir maniau, – rimtai pasakė Šarūnas. – Dabar – prie ežero! Reikia gerai nuplauti nuobodaus gyvenimo dulkes!

Tačiau draugai vieni du netoli nuėjo. Iš patvorės brūzgynų išlindo rudaplaukis Algis, visų pravardžiuojamas Būgnų Karaliumi. Tokią pravardę Algis gavo todėl, kad jo kišenėse visuomet būdavo kortos. Lošdavo jis ne šiaip sau, o „iš kapeikos“. Tiko jam lošti ir iš plunksnakočio, pieštuko, degtukų dėžutės arba net iš duoto kitam į kaktą sprigto. Algis vaikščiodavo įtraukęs kaklą, kažkaip vogčiomis, vis iš šalies žvelgdamas į žmones. Ir kalbėti per daug nemėgo. Pasakys žodį, kitą, ir vėl burna lyg pilna vandens.

– Še, Būgnų Karalius! Ką ten užantyje turi?! – šūktelėjo Mindaugas.

– Obuoliukai...

– Kieno sodą nusiaubei? – pasiteiravo Šarūnas.

– Ar savo sodo neturiu? Loškim, – ir Algio rankose sušlamėjo kortos.

– Einam maudytis, – paaiškino Mindaugas.

Dabar jau trise pasuko dulkinu kaimo keliu prie ežero. Lenkė neseniai pastatyta, dar derva atsiduodančią, trobą. Joje gyveno kolūkio agronomas, jo žmona ir dvylikametė duktė Aistė. Mergaitė, lyg žinodama, kad pro šalį eis bendraklasiai, buvo kieme ir džiaustė baltinius.

– Ką sugalvojo šaunioji trejukė?! – šūktelėjo draugams Aistė.

– Traukiam prie ežero! Jei nebijai būti panardinta, einam kartu, Kieliuke! – sumojavo iš karto abiem rankom Mindaugas.

– Oje, koks smarkuolis! Žiūrėk, kad pats nepriburbuliuotum, Šameli! – neliko skolinga Aistė.

– Mes būsim priešais Didžiąją salą! – paaiškino Šarūnas.

– Gal kamuolį atsinešti?!

Berniukai valandėlei stabtelėjo.

– Pilsim ramsą, – skubinosi Algis.

– Pasiimk, Kieliuke! – už visus atsakė Šarūnas.

Kapitonas Bocas susimąstęs stovėjo prie laivo vairo. Kaip ir pritinka tikram jūrų vilkui, jo dantyse smilko pypkutė, primerktos akys mįslingai žvelgė į raibuliuojantį vandenį. O jūrų vilkas kapitonas Bocas kažkada tikrai buvo. Tuomet, kai dar jaunos akys matydavo per kelias mylias, kai tvirtos rankos pikčiausių štomų metu lengvai valdė laivo vairą, o balsas dundėjo lyg tikras varpas, nustelbdamas įdūkusį vėją. Kapitoną Bocą matė visi pasaulio vandenynai ir jūros, pažinojo visi uostai ir prieplaukos.

Tačiau metų našta atliko savo darbą. Jūrų vilkas gunktelėjo, juodą barzdą ir ūsus nupustė sniegas, prikimo balsas. Tik ištikimoji pypkutė, kaip anksčiau, smilko

dantyse. Žinoma, kapitonas Bocas galėjo ilsėtis. Gaudyti nuo ryto iki vakaro menkes ir glostyti ilgesingu žvilgsniu pamėgtą jūrą.

Tačiau jis buvo ne iš tokio molio. Kai jam pasiūlė po ežerą vežioti turistus, neilgai dvejojo. Tačiau keturis kartus ėmė iš burnos savo pypkutę, keturis kartus nusispjovė, kai pirmą kartą pamatė laivą, kurio kapitonu taip netikėtai tapo. Ir iš tikrųjų prastai tas laivas atrodė. Kažkada tai būta paprasto vilkiko su plačiu pasturgaliu, trumpu kaminuku ir maža kapitono kajute. Jaunystėje jėgos jo turėta, tačiau, kai ją prarado, betampydamas baržas, kai prakiuro šonai, atvežė jį prie ežero ir paliko pakrantėje. Tegu susilopo kam patiks.

Turistų klubas apgydė senį, įkvėpė jėgų. „Ha, – pamatęs laivą, pyko kapitonas Bocas. – Čia ne laivas, o sukiužusi gelda.“ Gal Bocas būtų ilgokai širdęs ir dar keturis kartus nusispjovęs, bet nelauktai taip užsikosėjo, kad iš akių ištryško net ašaros. „Abu mudu tokie, abu jau patrešę“, – murmėjo, niekam negirdint. Susitaikęs su likimu, kapitonas ėmėsi tvarkyti laivą. Paliepė jį nudažyti ryškiomis spalvomis ir pavadinti „Staugiančiu vilku“.

Taigi kapitonas Bocas susimąstęs stovėjo prie laivo vairo. „Staugiantis vilkas“ skrodė ežero paviršių, pamažu artėjo prie prielaukos. Kapitonui skubėti nebuvo ko. Turistus jis nuvežė į Didžiąją salą, išleido. Dabar anie ganysis ten keletą valandų, o „Staugiantis vilkas“ stovės, prigludęs prie savo prielaukos.

Boco akyse visi turistai – tikros pašvinkusios menkės. Amžinai suka galvą, amžinai jiems viskas neaišku, arba šūkauja dėl kokio nors niekelio lyg apykvailiai. Per metus visokių keistuolių matė. Tačiau tas, kurį sutiko šiandieną, privertė rimtai susimąstyti. Tai kas gi atsitiko?

Ryte nuo priekplaukos ant „Staugiančio vilko“ denio užlipo kokių trisdešimties metų vyras. Jis buvo apsirengęs treningu, ant galvos pūpsojo lyg kepurė, lyg skrybėlė. Iš šalies žiūrint, atrodė, kad vyrui ant galvos užmautas tikras kibiras. Jis atsitempė ant laivo dvi išsipūtusias kuprines. Bocas gal nebūtų atkreipęs į vyrą dėmesio, jei ne ta keista kepurė ir dar pailgas veidas su gerokai atsikišusia į priekį viršutine lūpa. „Ha, tikra rykliaus burna, – šyptelėjo į ūsus Bocas. – Ko tik nebūna pasaulyje.“ Kapitonas vis nenuleido nuo keisto turisto akių, o kai tas priėjo artyn, Bocas nesusiraukė, kaip paprastai būdavo, ir nedūmino smarkiau savo pypkutės. Tačiau keista! Vyras nieko neklausė. Tik dairėsi po ežerą, kažką akylai stebėjo.

– Kapitone, tamsta seniai čia plaukioji? – netikėtai prabilo tik tada, kai „Staugiantis vilkas“ jau gerokai buvo nutolęs nuo kranto. Bocui toks klausimas nepatiko. Jis staiga pasisuko į vyrą, išėmė iš burnos pypkutę.

– Ha, vyruti! Kapitonas Bocas į tokius klausimus neatsakinėja.

– Nenorėjau tamstos įžeisti... Man reikia pasikalbėti su žmogumi, kuris gerai žino ežerą.

Vyriškis kalbėjo ramiai, bet nuo kapitono žvilgsnio neišslydo mažas šypsniukas tose rykliaus lūpose. Jei nebūtų to šypsniuko, Bocas būtų išdrožęs, kad ne tik ežerą, bet viso pasaulio jūras žino kaip savo butą. Tačiau šypsniukas privertė kapitoną įsikąsti pypkutę ir tylėti. Tada vyras išsitraukė raudonais viršeliais knygutę ir kažką ėmė joje skaityti.

– Kapitone, dar vienas klausimas, – užkalbino jis Bocą po valandėlės. – Mane domina ežero gylis prie Didžiosios salos. Ten, kur prasideda iškyšulys.

– Ha, penkiolika metrų, vyruti, – net neišsiėmęs iš burnos pypkutės, burbtelėjo lyg šiaip sau Bocas.

– Dėkui.

Ir vyriškis nuėjo prie savo kuprinių. O po pusvalandžio išlipo iš „Staugiančio vilko“ ir dingo Didžiosios salos krūmokšniuose.

Dabar, kai laivas artėjo prie priplaukos, Bocas sumetė, kad negerai padaręs. Reikėjo iškamantinėti vyrą: ko, kaip, ką? „Ha, visai senas kašalotas esi, kapitone“, – barė save Bocas. Juk ne šiaip sau vyras paklausė apie ežero gylį? Ir kodėl būtent prie Didžiosios salos iškyšulio? O knygutė su raudonais viršeliais? Ką reiškė ta keista schema, matyta knygelėje? Nejaugi jis, kapitonas Bocas, ne viską žino apie ežerą? Nejaugi ežeras saugo kažkokią paslaptį?

Bocas stovėjo prie laivo vairo, giliai susimąstęs, ir be pertraukos dūmino savo pypkutę.

Aistė stovėjo vartuose, Algis žaidė gynėju, o Šarūnas su Mindaugu buvo puolėjai, pirmiausia, žinoma, gerokai pasipūskinę ežere ir taip sušalę, kad lūpos net pamėlo, ir oda pašiurpo lyg nupeštos žąsies. Reikėjo sušilti, o kas kitas taip sušildys, kaip futbolas. Vikriai sumetė į dvi krūveles viršutinius rūbus. Tos krūvelės žymėjo, kad būtent čia yra vartų „virpstai“. Aistė lyg tikra kieliukė šokinėjo tarp tų „virpstų“, nebijodama pulti žaidėjams po kojom arba, paimdama kamuolį iš tolimo kampo, kristi kaip akmuo ant žemės. Tiesa, ta žemė buvo baltas ir švarus ežero pakrantės smėlis. Šarūnas su Mindaugu vartus puolė plačiu frontu, vikriai perduodami vienas kitam kamuolį. Algis gynė vartus.

– Pasuok čia! Duok man! – viesulu lėkdamas prie vartų, šaukė Mindaugas.

– Nesivedžiok, nesivedžiok! Gražink atgal! – savo ruožtu mokė draugą Šarūnas.

– Bravo, Būgnų Karaliau! Puiku! – kai Algis atmušdavo ataką, iš džiaugsmo šokinėjo vartuose Aistė. Mergaitės didelės akys svaidė ryžtingus žvilgsnius, o trumpai lyg berniuko pakirpti juodi plaukai blizgėjo saulėje, tartum pripilti kibirkščių. Įtemptos buvo ir Aistės rankos, ir kojos, ir visos šuoliui paruoštas kūnas.

Mindaugas ūmai prasiveržė pro Algį ir spyrė kamuolį į vartus. Aistė krito ant šono, ištiesė rankas, tačiau kamuolį vos pirštų galais palietė.

– Įvartis! – sušuko Mindaugas.

– Nebuvo! – užginčijo Algis. – Kamuolys pralėkė kitoje virpsto pusėje. Pats mačiau!

– Tu sveiko proto ar trylika baslių prarijęs, – šoko prie Algio Mindaugas. – Švarus įvartis! Pats Pele pavydėtų!

– Aiste, ko tu tyli? – paklausė Šarūnas.

– Gerai nemačiau. Kritau, ir viskas susimaišė!

– Buvo!

– Nebuvo!

– Buvo!

– Nebuvo!

Tvirtino Mindaugas ir Algis.

– Tegu būna vienas nulis, – nusprendė Šarūnas.

– Nesutinku! Protestuoju! – nepasidavė Algis.

– Būgnų Karaliau, ar nustos, ar ne? – suraukęs kakta, žengė prie Algio Mindaugas.

– Galiu visai nežaisti. Visuomet turi būti jūsų viršus, – Algis lėtu žingsniu pasuko iš aikštelės.

– Na gerai, stok į savo vietą. Nulis – nulis! – nusileido Šarūnas. – Bet saugokis!

Tas „saugokis“ ne šiaip sau buvo pasakytas. Šarūnas, vos tik gavęs nuo Mindaugo kamuolį, kaip viesulas ėmė veržtis prie vartų. Pastojusį kelią Algį nubloškė kūnu ir, dar kiek pasivedęs kamuolį, spyrė jį į vartus. Tačiau Aistė buvo savo vietoje. Ji abiem rankom atmušė kamuolį. Mergaitei lyg ugnim nudegino plaštakas, bet ji tik pakratė rankas ir pasilenkusi laukė naujo smūgio, nes Šarūnas vėl apėjo Algį ir dar stipriau trenkė į vartus. Smūgis buvo baisus. Kamuolys pataikė mergaitei tiesiog į veidą. Ji krito ant žemės lyg pakirsta ir susiėmė rankomis galvą.

Šarūnas sustingo vietoje. Algis nuspjovė ir pasakė:

– Sakiau, pilkim ramsą. Kortos žaizdų nepalieka.

Mindaugas kažkodėl juokėsi. Net susiriesdamas.

Aistė pakilo, tylėdama užsimovė džinsus, apsivilko bliuzelę ir nuėjo tolyn ežero pakrante. Už kokių trijų šimtų metrų, prie seno gluosnio, prisėdo. Ten, kur brido į ežerą nendrių miškelis.

– Šame, ko rodai dantis?! – ūmai apimtas pykčio, sušuko Šarūnas.

– Nešūkauk, Jūrininke, jeigu tokia caca, tegul nestoja į vartus.

Šarūnas priėjo prie Mindaugo taip arti, kad berniukai net krūtinėm susilietė.

– Žinok, jeigu ne mudviejų susitarimas, ne kelionė, trenkčiau pažiaunėn, – tyliai ištarė Šarūnas.

– Tu sveiko proto ar trylika baslių prarijęs, Jūrininke. Pats pataikei jai į veidą, o mane terorizuoji. Iš viso, nelabai man rūpi ta mergiotė. Algi, trauk kortas, ir eime po medžiais į pavėsį...

Šarūnas, likęs vienas, neskubėdamas užsimovė odiniais lopais papuoštas kelnes, gėlėtus baltinius, kurių niekuomet neužsisėgdavo, kad matytųsi ant krūtinės tristiebė škuna – laimės amuletas. Berniukas valandėlę svarstė: sukti į namus, prisidėti prie kortuotojų ar nueiti pas Aistę, kuri vis sėdėjo prie gluosnio, nuleidusi galvą... Negerai išėjo, labai negerai... Ir dar tas Mindaugo juokas. Žinoma, žaidžiant visko atsitinka, bet kam reikėjo taip stipriai smūgiuoti iš keturių metrų nuotolio?.. Šarūnas patrynė ranka kaktą ir žingsnis po žingsnio nuėjo prie gluosnio. Mergaitė net nepasuko galvos, kai jis atsisėdo greta.

– Kieliuke, aš nenorėjau... tikrai nenorėjau...

– Žinau...

– Nepyk.

Aistė ūmai pasuko galvą. Ji pažvelgė savo didelėm akim į Šarūną. Jas buvo užgulęs liūdesys.

– Aš Šamui įrodysiu, kad ir tokį smūgį galiu sulaikyti. Pamatysi, – ryžtingai pasakė mergaitė.

– Tikiu, Kieliuke.

Paskui jie abu nukreipė žvilgsnius į ežerą. Saulė jau krypo vakaruosna ir nutiesė auksinį taką nuo kranto iki pat Didžiosios salos. Ten buvo matyti „Staugiantis vilkas“. Jis leido melsvą dūmelį ir suko ratą. Šarūnas stebėjo kapitono Boco laivą ir jau negalėjo atsikratyti minties, kad štai už dienos kitos, galbūt, jis pats plauks laivu. Dideliu ir galingu. Plauks į tolimą salą. Ir, žinoma, galėtų dabar pasigirti Aistei, tačiau juk tai gili paslaptis. Tai gal geriau sėdėti šalia mergaitės, tylėti ir žiūrėti į saulės taką. Tviskantį ir viliojantį eiti, eiti dievai žino kur. Galbūt, net į patį pasaulio kraštą.

Buvo sekmadienio rytas. Šarūnas, belaukdamas pusryčių, sėdėjo prie lango ir stebėjo, kas dėjosi lauke. Naktį buvo praūžęs šiltas lietus. Jis paliko ant žemės, medžių, palangėje beaugančių gėlių tūkstančius spindinčių lašelių. Ir šventišką ramybę paliko. Ne tik ten, už lango, bet ir čia, troboje, kur tyloje sukinėjosi prie krosnies mama, o prie veidrodžio sėdėjo tėtis ir skutosi barzdą. Šventišką nuotaiką jautė ir katinas Micius. Jis tupėjo kampe ir didelėm letenom rūpestingai prausėsi.

Ta ramybė, vienoda laiko tėkmė erzino Šarūną. Jam atrodė, kad motina per ilgai ruošia pusrytį, kad tėvo tylėjimas kažką slepia, kad jis nelaukta prabilo ir apvers visus Šarūno sumanymus aukštyn kojom. Taip jau buvo ne kartą, taip gali atsitikti ir

šį rytą. O juk kiekviena minutė brangi. Reikia veikti. Ten, prie ežero, senoje, apleistoje pirtelėje, gal jau laukia Mindaugas. Šalia jo – kelionėn paruošta kuprinė (berniukai nutarė ją nešti pakaitom), o kampe – tvirtos lazdos. Tos lazdos tik iki artimiausio uosto. Kai atsidurs laive – jos pavirs paprastais pagaliais. Negi tikras jūrininkas vaikščios po dieną, pasiramščiuodamas kažkokia lazda? O kuprinė? Kuprinė pravers laive.

Pagaliau virtuvėje taip pakvipo, kad Micius nustojo prausėsis ir, nutapenęs prie šeimininkės, ėmė braukyti uodega jos kojas. Atsisuko nuo lango ir Šarūnas. Jo nosį taip pat sukuteno malonus kvapas. Tai motina čirškino lašinius ir pylė taukus su rusvais spirgais ant kupino garuojančių kukulių dubenio. Supylusi kvietė visus prie stalo.

Kai visi nurijo pirmuosius kąšnius, kurie tirpte tirpo burnoje, kai jau pajuto kukulių skonį, tėtis netikėtai pakėlė į Šarūną akis ir paklausė:

– Ką šiandien manai veikti?

Šarūnas nustojo mažes dantimis. Lengvas šiurpuliukas perbėgo kūną. Prasideda! Vėl prasideda... Tėtis taip visuomet: kai berniukas nudirba vieną darbą, sugalvoja kitą, padaro tą, atsiranda trečias. Šarūnui atrodo, kad tėtis nuo ryto iki vakaro tik ir suka galvą, kaip surasti sūnui darbo, kaip neduoti jam nė valandėlei atsikvėpti. „Darbas – žmogaus išganymas. Kitaip žmogus šunkeliais nueitų“, – dažnai sakydavo tėvas.

– Sekmadienis tai jau mano, tėti, – sumurmėjo Šarūnas.

– Vasara trumpa... Nepajusim, ir ruduo palangėj. Vėl prasidės mokslai. Reikia vaikui ir pailsėti, tėvai, – skubinosi sūnui į pagalbą motina.

– Šeštadieniais žmonės taip pat nedirba, – drąsėjo Šarūnas.

Tėvas šyptelėjo. Nurijo kelis kąsnelius ir pasakė:

– Tegū būna tavo ir šeštadienis. Galvojau, į rajoną po pusryčių kartu važiuosime. Žiūriu, tavo sportiniai batai neilgai telaiko...

Šarūnas lengviau atsikvėpė. Vengdamas ilgesnių kalbų, metė ant stalo šakutę ir spruko pro duris. Iš paskos nėrė ir Micius, kuris jau buvo iki soties prisiedęs. Berniukas kieme ilgai nesidairė. Nedelsdamas patraukė prie ežero, kur pirtelėje jo turėjo laukti Mindaugas. Gal būtų net nebežvilgtelėjęs į tėvų sodybą, jei ne katinas Micius. Katinas tapeno iš paskos, kažką paslaptinai murkdamas.

– Miciau, namo! – varė katiną Šarūnas. Tačiau tas neklausė. Sekė iš paskos, ir tiek. O kai berniukas sustojo, ruošdamasis rimtai pamokyti katiną, Micius pribėgo prie jo ir ėmė trintis į kojas. Šarūnui pyktis nelauktai dingo. Jis pasilenkė, glostė katiną ir kuždėjo:

– Miciau, suprask... Negaliu aš čia ilgiau būti. Nusibodo. Mane vilioja tolimi kraštai... Vandenynei... O tu eik namo. Nugalėjęs pavojus, sugrįšiu...

O kad Micius dar meiliau glaustėsi ir murkė, kažkoks sunkumas užgulė berniuko krūtinę. Mintys pačios bėgo į trobą, kur tvarkėsi geroji mama, o tėvas, ruošdamasis į rajoną, jau tikriausiai buvo užsivilkęs šventinius baltinius. Tėvas... Jis visada ir viską mato. Juk iš tikrųjų sportiniai batai jau baigia savo amželį. Vienas be liežuvio, kito šonas prakiuro. Nieko! Iki artimiausio uosto trauks. O gal nors sudie tėvams reikėjo pasakyti? Ne. Tuomet viskam galas. Iškamantinėtų – kur ir ką... Šarūnas ryžtingai atsitiesė. Nėra ko dabar apie tėvus galvoti. Kai tik sės į laivą, įmes į pašto dėžutę laišką, kuris jau buvo parašytas ir gulėjo kelnių kišenėje. Jame Šarūnas rašė:

Brangūs tėveliai,

Nebuvau aš jums ypatingai geras, nebuvau labai ir blogas. Ką liepdavote jūs, tėti, jūs mama, visada padarydavau. Mokslas man taip pat sekėsi. Taip galėjo tėtis amžių amžiais. Tačiau ne tam aš gimiau. Mane draugai vadina Jūrininku. Ir ne be reikalo! Naktimis sapnuoju vandenynus, laivus ir tolimas salas. Tas, kurias aplankė ir kurių neaplankė kapitonas Bocas. Tas salas pasiekti nelengva, bet aš viskam pasiryžęs.

Mama ir tėti! Jeigu žūčiau, per daug neliūdėkit. Toks jau mano likimas. Tad likite sveiki, nesakau: iki pasimatymo –

Jūsų sūnus Šarūnas

Toje pačioje kišenėje buvo ir kitas laiškas:

Kieliuke,

Kai gausi šį laišką, aš jau plauksiu laivu, kuris manęs laukė uoste. Mūsų kursas – Nežinomoji sala. Laivo kapitonas mano geras draugas. Jis daug kuo panašus į kapitoną Bocą. Iš Nežinomosios salos tau parašysiu laišką, lauk!

Aiste, nepyk už tą kvailą smūgį. Aš tikrai netyčia. Mindaugas taip pat šaunus vyras. O kvatojo todėl, kad jo pilve yra juoko kaulelis... Vienu žodžiu, aš tikras Tavo draugas. Kai, nugalėjęs visus pavojus, sugrįšiu į tėviškę, atskubėsiu pas tave. Ilgai tau pasakosiu apie savo keliones.

Iki pasimatymo – Jūrininkas

– Miciau, nešdinkis namo! – jau piktai suriko Šarūnas ir tekinas pasileido prie pirtelės.

– Ha, vyruti! Kur tave ryklis nešiojo? Kelinta diena dairausi.

Tai kapitonas Bocas šūkavo nuo priepilaukos, pamatęs ežero pakrantėje Šarūną. Kai berniukas uždusęs atlapnojo prie kapitono, tas įdėmiai jį nužvelgė:

– Ko sutrikęs lyg žuvis, į tinklą pakliuvusi? Ar atsitiko kas?

Šarūnas tik nubraukė nuo kaktos prakaitą ir tylėjo. Žinoma, kapitonas Bocas geras draugas, tačiau išsipasakoti jam taip pat nebuvo galima. Na, o atsisveikinti, prieš išvykstant į tolimus kraštus, reikia. Juk ne kas kitas, o Bocas savo pasakojimais išmokė pamilti jūrą.

Tai atsitiko dar tada, kai „Staugiantis vilkas“ pirmą vasarą ėmė skrosti ežero bangas. Bocui patiko, kad kažkoks berniukas vis sukinėjas apie laivą, meiliu

žvilgsniu glosto jo korpusą. Ir dar, kad berniukas tvirtai sudėtas, ryžtingo veido, drąsių akių. „Ha, bus tikras jūrininkas“, – nusprendė kapitonas ir pasikvietė Šarūną ant laivo denio.

O paskui?.. Paskui berniukas sužinojo, ką tai reiškia ciklonas ir taifūnas, štilis ir brizas, dreifas ir farvateris... Ir „Staugiančio vilko“ aliai varžtelį pažino. Šarūnas neragindamas nuplaudavo laivo denį, suringiuodavo darbui lynus, sutvarkydavo kapitono kajutę.

Kai būdavo štilis, o „Staugiantis vilkas“ grįždavo, nuvežęs turistus iš Didžiosios salos, Bocas net patikėdavo berniukui laivo vairą. Šarūnas tvirtai įsikibdavo į vairo stipinų, akys priguldavo prie ežero paviršiaus. Berniukas, viską, o viską pasaulyje pamiršęs, įsivaizduodavo, kad veda didelį jūros laivą į tolimą ir negyvenamą salą. Galbūt tik piratai joje kažkada buvo sustoję ir paslėpę didžiulius turtus? O gal ten gyvena koks nors Robinzonas ir laukia žmonių pagalbos?

Tartum įspėdamas berniuko mintis, Bocas stovėdavo šalia, smalindavo pypkutę ir akylai sekdamas, kaip sukinėjasi laivo vairas. „Puiku, vyruti! Taip laikyti kursą!“ – linksmi šūkaliuodavo kapitonas ir pamažu grimzdavo į atsiminimų jūrą: „Tuomet, vyruti, mes ėjome devynių mazgų greičiu prie Haičio salos...“ „Tą vakarą prie pusiaujo užklupo mus štormas...“ „Didžiojo Barjero rifas man visuomet keldavo siaubą...“ Plaukė kartui su pypkutės dūmais Boco pasakojimai, o Šarūnas juos gėrė lyg išdžiūvusi kempinė vandeni.

– Ha, matau, kad ne viską kapitonas Bocas žino, kas dedasi. Bet ir tu, vyruti, išsižiosi lyg barakuda, puldama grobį, kai sužinosi, ką pasakysiu. Eikš ant laivo, pašnekėsim, kol nėra tų pašvinkusių menkių turistų. O gal liksi visai dienai?

– Kapitone Boce, – nuleido galvą Šarūnas.

– Ha, ar aš tave su lynu tempiu? Negali, vadinasi, negali. Matyt, svarbūs reikalai. Pakalbėsim, ir dumk.

Abu susėdo greta ant galutinio suolo, prie pat laivo vėliavos. Bocas prisikimšo į pypkutę tabako. Šarūnas jautėsi, lyg būtų skilęs pusiau. Labai įdomu, pasiutusiai įdomu buvo, ką papasakos kapitonas, tačiau juk reikėjo skubėti. Mindaugas pirtelėje jau, turbūt, velniuojasi ir trankosi perkūnais. Kiekviena minutė brangi. Reikia kuo greičiau dingti visiems iš akių.

Pagaliau Bocas užsidegė pypkutę, patraukė kelis dūmus.

– Prieš kelias dienas, vyruti, – lėtai pradėjo jis iš tolo, – ant laivo denio pasirodė keistas tipas. Kepurė lyg kibiras, burna – ryklio. Prisigretinęs tai šio, tai to paklausė. Tu žinai, kaip man tie menkės turistai nepatinka. Tačiau kai jis ėmė teirautis, koks ežero gylis prie Didžiosios salos iškyšulio, kai kažką įdėmiai skaitė savo raudonojoje knygutėje, o paskui su tom dviem kuprinėm išsinešdino į salą ir negrižo tą pačią dieną atgal, susimąščiau. „Ha, – galvoju. – Čia kažkuo kvepia. Gal tik jūrų kopūstais, o gal ir rūkyta lašiša?“

Kapitonas vėl patraukė kelis dūmus. Šarūnas pasislinko arčiau Boco.

– Šito tipo paslaptį jau kitą dieną žinojau. Patys turistai išplepėjo, kad tai garsus akvalangininkas. Jis nardė po ežerą lyg tikras ryklys. Kaip tu manai, vyruti, ko?

Bocas pergaltu žvilgsniu žiūrėjo į Šarūną.

– Žuvis turbūt medžioja...

– Ha, žuvis... Čia, vyruti, tokios žuvelės, kad pats piratų vadas Raudonasis Korsaras aiktelėtų. Akvalangininkas ieško nuskandinto Napoleono lobio! Aštuoniolikos statinių gryniausio aukso!

Pirmą akimirką Šarūnui pasirodė, kad jis nenugirdo. Tik jautė, kad kažkas užgniaužė kvapą.

– Ką jūs kalbat, kapitone, ką sakot? – vos pratarė berniukas.

– Ha, tai, ką girdi, vyruti... 1812 metais bėgdamas iš Rusijos, Napoleonas nespėjo to lobio nutempti į Prancūziją. Kazokai, švytuodami kardais, ant kulnų lipo. Tai jis ir nuskandino viską...

– Ir tai... mūsų... ežere? – neatgavo kvapo Šarūnas.

– Čia ir pikčiausia, vyruti. Kažkoks tipas su ryklio burna ieško to lobio mūsų panosėje, o mes net sapne nesapnavom...

Šarūnas pamažu atsitokėjo:

– Taip ir bus, kapitone. Tas lobis tikrai guli mūsų ežero dugne. Juk pro mūsų apylinkes traukėsi sumušta Napoleono armija. Ir kapų jo kareivų pakelėje yra. Šamas ten kasinėjo ir rado žmonių kaukolių, surūdijusių sagų, netgi kardą užtiko. Aštuoniolika statinių! Tai bent!

– Ha, vyruti, aštuoniolika ar dvylika, tai vis tiek tikras lobis.

– Tai ką man daryti, kapitone?

– Pasuk smegeninę, vyruti, pasuk... Negalima leisti, kad nepažįstamas keistuolis šeimininkautų mūsų ežere lyg nuosavoj kūdroj. Manau, tavo draugai neatsisakys tau padėti? O mano kajutė tau visuomet atvira... Tik dabar ilgiau sėdėti

nebegaliu. Matai, jau turistai priepilauką užplūdo. Sekmadieniais tų menkių visuomet padaugėja.

Turistų iš tiesų buvo prisigrūdę priepilaukoje. Jie šūkavo ir nežinia iš ko kvatojo. Šarūnas lyg žuvis pranėrė pro juos ir spustelėjo ežero pakrante taip, kaip mokykloje bėgdavo šimtą metrų. Greičiau pas Mindaugą, greičiau! Ką jis pasakys, išgirdęs tokią naujieną? O svarbiausia, ką daryti? Ak, jei ne kelionė! O gal?..

Maža ir apleista pirtelė tūnojo kitoje ežero pusėje, pasislėpusi karklų tankumyne. Prieš keliolika metų joje maudydavosi eigulio šeimyna, – vieniša eigulio sodyba stovėjo netoli ežero. Tačiau eigulys išsikėlė į naują namą, palikęs senos sodybos pamatinius akmenis ir tą pirtelę.

Šarūnui ir Mindaugui geresnės slaptavietės nereikėjo. Žmonės čia retai užklysdavo, nes aplinkui kerojo tankūs brūzgynai, vietomis telkšnojo liūnas. Į pirtelę reikėjo žinoti taką, kurį buvo numynusi eigulio šeimyna. Tuo taku ir atskubėjo prie slaptavietės Šarūnas.

– Šame, – vis dar gaudydamas orą, tyliai pašaukė.

Niekas neatsiliepė.

– Mindaugai!

Tyla...

Šarūnas apsidairė aplink. Gal draugas tyčia slapukauja. Tūno kur nors krūmų tankmėje ir tyliai kikeną, žiūrėdamas į sumišusį Šarūną. Mindaugas tokias išdaigas mėgsta. Deja, krūmokšniai buvo nebylūs. Berniukas pravėrė pirtelės duris. Iš vidaus tvokstelėjo šaltis ir puvėsių kvapas. Šarūnas įėjo vidun. Pirmą akimirką nieko

nematė. Gilūs šešėliai viską slėpė. Tik kai akys priprato prie tamsos, pamatė kuprinę, lazdas.

– Šame, – vėl pašaukė.

Pirtelė buvo tuščia...

Mindaugą surado namie. Gulėjo sode po beržu ir lyg niekur nieko skaitė „Arberoną“. Pamatęs draugą, numetė į žolę knygą ir pasakė:

– Visai neblogai senis rašo. Vietomis net juokinga. Skaitei?

Šarūnas nervingai gniaužė kumščius. Štai tau draugužis! Neišlaikė žodžio, neatėjo į sutartą vietą, o guli po medžiu ir apsimeta nekaltu avinėliu. „Skaitei?“...

– Ko taip žiūri, lyg praryti norėdamas, – ūmai pašoko nuo žolės Mindaugas.
– Buvau aš toje pirtelėje! Tegu prasmengu skradžiai žemę, jei meluoju! Palaukiau, tavęs vis nėra... Maniau, kad apsigalvojai ar tėvai nučiupo...

Šarūnas dar atkakliau įsmeigė į draugą akis.

– Ką, netiki, Jūrininkė? – ėmė širsti ir Mindaugas. – Še, skaityk, še!..

Šarūnas paėmė laišką, kurį Mindaugas prieš kelionę buvo parašęs tėvams. Jame skubotai buvo sukeverzota keliolika sakinių:

Mama ir tėti,

Nutariau iškeliauti iš namų ir pasibastyti po platųjį pasaulį. Galvoju sau: nejaugi aš jau toks netikęs, kaip judu laikote? Ką padarau – negerai ir negerai. Kartais net širdį suspaudžia. Ir dar: tikra katorga man saugoti Elzytę. Nors ji man ir sesuo, bet aš ne sarginis šuo. Pasaulyje, galbūt, teks pakęsti ir badą, ir šaltį, bet nesiskųsiu ir neliesiu ašarų. Žinosiu, kad vis tiek šioje žemėje nėra žmonių, kurie mane užjaustų ir paguostų.

Sakau – viso gero, viso gero!

Mindaugas

– Tai ką dabar pasakysi, Jūrininke? – kai Šarūnas perskaitė laišką, paklausė Mindaugas.

– Ne ginčytis atėjau, – šaltai atsakė Šarūnas. – Padėtis iš esmės pasikeitė.

– Ką dar sugalvojai? – iš karto ištyso Mindaugo veidas.

– Kelionę teks atidėti.

– Susekė? Išsidavei? O gal pabūgai? Mane kamantinėji, o pats slepiesi krūmuose, – dabar jau Mindaugas puolė draugą ir, atsiėmęs savo laišką, pridūrė: – O šitą vis tiek išsiųsiu seniams. Pasislėpsiu ant trobos aukšto ir klausysiuos, kaip žliumbia... Ir tegu, nesileisiu jodinėjamas. Na, pasakok, kas atsitiko?

– Klysti, Šame, jeigu manai, kad mane susekė ar išsidaviau, ar juo labiau pabūgau. Nežinomą salą mudu vėliau aplankysime. O dabar kišk savo galvą artyn ir įdėmiai klausyk.

Šarūnas žodis žodin perdavė Mindaugui, ką sužinojo iš kapitono Boco. Berniukas klausėsi, čepsėdamas lūpomis, rydamas iš kažkur staiga burnoje atsiradusias seiles. Tačiau kai pirmas įspūdis ėmė blankti, netikėtai suabejojo.

– Gal senis Bocas visa tai tik sapnavo? Gal jis nesveiko proto ar trylika baslių prarijęs? Netikiu, kad mūsų ežere toks lobis dūlėtų.

– Ė... è... è.... Šame, Šameli... Tu niekaip negali suprasti, kad mūsų žemė, vandenynai, upės, ežerai slepia tūkstančius paslapčių. Argi neiškasei prancūzkapy kareiviškų sagų ir kardo? Jei nori žinoti – istorinis faktas, kad Napoleonas nuskandino Lietuvoje didelį lobį.

– Tai ką mes darome, Jūrininke? – vėl užsidegė Mindaugas.

– Pirma – atidedam kelionę. Antra – nedelsdami pradėdam ieškoti lobio. Juk tu puikiai nardai, Šame. Aš taip pat nepėsčias.

– Tai ko dar stovime? Maunam prie ežero!

– Neskubėk... Viską turim gerai apsvarstyti. Čia ne dienos, gal ir ne savaitės darbas. Mums reikalinga valtis arba plaustas. Pasikviesim šį talką Algį ir Aistę. Darbo visiems užteks.

– Kam ta mergiotė? – patraukė pečiais Mindaugas.

– Kieliukė ne blogiau už mudu nardo.

Mindaugas tik šyptelėjo į tokius draugo žodžius. Kas kaip nardo, jis puikiai žinojo. Tačiau girtis berniukas nebuvo pratęs.

– Žinokis, jei jau pradėjai, – sutiko Mindaugas.

Draugai vėl sukišo galvas, vėl ėmė kuždėtis. Abiejų akyse įsižiebė liepsnelės. Gal jos būtų dar ryškiau suliepsnojusios, jei nuo trobos verandos nebūtų pasigirdęs balsas:

– Mindaugai!

Kai niekas neatsiliepė, balsas dar garsiau sududeno:

– Mindaugai! Kur tave paraliai nešioja! Pone Dieve, niekad jo namie nėra, niekad...

– Matai, koks mano gyvenimas, – pasiskundė draugui Mindaugas. – Valandžiukei šmurkštelėjau į sodą, ir jau plyšauja. Pristatys prie lopšio, ir kukuok pusdienį. Ne, išsiųsiu tą laišką. Tegu skaito ir ašaras lieja. Ilgiau nekeitėsiu.

– Mindaugai! Pasakysiu tėvui, kad gerai įkrėstų! Juk slapstaisi, nekrikšte, o neatsiliepi?!

Šarūnas, nors iš sodo gilumos ir nematė tetos Rozalijos, bet puikiai ją įsivaizdavo. Pūpso prie verandos apvali lyg statinaitė ir siauromis akimis gręžia kiemą. O rankos įremtos į šonus, lyg būtų pasiruošusi muštinėms, galva tvirtai suveržta skarele.

– Atsiliepk, ko tyli, – kumštelėjo draugą Šarūnas.

– Mindaugai, paskutinį kartą šaukiu!

– Einu, jau einu!..

2

Sutartą dieną prie senos pirtelės susirinko visa ketveriukė: Šarūnas, Mindaugas, Algis ir Aistė. Draugai jau žinojo, ir ko: Šarūnas ežero paslaptį atidengė Aistei, o Mindaugas – Algiui. Prieš tai, žinoma, prisaikdinę, kad niekam kitam nė šnipšt. Dabar reikėjo aptarti, ką toliau darys. Tam ir sukviėtė Šarūnas visus prie pirtelės, nuošalioje vietoje. Kai draugai įsitaisė taip, kaip jiems atrodė geriausia, – Mindaugas ant palinkusio gluosnio šakos, Algis savo sostui pasirinko kelmą, Aistė pritūpė ant žolės, – Šarūnas prabilo:

– Dabar jau aišku, kad valtys negausim. Žvejų visos prirakintos, saugomos, o kokia nors niekam nereikalinga prakiurusi skenduolė mums netiks. Tariausi su kapitonu Bocu. Jis sako, kad ilgam plaukiojimui geriausiai tinka katamaranas arba Kon Tikio pavyzdžio plaustas.

– O ką reiškia tas katam... – paklausė Aistė.

– Katamaranas – tai iš dviejų storų medžių kamienų išskaptuotos valtys, tarp savęs sujungtos skersiniais. Jais plaukioja Ramiojo vandenyno salų čiabuviai. Kaip žuvėdros skrodžia bangas, nebodami jokių vėtrų, – pakiliai aiškino Šarūnas.

– Nieko nebus, – numojo ranka Algis. – Kol išskaptuosim tuos medžius, ir vasara praeis.

– Plaustą lengviau pastatyti... Tačiau jam daug rąstų reikia, – svarstė Mindaugas.

– Rąstų surasim. Buvau nusibastęs iki upelio, kuris įteka į ežerą. Net baisu žiūrėti, ką ten pridarė bebrai. Storiausius medžius nukirto. Mums lieka tik jų kamienus atplukdyti. Tai kaip: katamaranas ar plaustas? Balsuojam! – toliau dėstė Šarūnas.

Visi trys berniukai pakėlė rankas už plaustą.

– Man labai patinka tas žodis ka-ta-ma-ra-nas, – teisinosi Aistė. – Tačiau Turo Hejerdalo garbei gali būti ir plaustas. Sutinku.

– Tai dar ne viskas. Mums reikalingos povandeninės kaukės, kvėpavimo vamzdeliai, pelekai. Bent du komplektai. Juos reikia nupirkti. Siūlau sudėti po tris rublius.

– Man tėtis duos, – skubinosi Aistė. – Pasakysiu, kad noriu nusipirkti nardymui kaukę, ir duos.

– Trys rubliukai... – Taip taip... – kasė pakaušį, sėdėdamas ant šakos, Mindaugas. – Trenk juos perkūnai, sukombinuosiu.

– Aš jau turiu, štai jie, – Šarūnas ištraukė iš džinsų kišenės tris rublius ir rodė visiems. – Dedu į bendrą kasą.

Viskas jau buvo lyg ir aišku. Tik nežinia, kodėl tylėjo Algis. Kai draugų akys nukrypo į jį, berniukas pasakė:

– Aš galiu duoti ir penkis, bet turiu žinoti, kokia dalis klius man.

– Ko dalis? – suraukė kaktą Šarūnas.

– Lobio... argi neaišku?

Aistė net aiktelėjo, išgirdusi tokius Algio žodžius. Ir, neslėpdama paniekos, atsuko jam nugarą.

– Būgnų Karaliau, tu sveiko proto ar trylika baslių prarijęs? Argi nežinai, kad auksą reikia valdžiai atiduoti? Pats smagumas lobį surasti, o visa kita... et! – mostelėjo ranka Mindaugas.

– Smagumas... bet jei mes pirmi, tai kai kas ir mums turi nubyrėti, – tvirtino Algis.

– Mane, Algi, vilioja ne tik auksas, – dėstė savo mintis Šarūnas. – Manau, kad ten, tose aštuoniolikoje statinių, ne vien pinigų yra. Mes galima surasti paslaptinių dokumentų, dar niekam nežinomų raštų. Juk Napoleonas ne šiaip sau liepė viską nuskandinti. Ežeras, galbūt, saugo pasauliui dar nežinomą didelę paslaptį. Mes būsim pirmieji! Įsivaizduokit, kaip pavydės mums istorikai, rašytojai ir visi kiti. O ką pasakys draugai, mokytojai, kai ateisime rudenį į klasę. Mes atradėjai!

– Och! – giliai atsiduso Aistė.

– Sakau, man negaila net penkių rublių, – murmėjo Algis. Jis jau buvo išsitraukęs iš kišenės kortas ir žiūrinėjo sklaidydamas. – Aš tik turiu žinoti.

– Kad nenori, gali nešdintis, Būgnų Karaliau, – užsidegė Mindaugas.

– Ar sakau, kad nenoriu... Pinigų aš turiu...

– Puiku! Vadinasi, sutarta, – slopino ginčą Šarūnas. – Atsiminkit, kad mums daug ko reikia. Lentų plaustui, palapinės, burėms medžiagos, uniformos...

– Uniformos? Visai jau fantazuoji, Jūrininke, – nusistebėjo Mindaugas.

– Kiekvieno laivo komanda turi uniformą. Juk matei, kaip šauniai atrodo kapitonas Bocas.

– Iš kur mes ją gausim? – paklausė Mindaugas.

– Mums reikės tik kepurių. Jas nesunku pasiūti.

– Šitą darbą patikėkit man, – skubėjo į pagalbą Šarūnui Aistė.

– Kepurės – vienas juokas, – burbėjo ir Algis. – Yra svarbesnių klausimų. Tu, Jūrininke, sakei, kad mes pirmieji būsim prie lobio. O tas akvalangininkas?

– Kapitonas Bocas tvirtino, kad akvalangininkas iš Didžiosios salos išsidangino. Nežinia nė kur.

– Tai to lobio nėra? – pašoko Algis.

– Bocas mano, kad tai akvalangininko manevras. Jis mėto pėdas. Matyt, tai koks nors suktas žmogus. Žiūrėk, už kokių kelių dienų vėl pasirodys. Mums delsti nereikia nė valandos.

– Gali visko būti, – sutiko Mindaugas.

– Jei mes ne pirmi prie lobio, tai viskas muilo burbulas, – vapėjo Algis. – Koziris ne mūsų...

Laukų takeliai Šarūną vedė į autobusų stotį. Jo nuotaika buvo giedra lyg birželio pabaigos diena. Viskas klostėsi puikiai. Dar diena, kita, ir plaustas su savo komanda pakels bures. O dabar greičiau į rajoną, į parduotuvę. Kišenėje pinigai povandeninėms kaukėms, vamzdeliams, valui, kalbiukams... Ir sportiniams batams, kurių aną sekmadienį tėtis negavo, o dabar patikėjo nusipirkti pačiam Šarūnui.

Berniukas artėjo prie autobuso stotelės, švilpaudamas lyg tikras varnėnas. O aplinkui bujojo vasara. Jos buvo pilni laukai, medžiai, pakelės... Plaukė pražydę rugiai, putodama virto iš pagriovių tanki žolė. Jau šienavo. Po pievas tarškėjo kertamosios, o ten, kur jų aštrūs dantys negalėjo pasiekti žolės, stovėjo vienmarškiniai vyrai ir mojavo dalgiais. Oras buvo prisisunkęs apvytusios žolės kvapo.

Šarūnas glostė akimis pievas, ir dabar jam atrodė, kad gerai, galbūt, net labai gerai, jog kelionė į tolimus kraštus atsidėjo. Tai, žinoma, Bocui ačiū. Laiku sužinojo ežero paslaptį. Ir kas galėjo tikėtis, kad atsiras tokio įdomaus darbo čia, gimtinėje? Čia, kur auga dideli lyg jūrinių laivų burės medžiai, vilnija lyg okeanas rugiai, o vienmarškiniai vyrai, vakare pakabinę dalgius, ateina prie ežero ir maudosi, prunkšdami lyg tikri darbiniai arkliai. Ir visai jie neįtaria, kokią paslaptį saugo ežeras...

Berniukas vis švilpavo, mėgdžiojo varnėną. Prie autobuso stotelės nutarė valandėlei užbėgti pas Algį. Žinoma, ne kortomis sulošti. Ne tas galvoj. Šiaip sau šnektelėti, nes Algio pasakyti žodžiai ten, prie pirtelės, nedavė Šarūnui ramybės. Jeigu jis gyventų toli nuo autobuso stotelės, Šarūnas pokalbį būtų atidėjęs kitam kartui. O dabar Algio tėvų sodybą galima ranka pasiekti. Iki autobuso dar buvo geras pusvalandis. Tad Šarūnas ir pasuko sodybos link.

Dar prie vartų susitiko su teta Agota, Algio motina. Ji, pačiupusi du kibirus, tekina bėgo liuobtis. Aukšta, išdžiūvusi ir vikri, ji visuomet taip: bėgte prie gyvulių, bėgte prie šulinio, į kolūkio laukus, netgi po trobą. Ir viskas degė jos rankose.

– Labas, teta! Ar Algis namie? – sveikino ir teiravosi Šarūnas.

– Labutis, vaike, – valandėlę stabtelėjo teta Agota. – Kai pasistatė sode palocių, tai ir kiurkso ten per dienų dienas. Vis meistrauja... Kaip jūsiškių sveikatos? Ar apsiveršiavo Žalė? Ar nesiruošia mama į turgų? – pasipylė lyg iš užtvankos vanduo klausimai.

– Sveikata gera, o Žalės krekenų dar neragavom. Į turgų važiuos, – atsakė Šarūnas. Tetai Agotai, atrodo, to tik ir reikėjo. Čiupo kibirus ir bėgte nuskubėjo savo keliais. „Įdomu, iki kokių metų žmogus šitaip gali bėgioti? – svarstė Šarūnas, eidamas vyšnynu, kurio tankmėje stovėjo paties Algio pasistatytas namelis, tas palocius. – Jei žmogus vaikščioja normaliai, tai per 60 metų aplink Žemės rutulį apkeliauja. Skaičiau kažkur. Na, o šitaip, kaip teta Agota, tai gal net tris kartus galima apibėgti?“

– Ei, Būgnų Karaliau, ar esi viduje? – stabtelėjęs prie namelio, šūktelėjo Šarūnas.

Pamažu prasivėrė namelio durys. Iš pradžių pasirodė ruda Algio galva, o paskui ir pats šeimininkas.

– Jūrininkas? – nusistebėjo Algis. – Ar atsitiko kas? Gal visi mūsų planai aukštyn kojom apvirto? O gal tu su manim vienu nori kai ką aptarti?

– Nesitikėk permainų... Kaip nutarta, viskas planingai vykdoma. Važiuoju į rajoną pirkinių. Pusvalandžiui pas tave užsukau. Meistras tu!.. Šitoki pasakų namelį surentei.

Algis primerkė akis:

– Eikš į vidų pasižiūrėt.

Šarūnas, prieš žengdamas per slenkstį, apėjo aplink namelį. Iš tikrųjų jis buvo dailus. Šiferio stogas nudažytas raudonai, sienos blankios geltonos spalvos, durys rudos, o palangės baltos. Namelis stovėjo vidury vyšnyno ir priminė didelį spalvotą grybą.

– Tavo rankos ne tik kortom tinka, – vis gyrė draugą Šarūnas. – Šitas statinys – tikras pasakų namelis. O jame gyvena pats Būgnų Karalius. Reikalingi tik sargybiniai, nykštukai ir karaliaus juokdarys. Na, žinoma, ir princesė.

– Nepliaukšk niekų... Sakau, eikš į vidų. Juokdarys, princesė... Pfu... Pasistačiau sau, o ne kam kitam.

Namelio vidus Šarūną dar labiau apstulbino. Ne savo įrengimu, ne! Kampe stovėjo iš lentų sukaltas gultas, o prie jo – mažas stalelis. Ir viskas. Tačiau ko tik nebuvo privilkta į namelį!

Ant sienų kabojo senos pasagos ir vielos ritiniai, lininės virvės ir vaikiškų vežimėlių ratukai; krosnies lankainiai ir kelios poros spragilų, tinkliukai vėžiams gaudyti ir senos vyžos, išsišiepęs aitvaras ir kažkokio šventojo portretas, sena žibalinė lempa ir prakiuręs guminis batas, verpimo ratelio ratas ir grėblio galva...

Stalelis buvo užverstas visokiausiais varžtais ir vinimis, atsuktuvais, spynomis, elektros lemputėmis... Po stalu stovėjo primusas, paukščiams narvelis ir

pelėms gaudyti spąstai, o kampuose mėtėsi kažkokių odų ir skudurų tumulai... Šarūnas, išpūtęs akis, dairėsi, bet negalėjo visko akimis aprėpti. Jam pasirodė, kad stovi kokiam nors turgaus vertelgos kioske, o ne tame gražiame pasakų namelyje.

O Algis, papūtęs lūpas, reikšmingai aiškino:

– Gyvenime žmogui visko prireikia. Įsitikinau. Žinai, Jūrininke, iš kaimo kai kas ateina pas mane ir kaulina tai šio, tai to. Už kapeikėlę – gauna. Galima ir mainais.

– Nemaniau, – atsiduso Šarūnas. – Šitoks šlamštas.

– Nekalbėk taip, Jūrininke. Geriau sumeskim ramsiuką. Iš kapeikėlės, – ir Algio rankose bematant atsirado kortos.

Šarūnas paniuręs stovėjo Algio namelyje ir klausėsi jo žodžių. Tų, kuriuos sakė dabar, ir tų, kurie lėkė nuo pirtelės, kai draugai tarėsi, kaip surasti ežere paskandintą Napoleono lobį.

– Algi, o kodėl tu taip trokšti pinigų?

– Naivus tu, Jūrininke. Kapeikėlė viską gali. Be jos žmogus – niekas, – rimtai aiškino Algis. – Matai šiferį ant namelio stogo? Iš kur jis? Ogi iš statybininkų, iš fermų parsitempiaiu. Sako, duok puslitriui, ir imk. Aš jiems – tris rublius, jie man – šiferio. Panašiai ir lenteles susirankiojau. Taip nusipirksiu visko, ko panorėsiu!

– Taip... – nutęsė Šarūnas. – Taip... – pakartojo dar kartą ir apsisukęs išėjo iš namelio. Algis lyg norėjo eiti iš paskos, bet kažkodėl pasiliko bestovįs prie savo „turto“. Atrodė, kad jis svarsto, ką reiškia tas nutęstas draugo „taip“... Pritarimą ar ne?..

Šarūnas tuo metu tartum teta Agota bėgo ristele iš vyšnių sodo.

Prasidėjo plausto statyba. Kai tik draugai nudirbdavo namų darbus, kai suaugusieji išleisdavo juos iš akių, dumdavo visi prie ežero. Apleistoji pirtelė bematant atgydavo. Sugirgždėdavo senų durų vyriai, krūmų tankmėje buvo girdėti susijaudinę, prislopinti vaikų balsai. Algiui ir Aistei reikėjo įruošti plaustui uostą, pastatyti palapinę.

Šarūnas su Mindaugu ieškojo prie upelio bebrų nukirstų medžių ir plukdė juos prie pirtelės. Algiui su Aiste puikiai sekėsi. Algis atsinešė iš savo namelio seną pjautuvą ir, įsibridęs iki krūtinės į vandenį, nurėžė meldus. Žinoma, be žodžių, tik žvilgsniu Šarūnui priminęs: ar aš nesakiau, kad žmogui visko prireikia? Štai pjautuvas juk mano!..

Iššienautoji vieta turėjo tapti plausto uostu. Sumaniai jį draugai įrengė. Nuo kranto pusės paliko poros metrų pločio tankių meldų mišką. Atsitiktinis keleivis jokiu būdu nepastebėtų plausto, jei ir užklystų prie pirtelės. Negalima buvo pamatyti plausto ir iš ežero pusės. Ir čia buvo palikti giliausiai į ežerą subridę meldai, kurie slėpė plaustą nuo smalsios turistų akies. Aistė nukirstus meldus tempė ant kranto, džiovino saulėje, o paskui rišo ryšeliais. Jais turėjo būti uždengtas palapinės stogas. Algis, kaip prityręs meistras, kalė palapinės griaučius. Suplukęs, palenkęs rudą galvą, iškišęs liežuvį.

Sunkiau sekėsi Šarūnui ir Mindaugui. Pirmuosius šešis rąstus nesunkiai atplukdė. Bebrų jie buvo nuleisti tiesiog į upelį. Liko tik apgenėti šakas, nukreipti drūtgaliais į srovę, ir rąstai patys plaukė prie ežero. Paskui, kai jau srovė netraukė,

berniukai sėdosi raiti ant rąstų ir, rankomis lyg irklais grėbdami vandenį, plukdė juos prie pirtelės. Kvatodami ir šėldami. Tačiau kiti medžiai bebrų buvo nukirsti atokiau nuo upelio. Reikėjo ne tik apvalyti šakas, bet ir dalbomis ridenti juos prie vandens.

Iš visos širdies plušo draugai ir tą popietę, kai visą dangaus skliautą ūmai aptraukė tamsūs debesys ir ėmė griaudėti.

– Tas debesis man nepatinka, Šame, – kišdamas po medžio kamienu dalbą, šnekėjo Šarūnas. – Po lietaus atšals oras, o darbas lyg tyčia lėtai eina. Juk nenardysi šaltyje?

– Tu ką, Jūrininke, sveiko proto ar trylika baslių prarijęs? – keldamas savo dalba rąstą, šniokštė Mindaugas. – Juk ateina liepa. Pats šilčiausias vasaros mėnuo. Tuomet tik ir mirk vandenį.

– Kartais liepos mėnuo šaltesnis už birželio. Tačiau ne vien tai svarbu... Pikta, kad vis atsideda pirma kelionė su plaustu į ežerą...

– Nefilosofuok, o dirbk... Kur kiši dalbą! Arčiau manęs, arčiau... Va, šitaip! Na, vienas, du! – šūkavo Mindaugas. Matyt, tie šūkalojimai ir padėjo. Dalbomis pajudintas rąstas su trenksmu nulėkė į pakalnę ir pūkštelėjo upelin.

– Fu-u-u... – šluostėsi prakaitą Mindaugas. – Kiek tų bestijų mums dar reikia?

– Dviejų.

– Ačiū visagaliui perkūnui, kuris taip gražiai ana kur trunkosi. Sukalti rąstus bus vienas juokas.

– Ne, Šame. Rąstus reikės rišti virvėmis. Taip, kaip darė Kon Tikio įgula. Pagal visas taisykles.

– Žinai, Jūrininke, aš, kaip ir tu, noriu kuo greičiau pasižvalgyti po ežero dugną, todėl ne šnekėkim, o čiupkim aną gluosnį, kurį taip gražiai paguldė bebrai kalnelyje. Oho, matai, koks pilvūzas! Vienas ant vandens tris išlaikys.

Kai draugai nurideno storąjį gluosnį, prisėdo pailsėti. Šarūnas pastarosiomis dienomis apie daug ką galvojo. Kėlė ir gulė, nesiskirdamas su ežeru, jo paslaptimi, kuri atrodė tai paprastai įmenama, tai bėgo kažkur į tolį ir nyko... Kamavo ir visokie rūpesčiai. Negalėjo pamiršti ir to, ką matė Algio namelyje, ką girdėjo iš jo lūpų. Dabar žodis po žodžio papasakojo viską Mindaugui.

– Buvau pas Būgnų Karalių ir aš, – nė kiek nenustebeš pasakė Mindaugas. – Mačiau tą jo sąšlavyną. Svetimi dūmai man nerūpi. Pakanka savų. Tu, Jūrininke, nieko nepastebi... Mane kiekvieną dieną su lazda verčia tupėti prie Elzytės. Nekęsti net jos pradedu. Nemieli ir tėvai man. A, baikim plepėt.

– Tėvus tai tu juk myli, nesakyk.

– Jei taip nekankintų... Kitokio darbo aš nebijau, bet su ta Elzyte...

– Laiško tik tėvams neišsiųsk. Viską sugadintum. Supranti?

– Ne blogiau už tave...

– Juk mudu vis tiek keliausim į tolimus kraštus. Ne šią vasarą, tai kitą. Tuomet jau ir laiškas bus reikalingas.

Mindaugas tylėjo.

O perkūnas jau trankėsi virš draugų galvų. Medžiai suošė, jų viršūnėmis nulėkė vėjas. Tuoj tuoj turėjo prapliupti lietūs. Šarūnas laukė Mindaugo vėl prabylant ir galvojo, kad Aistė su Algiu jau pirtelėje. Pasislėpė nuo lietaus. Gera ten

būtų. Barbentų į senas pirtelės lentas lietus, o šalia, paskendusi minkštoje prieblandoje, sėdėtų Aistė. Ta vikri ir linksma Kieliukė.

Bičiuliai net nesapnavo, kad plausto statyba taip ilgai užsitęs. Rąstus surišti virvėmis, pritvirtinti ant jų grindis buvo tik pusė darbo. Palapinės statyba taip pat neilgai užtruko. Tačiau atsirado dar naujų darbų ir rūpesčių. Reikėjo plausto vidury įtvirtinti burėms stiebą – koks gi plaustas be burių. Reikėjo paskuigalyje vairo. Draugai ilgai triūsė, kol nutašė ilgą kartį. Vienas karties galas buvo apvalus, o kitas platus lyg ližė. Tokį vairą išspraudė tarp dviejų stovų. Apvalusis vairo galas buvo iškilęs, o platusis – pasinėręs į vandenį. Maža to! Šarūnas užsimanė dar vieno vairo – simbolinio. Jį įtaisė netoli burių. Prie plausto grindų – denio – prikaltė baslį, o prie jo – ratą. Tą, kurį turėjo savo namelyje Algis. Nenorom, labai nenorom berniukas jį atnešė ant plausto. Neleido jo prikalti prie baslio vinimis. Pats pririšo virve. „Taip net geriau. Galėsime pasukinėti kaip tikrą laivo vairą“, – teisinosi.

Pagaliau visi darbai artėjo į pabaigą. Šarūnas išdidžiai vaikščiojo po plausto denį, viską tikrindamas. Linksmas buvo Mindaugas. Aistė džiaugėsi plaustu, bet dar labiau – palapine. Vis landžiojo į vidų, kvietė draugus. Algis sėdėjo prie burių stiebo ir maišė kortas.

– Bičiuliai, dabar tereikia mums burių, inkaro ir uniformos. Pirmyn į žygį! – pakiliai išdrožė Šarūnas.

Mindaugas ir Aistė jau žinojo, ką reikia daryti. Pirmasis buvo pažadėjęs parūpinti bures, o Aistė – pasiūti uniformines kepure. Ji jas jau buvo pasiuvusi ir tuoj pat norėjo atnešti iš namų. Tačiau Šarūnas siūlė palaukti tos dienos, kai plaustas bus galutinai įrengtas. Pats Šarūnas turėjo gauti inkarą ir jau buvo jo užsiprašęs kapitoną Bocą. Tad draugai nedelsdami išsiskirstė, ant plausto palikę budėti Algį su savo kortomis ir mintimis.

Šarūnas surado kapitoną Bocą savo kajutėje. Senasis jūrų vilkas ilsėjosi. Sėdėjo giliame minkštasuoly, užmerkęs akis, padėjęs ant krūtinės barzdą. Jei ne smilkstanti pypkutė, galėjai pamanyti, kad jis miega. Virš kapitono galvos, ant ilgos lentynos, puikavosi jo surinktos viso pasaulio jūrose kriauklės. Didelės ir mažos, spindinčios ir spalvotos, susisukusios spirale ir kampuotos lyg naujametinės eglutės žvaigždės... Tos kriauklės, matyt, kapitonui daug ką priminė. Jis mėgdavo į jas ilgai žiūrėti arba kaitalioti vietomis.

Kai kajutės durys virstelėjo, kapitonas bematant pramerkė akis.

– Ha, matau, gera banga tave atnešė, vyruti!

– Einam pagal kursą, kapitone. Plaustas jau pastatytas. Tereikia inkaro ir burių.

– Gausi inkarą. Kiekvienas laivas ar plaustas turi turėti savo inkarą. Sakai, vyruti, kad jūsų plaustas jau uoste. Sveikinu! Kartais geras plaustas daugiau vertas, negu koks sukiužęs laivas.

Atsimenu, vyruti, ėjom mes prie Kanados krantų. Atlantas šiaušėsi, varė aštuonių balų bangas... Pusiaukelėje pastebėjome kažką vandeny plūduriuojant. Įsakiau pasukti laivą. Kai priartėjom, pamatėm bangų mėtomą plaustą. Kaip lengva skiedra jis čia iškildavo ant putotos bangos keteros, čia vėl garmėdavo į prarają. Ant

plausto buvo žmonės. Šiaip taip mes juos paėmėm į laivą. Pirmą parą nė žodžio negalėjo ištarti. Leisgyviai buvo. Atsigavę pasipasakojo, kas tokie ir iš kur. Tai buvo Kanados žvejai. Jų laivas, užkluptas audros, nuskendo, o jie penkiolika dienų dreifavo ant plausto, nepasidavė stichijai... Plaustas juos ir išgelbėjo... Kaip jūs pavadintot savo plaustą?

– Kapitone, aš norėjau, mes visi norime, – Šarūnas ieškojo tinkamų žodžių ir painiojosi, – mane draugai įpareigojo, kad paprašyčiau...

– Na, na, vyruti, – drąsino Bocas.

– Mes norime plaustą pavadinti „Kapitonu Bocu“, – vienu atsikvėpimu išdrožė Šarūnas.

Berniukui pasirodė, kad po jo žodžių kapitonas dar giliau pasislėpė minkštasuoly, kad jo barzda visai uždengė krūtinę, o ranka, laikanti pypkutę, ėmė virpėti.

Stojo nejauki tylą...

– To tai nereikia, – pagaliau pasakė Bocas. Ir vėl nutilo. Senasis jūrų vilkas kažką giliai galvojo. Ką – Šarūnas suprasti nepajėgė. O nejauki tylą vis nesisklaidė.

– Eime, duosiu inkarą, – Bocas ūmai pakilo ir sunkiu žingsniu išėjo iš kajutės. Atrodė, kad jis nori palikti joje tas slogias mintis, kurios taip nelauktai jį prislėgė. Šarūnas nusekė iš paskos, stengdamasis išsiaiškinti, ko Bocas taip susimąstė, ko ir kodėl?

Prie prielaukos, nedidelėje pašiūrėje, buvo suversti daiktai, kažkada tarnavę „Staugiančiam vilkui“. Čia gulėjo prakiurę katilai, surūdiję lynai, aplūžę anglims

kasti kastuvai, ilgos žnyplės, laužtuvai, inkarai, grandinės... Kapitonas Bocas čia ir atsivedė Šarūną.

– Šitą, vyruti, tau patikiu... Kiblus inkariukas. Per didžiausią vėją atlaikys. Imk. Gal dar ko reikia?

Šarūnas čiupo keturpirštį inkarą. Ir tuo pat metu kampe pamatė rankinį siurblių. Matyt, su juo kažkada pumpuota vanduo iš „Staugiančio vilko“. O kodėl nepaimti siurblio ant plausto, kodėl? Tiesa, vandens pumpuoti nereikės, bet... Kapitonas tartum suprato berniuko mintį.

– Patinka?

– Labai.

– Imk tą senį. Ir gero vėjo tau, vyruti.

Berniukas užsivertė ant pečių inkarą, kita ranka čiupo siurblių. Sunku buvo, bet mikliai nėrė iš pašiūrės ir nulingavo prie pirtelės, kas šimtą metrų vis sustodamas ir pailsėdamas.

Algį rado dar vieną, bedėliojančią kortas, maišantį ir vėl dėliojančią. Šarūnas padėjo ant plausto Boco dovanas, kelis kartus giliai įkvėpė oro.

– Oi, daikčiukai! Atidavė? Visai atidavė?! – pamatęs inkarą ir siurblių, šūktelėjo Algis.

– Žinoma, atidavė.

– Nė kapeikėlės neprašė? Oi, daikčiukai! Kai siurblys bus nebereikalingas, atiduok man, Jūrininke.

– Nekalbėk niekų. Geriau padėk pastatyti siurbli į vietą.

– O kam jis ant plausto? Aš juk ne veltui... Užmokėsiu.

Algis gėrėjosi siurbliu, iš visų pusių apžiūrinėjo, bandė rankenas, kilojo penkmetrinę žarną. Tuo metu ant plausto su krepšiu rankoje stryktelėjo Aistė.

– Ar visi namie? – buvo pirmas jos klausimas. – Ne visi? Tuomet nerodysiu uniforminių kepurų, nerodysiu, nerodysiu...

Mergaitė sukosi ant denio ratu kartu su savo krepšiu ir vis tvirtino, kad nerodys, ką pasiuvusi. Šarūnui ir Algiui labai rūpėjo žvilgtelėti, tačiau Kieliukė buvo neperkalbama. Ne, reikia palaukti Mindaugo! O jis lyg tyčia dingo, lyg kirvis po ledu.

Laikas slinko, artėjo vakaras, o berniuko nė kvapo. Šarūnas visai rimtai susirūpino. Ką gali žinoti, kas atsitiko? Mindaugas visokių pokštų galėjo iškrėsti. Pažadėt pažadėjo parūpinti bures, bet iš kur ir kaip, niekam neišsitarė. O gal net į kokią bėdą pakliuvo? Aistė taip pat pasikeitė. Jau nestriksėjo po plausto denį ir nešūkavo. Netgi nuliūdo. Mergaitė labai norėjo greičiau parodyti draugams pasiūtas kepures, tačiau turėjo laikytis ankstesnio žodžio – laukti Mindaugo.

– Šamą, turbūt, motina prigriebė, – savaip samprotavo Algis. – Kol jis ateis, supilkim kortom. Sėdam.

Tačiau Algis vos spėjo kortas išdalyti. Šlamindamas krūmokšnius, šniokšdamas lyg koks traukinys, atskubėjo Mindaugas.

– Maniau, kad pasiusiu. Senė visą laiką po trobą sukinėjosi. Aš ir Elzytę pasupu, net meiliai pašnekinu, o nučiupti vis nėra kaip ir nėra, – ištraukdamas iš užančio lininę paklodę, dumplino visais plaučiais Mindaugas.

– Visai naujutėlė, – aiktelėjo Aistė.

– Tokia daug kainuoja, – dėjo savo trigrašį Algis.

– Iš kur tu ją nutvėrei? – teiravosi Šarūnas.

– Senės mergautinę skrynią pakračiau. Už tai kokios burės bus! Žiūrėkite, – ir berniukas išskleidė paklodę.

Baltas linas sušiugždėjo, pasiliedamas ant plausto denio.

Paklodė buvo tvirta, tanki ir plati.

Visi žiūrėjo į paklodę ir tylėjo. Kažkodėl nesidžiaugė taip, kaip Mindaugas.

– Gal nepatinka? Ko tyli, Jūrininke, kalbėk! – įsižeidė Mindaugas.

– Nežinau, Šame, – skėstelėjo rankomis Šarūnas. – Nežinau, ką ir sakyti... Burės puikios išeina, netgi labai... Tačiau iš motinos mergautinės skrynios... Jeigu...

– Jeigu? Jokių jeigu... Kai baigsim plaukiojimą, padėsiu, kur buvo. Būk ramus.

– Galima buvo susiūti kelis bulvių maišus, ir baigtas kriukis, – samprotavo Algis.

– Tave patį, Būgnų Karaliau, reikia užsiūti į bulvių maišą. Mūsų plaustas turės bures kaip pridera. Aukštyn nosis ir prie darbo, nes ir mano kantrybė gali baigtis.

– Teisingai sako Šamelis, – prabilo Aistė. – Burės jau yra. Dabar mano eilė. Prašau visus užsimerkti. Taip. Fokus mokus... Jau!..

Ant baltų burių gulėjo uniforminės kepurės. Pasiūtos iš žydros, lyg išsiliejęs dangus, medžiagos. Pailgos ir grakščios, tartum nedideli laiveliai.

Berniukai čiupo ir matavosi.

– Ne, čia kiekvienam pažymėta. Imkite tas kepures, ant kurių prisiūtos pirmosios jūsų vardų raidės, – mokė Aistė.

Taip ir buvo. Tik kažkodėl prie raidės „Š“ puikavosi dar du auksiniai rombai.

– Ką tai reiškia, Kieliuke? Kodėl ne visiems prisiūti tie rombai? – paklausė Mindaugas.

– Tai kapitono ženklai. Man atrodo, kad kiekvienas laivas ar plaustas turi turėti savo kapitoną.

– O lia lia... Vadinasi, tu taip nusprendei. Neprieštarauju, – mostelėjo savo kepure Mindaugas, – juk Jūrininkas užvirė visą tą košę, jam ir tinka būti kapitonu.

– Tegu būna, – bumbtelėjo neprieštaraudamas ir Algis.

– Oi, kaip jums visiems tinka kepurės! Kokie jūs šaunūs jūrininkai. Tikri jungos, – gėrėjosi Aistė.

– Ir tau tinka, Aiste, – rimtai pasakė Šarūnas. – Tu labai gražią spalvą parinkai. Žydrą, kaip mūsų ežero vanduo...

– Jei aš pilno proto, jei neprarijau trylikos baslių, tai išeina, kad mes Žydrieji Jungos. Ar ne taip, Jūrininke, atsiprašau, kapitone?

– Bravo, Šame! Aš jau seniai sukau galvą, kaip čia pasivadinus. Mes – Žydrieji Jungos! Geriau ir nesugalvosi. Pritariat, bičiuliai? – pagautas džiaugsmo, išdrožė Šarūnas.

– Taip, nuo šiol mes – Žydrieji Jungos! – beveik kartu ištarė draugai.

– O kaip pakrikštysim plaustą? Kapitonas Bocas nesutiko, kad jo vardu pavadintume.

– Kodėl?

– Gal tu nemokėjai paprašyti?

– Gal jis užpyko?

– Nei viena, nei antra, nei trečia, – į draugų klausimus trumpai atsakė Šarūnas.
– Jis netgi nuliūdo... O kodėl – pats nežinau...

– Išminčiaus čia nereikia, – palingavo galvą Mindaugas. – Boco vardu reikėtų pavadinti tikrą laivą, o ne plaustą...

– Jei taip sumaišyta kortų kaladė, tai duokit pagalvoti, – prašneko Algis. – Tik kalvis kala geležį, kol karšta. Mums nėra ko skubėti. Ryt ar poryt mūsų plaustas turės pavadinimą.

Algis draugams aiškiai davė suprasti, kad tą pavadinimą sugalvos jis.

– Kapitone Boce! Kapitone!

Šarūnas lovoje ėmė blaškytis, kažką murmėti, o galiausiai klaikiu balsu suriko:

– Gelbėkit! Kapitone, gelbė-ė-kit!

Pirmoji į kambarį pas sūnų įpuolė motina. Ji uždegė elektrą ir prišoko prie berniuko. Švelniai purtydama, pilna nerimo, kalbėjo:

– Pabusk, Šarūnėli, na, pabusk... Kas tau nutiko, vaikeli tu mano?..

Šarūnas prasimerkė. Atsisėdo lovoje.

– Ar nesusirgai? – motina glaudė prie kaktos savo delną. Į kambarį įėjo ir tėvas.

– Fu, ir sapnelį sapnavau, – pagaliau atsipūtė Šarūnas. – Kad jį kur...

– Ką tas kvaiša senis Bocas sugalvojo? Ko jis tau ramybę drumsčia? – rūsčiai paklausė tėvas.

– Kapitonas geras, tėti... Jis tikrai man geras. Tik tas sapnas toks...

– Sakei, tavo šeštadienis ir sekmadienis, o išeina kitaip. Po pusiaudienio kasdien dingsti iš namų... Bastais kažkur, o paskui ir sapnai baisūs sapnuojas... Ir lentų keliolika iš malkinės dingo. Kur jos?

– Aš, mes... lentos atsiras. Atnešiu... Plaustą ežere pasistatėm. Žuvauti bus patogiau.

– Taigi taigi, – reikšmingai lingavo galvą tėvas.

– Ko prikibai prie vaiko naktį. Eime miegoti. Gesinu šviesą, – ramiai kalbėjo motina.

– Tu visada jį užstoji. O jei kas atsitiks, mane kaltinsi. Nematyti dalykai dedasi! Gaurus užsiaugino ant sprando, laivą kažkokį ant kaklo pasikabino, darbo ėmė vengti, – jau iš tamsos, iš kito kambario sklido tėvo balsas. – Mano laikais taip nebuvo... Reikės su Bocu rimtai pasikalbėti. Tegu nemaišo vaikams galvų...

Šarūnas, likęs vienas, kelis kartus giliai atsikvėpė. Šiurpuliukai dar vis narstė visą kūną. Na ir sapnas! Pragarai visi atsivėrė. Bet pasakose taip nebūna. Berniukas žvilgtelėjo pro langą. Lauke buvo tamsu. Trumpa birželio pabaigos naktis, užmigdžiusi gamtą, ilsėjosi, prigulus prie drėgnos žemės. Šarūną, matyt, sapnas aplankė su pirmuoju miegu...

... Atrodė, kad juodu plaukia „Staugiančiu vilku“ – kapitonas Bocas ir Šarūnas. „Ha, vyruti, dabar tu sužinosi ežero paslaptį iki galo, – kalbėjo kapitonas Bocas. – Akvalangininkas su ryklio burna nė velnio nežinojo. Napoleono lobio prie Didžiosios salos iškyšulio nėra. Tai tvirtinu aš, kapitonas Bocas.“ Kai laivas atsirado netoli upelio žiočių, kapitonas sustabdė jį ir pasakė: „Čia, vyruti, štai toje vietoje guli lobis. Nerk prie dugno ir įsitikinsi, kad sakau tiesą.“

Šarūnas nedelsė. Nusimetė viršutinius rūbus ir stačia galva metėsi į ežero gylį. Nėrė lengvai, tartum oru plaukė. Pramerkęs akis, stebėjo gelsvą aplinką. Kelios žuvytės pabaidytos spruko į šalį, už poros sieksnių sustojo ir stebėjo keistą padarą, kuris sudrumstė joms ramybę. Ežero dugnas buvo nelygus, apaugęs spindinčia žole. Ji skleidė kibirkštis, tartum saulės spindulių paliesta.

Berniukas slydo ta žole lyg ledu. Netikėtai smuktelėjo į gilią duobę. Duobės dugne gulėjo pailgos dėžės, panašios į karstus. Šarūnas susijaudino: ar nebus tai

ieškomas lobis? Jis priplaukė prie pirmosios dėžės ir nesunkiai ją atidarė. Akinanti šviesa tvoskė į akis. Atrodė, kad sušvito šimtai saulių.

Dėžė buvo pilna auksinių monetų. Tačiau, vos tik berniukas pabandė keletą jų paimti, monetos čia pat, rankose, pavirto oro burbuliukais, kurie pašoko lyg kamuoliukai nuo delnų ir nuskubėjo į ežero paviršių. „Cha, cha, cha, cha!“ – už nugaros kažkas šiurpiai nusikvatojo.

Berniukas atsigrįžo. Prie jo stovėjo baidi būtybė. Jos nebuvo nei pradžios, nei galo. Nebuvo rankų, kojų, galvos... Kaip tamsus šešėlis ji stovėjo priešais ir alsavo, skleisdama aplink šaltį. Nuo to šalčio bematant vyto ežero žolė, į ledą pavirto žuvys, ėmė stingti Šarūno kojos ir rankos.

„Kas tu?“ – kalendamas dantimis, vos teištare berniukas. „Esu Šaltaširdis, šio ežero valdovas. Ko tu atklydai, berniuk, į mano karalystę?“ – „Kapitonas Bocas sakė, kad čia, šioje vietoje, nuskandintas Napoleono lobis. Aš noriu jį surasti.“ – „Cha cha, cha cha... Visi jūs, visi trokštate aukso. Žiūrėk...“

Šaltaširdis akimirką išnyko. Žolė vėl atgavo spindėjimą, žuvys linksmi sukarpė pelekais, Šarūną nustojo krėtęs šaltis. Tačiau tai, ką jis pamatė, vėl sustingdė gyslose kraują, atėmė žadą. Kruvinai liepsnojo dangus. Degė miestai, kaimai, sodybos... Ant putas drabstančių arklių lėkė juodi raiteliai ir aštriais kardais kapojo žmones... Krūvos lavonų gulėjo ant žemės.

O iš degančio dangaus lietumi krito auksinės monetos, kurias gaudė, trypdami lavonus, raiteliai. Ir sužeistųjų rankos tiesėsi prie aukso, nukritusio į kraujo klanus. Tiesėsi, ieškojo monetų ir čia pat, sugniaužę pinigą delnuose, mirė... O juodi raiteliai vis lėkė ir lėkė, žudydami visus, o miestai, kaimai, sodybos vis degė ir degė...

„Tu vis dar trokšti aukso, berniuk?“ – sklido iš toli šaltas alsavimas. „Aukšas man nereikalingas. Ne dėl jo aš čia. Noriu atskleisti paslaptį, kurią saugo ežeras. Noriu žmonėms atiduoti dar nežinomus dokumentus, kurie tikriausiai guli šiose dėžėse“, – atsakė virpėdamas Šarūnas.

„Netikiu, berniuk. Man neteko girdėti, kad žmonės netrokštų aukso. Visi jie aukso vergai. Toks ir tu. Aš nenoriu, kad dėl šio lobio vėl lietušiši kraujas. Todėl tu pasiliksi ežero dugne. Tau patiks čia, berniuk. Galėsi žaisti su auksinėmis monetomis...“ – „Ne, aš noriu namo! Manęs laukia mama, tėtis! – suriko Šarūnas. – Manęs laukia ant „Staugiančio vilko“ denio kapitonas Bocas!..“

Dabar jau niekas į berniuko šauksmą neatsiliepė. Tik keistas aidas vis toldamas sklido: „Laukia, laukia... laukia...“ Šarūnas pabandė kilti į ežero paviršių. Tačiau vos pajudėjęs jam kelią pastojo baisus aštuonkojis. Jis ištiesė sklidžias ir ilgas savo kojas ir surakino auką.

Berniukas iš visų jėgų stengėsi ištrūkti, bet aštuonkojis dar tvirčiau rakino jį savo glėbin. Šarūnas ėmė dusti. „Kapitone Bocai! – suriko jis iš paskutiniųjų jėgų. – Gelbėkit! Kapitone, gelbė-ė-ėkit...“ – „Cha, cha, cha“, – sklido iš toli šaltas alsavimas.

...Šarūnas, prisiminęs sapną, dar kelis kartus nusipurtė. „Sapnas, žinoma, lieka sapnu, – galvojo berniukas. – Tačiau kodėl man prisisapnavo, kad lobis prie upelio žiočių?“

Gal tai iš tikrųjų lemtinga?

197... metų liepos 3 dieną Žydrųjų Jungų plaustas turėjo iš pat ryto pakelti inkarą. Tačiau nepakėlė, nes, kai visi susirinko, ilgai negalėjo surasti plaustui tinkamo pavadinimo. Taip buvo praėjusias dienas, taip buvo ir šį kartą. Draugai ginčijosi, įrodinėjo vienas kitam savo teisybę. Štai kokius pavadinimus bičiuliai siūlė plaustui:

Šarūnas: Horizontas, Kolumbas, Magelanas, Atlantas, Devintoji banga.

Mindaugas: Juodasis ungurys, Perkūnas, Pasiutęs šuo, Vėtra, Vaiduoklis.

Algis: Burtukas, Pirmininkas, Kapeikėlė, Moneta, Bankas.

Aistė: Dangaus žydrinė, Vandens lelija, Vinetu, Riteris su špaga, Neužmirštuolė.

Kai visi pasakė, kokius pavadinimus siūlo, kilo toks klegesys, kurį gal tik pabaidytos iš medžio kuosos pralenktų.

– Nesuprantu, ko jūs spyriojatės? – įrodinėjo Šarūnas. – Kolumbas – Amerikos atradėjas, Magelanas pirmasis apiplaukė aplink pasaulį, Horizontas visus ir visuomet vilioja... O ką jau kalbėti apie Atlanto vandenyną, Devintąją bangą?

– Tu sveiko proto, Jūrininke, atsiprašau, kapitone, ar trylika baslių prarijės? – nepasidavė Mindaugas. – Tavo kolumbų ir magelanų šimtai, o gal ir tūkstančiai plaukioja po vandenynus. Neįdomu jau. Nenustebinsi ir savo Atlantu arba Devintąja banga.

– Tai gal įrodysi, Šame, kad geriau tinka „Pasiutęs šuo“?

– O kodėl gi ne? Boco laivas juk „Staugiantis vilkas“. Ir kas čia blogo?

– Blogo gal ir nėra... Tačiau geriausia tiktu „Bankas“, – savo prekę siūlė Algis.

– Dar geriau „Kapeikėlė“, – įgėlė Aistė. – Ne, nieko gražesnio nesugalvosi už „Vinetu“ arba „Riterį su špaga“.

– Dabar tai viskam taškas. Kodėl vis jūs turite viską nuspręsti? Plaustas vadinsis „Pirmininku“, – ryžtingai krestelėjo rudą galvą Algis. – Pirmininkas – garbingiausias kolūkyje. Daug pinigų turi. „Volga“ važinėja.

– „Vaiduoklis“! Mano paskutinis žodis, – kirto Mindaugas.

– „Horizontas“, – tvirtino savo Šarūnas.

– Mes turime klausyti kapitono. Aš balsuoju už „Horizontą“, – ieškojo išeities Aistė.

Mindaugas ir Algis tylėjo. Balsai pasiskirstė pusiau. Ir nežinia kiek ginčai būtų tęsęsi, jei ne atsitiktinumas. Virš ežero ėmė sukti ratus kažkoks didelis paukštis. Jis buvo pakilęs taip aukštai, kad nė vienas junga negalėjo atpažinti koks tai paukštis.

– Aiste, tu geriausia mokykloje gamtininkė, tau žodis, – stebėdamas paukštį, pasakė Mindaugas.

– Jei turėčiau žiūronus, pasakyčiau, – užtikrino Aistė.

– Žiūronų iš tikro labai reikia. Bet nepasisėkė gauti, – apgailestavo Šarūnas.

Draugai, užvertę galvas, stebėjo paukštį, o jis pamažu leidosi žemyn.

– Gandras! Tai baltasis gandras! – linksmai šūktelėjo Aistė.

– Baltasis gandras?.. Juk tai lietuvių nacionalinis paukštis, – ūmai sumetė Šarūnas. – Ką jūs pasakysit, jungos?

– Kieliuke, imk kartono, dažus ir rašyk: „Baltasis gandras“. Taip ir vadinsis mūsų plaustas. Žinoma, tai blogiau, negu „Juodasis ungurys“ arba „Pasiutęs šuo“, bet tinka, – sutiko Mindaugas.

– Visada turi būti jūsų bankas, visada, – raukėsi Algis. Tačiau jo niekas jau neklausė. Aistė ant kartono lapo didelėm raidėm užrašė: „Baltasis gandras“, o Šarūnas užrašą pritvirtino prie simbolinio vairo mieto. Atvirai pasakius, širdyje jis labai norėjo, kad plaustas kitaip vadintųsi, tačiau nusileido, nes ilgiau ginčytis buvo beprasmiška.

– Junga Algi, pakelt inkarą! – sukomandavo Šarūnas. Algis čiupo virvę, prie kurios buvo pritvirtintas inkaras, ir įsirežęs ištraukė jį iš vandens.

– Junga Mindaugai, išskleist bures!

Mindaugas vikriai įvykdė įsakymą. Lengvas pietys bematant išpūtė bures, ir plaustas pamažu pajudėjo iš savo uosto. Kai „Baltasis gandras“ išplaukė į atvirus vandenį, Šarūnas atsistojo prie galinio vairo, apglėbė jį abiem rankom ir, sukdamas į kairę, šūktelėjo:

– Jungos, mūsų kursas – prie upelio žiočių!

– Kodėl? – pastatė akis Mindaugas. – Juk akvalangininkas lobio ieškojo prie Didžiosios salos iškyšulio?

Šarūnas nenorėjo draugams prisipažinti, kad šitokį sprendimą nulėmė tas nelemtas sapnas. Tai jis berniukui nedavė ramybės. O gal, gal iš tikrųjų ten?.. Jungos žiūrėjo į savo kapitoną ir laukė atsakymo. Ir Šarūnas jį surado:

– Upelio žiotys mums pakeliui į Didžiąją salą. Ten stabtelėsim ir pasitreniruosim nardyti. – Mano supratimu, vieta labai tinkama. Negilu, ir dugnas žinomas.

– Visai gerai sumanyta, – tuojau pat pritarė Aistė.

– Ką gi, Jūrininke, atsiprašau, kapitone, mums lieka tik klausyti, – nusileido Mindaugas.

„Baltasis gandras“ vis smagiau plaukė, didino greitį. Tvirtos ir tankios burės gerai sėmė vėją. Šarūnas išdidus ir laimingas stovėjo prie vairo plausto gale ir vedė jį reikiamu kursu. Berniukas, tartum pats kapitonas Bocas, viską savo akyla akim matė, kas dėjosi plausto denyje ir ten, ežero platybėse.

Ak, ir džiaugėsi Šarūno širdis, matant taip puikiai įrengtą plaustą. „Baltasis gandras“ buvo patvarus, lengvai valdomas ir talpus. Jo denyje buvo visko, ko reikėjo ekspedicijai. Palapinėje gulėjo nardymui kaukės, pelekai, žemėlapis, ežero schema, maisto atsargos, prietaisas vandens gyliui matuoti, meškerės... Plausto šone tarp dviejų rąstų buvo įtaisytas rankinis vandens siurblys, kuris gerai veikė, mesdamas per žarną keliolikos metrų stiprią vandens srovę. Siurblys visiems patiko.

Algis nuo jo nesitraukė ir vis sukinėjosi aplink, lyg katinas apie lašinius. Mindaugas ir Aistė, užsidėję uniformines kepures, vaikščiojo po plaustą kaip tikri šeimininkai, tikri jungos...

Šarūnas viską matė... Ir iki šiol dar nepatirtas džiaugsmas brovėsi į krūtinę. Kažkurią valandėlę jam atrodė, kad išplaukia į tolimą kelionę. Ieškoti Nežinomosios salos. Kad jo laukia dideli pavojai ir išbandymai, kad nuo šios dienos priklausys neaprėpiamam vandenynui, bangoms ir vėtrams... Toje kelionėje jį lydi ištikimi draugai, kurių krūtinėse plaka drąsios jungų širdys. Pats kapitonas Bocas jam gali

pavydėti tokios komandos! Šarūnas kilstelėjo galvą, pasitempė ir tvirtu balsu šūktelejo:

– Žydrieji Jungos! Įsakau susirinkti prie palapinės!

Kai draugai susirinko, Šarūnas iš palapinės išsitempė savo kuprinę. Iš jos išėmė butelį, žvakę ir stambiomis raidėmis prirašytą popieriaus lapą. Laikydamas rankoje tą lapą, sukomandavo:

– Ramiai! Aiste ir Algi, pakelt „Baltojo gandro“ vėliavą!

Mindaugas prunkštelėjo, tačiau, pamatęs, kad pats Šarūnas stovi išsitempęs, o Aistė ir Algis susikaupę žengia prie burės, kur buvo vėliavos stiebas, užsičiaupė. Vėliava buvo taip pritaisyta prie stiebo, kad kiekvienu momentu ją galėjai pakelti ir nuleisti. Tam tarnavo ratu bėganti virvė. Virvę traukiant žemyn, vėliava kilo į viršų, ir atvirksčiai. Aistė su Algiu lengvai patraukė virvę, ir „Baltojo gandro“ vėliava be jokių sutrikimų ėmė kopti į stiebo viršūnę. O kai ją pagavo lengvas vėjas, vėliava suplevėsavo ir išsiskleidė.

Žydrame danguje gerai buvo matyti horizonto linija, kuri dalijo vėliavą į dvi lygias dalis. Virš horizonto kilo auksinės spalvos žemės rutulys. Jame puikavosi užrašas: „Žeme, tu priklausai mums, jokių paslapčių!“

Aistė su Algiu sugrįžo į savo vietą. Visi stovėjo ramiai, visi žiūrėjo į vėliavą. Nė vienas nedrįso prabilti. Nejučiomis visus apvaldė rimtis. Pagaliau Šarūnas pakėlė

ranką, kurioje laikė popieriaus lapą. Ranka truputį virpėjo. Jaudindamasis jis ėmė skaityti:

Laiškas būsिमoms kartoms

Kai atsitiktinumo arba kokių kitokių aplinkybių dėka paklius jums į rankas šis dokumentas, mūsų jau seniai nebus tarp gyvųjų. Nugalėję Visatos paslaptį, Jūs tikriausiai skraidysit po kosmosą, tiesite trasas į dar tolesnius pasaulius. Marsas, Venera, Jupiteris – tai tik dalis planetų, kuriose nusileis Jūsų laivai.

Ir vis dėlto Jūs, kaip ir mes, labiausiai ilgėsitės mūsų brangiosios Žemės. Jos upių ir ežerų, miškų ir kalnų, stepių ir dykumų, neaprėpiamų vandenynų ir audrų, kurios amžių amžiais grūdino žmogų, mokė nugalėti. Jus vilios horizonto linija, Žemės horizonto!

Ir tuomet labai norėsite kuo daugiau sužinoti apie tuos, kurie gyveno prieš Jus, mokėsi, dirbo, svajojo! Tarp daugelio dokumentų, iškasenų ir muziejinių retenybų skaitysime ir šį laišką, kuris papasakos apie Žydrijų Jungų ekspediciją.

Mes buvome keturi: Aistė, Mindaugas, Algis ir Šarūnas. Gyvenome „Ateities“ kolūkyje, mokėmės vienoje mokykloje. Mūsų dienos buvo kupinos ir džiaugsmo, ir liūdesio. Kaip ir visų žmonių. Tačiau iki gyvo kaulo mums įgriso metai iš metų rinkti metalo laužą ir visokius popiergalius. (Mūsų laikais buvo tokia mada. Kai kas tvirtino, kad tai patriotiška.)

Mes jautėme, kad gimėme dideliems darbams ir žygiams. Mus viliojo tolimos kelionės, nežinomi kraštai, atradimai. Visai netikėtai sužinojome, kad ežeras, esantis

mūsų kaimo pašonėje, slepia didelę paslaptį. Apie tai mums pasakė kapitonas Bocas. Kapitonas savo ruožtu šią paslaptį sužinojo iš kažkokio akvalangininko, kurio burna panaši į ryklio.

Pasirodo, Napoleonas (tai asmenybė, kuri gyveno labai seniai, ir, jei norėsite apie jį daugiau ką sužinoti, gausit gerokai pavartyti amžių glūdumoje apdūlėjusias knygas) nuskandino mūsų ežere didelius turtus ir svarbius dokumentus. Tai įvyko, kai buvo 1812 metų karas. Žmonės tuomet važinėjo kariatomis ir kapojosi kardais.

Mes, Žydrieji Jungos, savo ekspedicijai pasistatėm plaustą, kurį pavadinom „Baltuoju gandru“, ir esame tvirtai įsitikinę, kad atskleisime ežero paslaptį. Tuo patarnausim žmonijai ir išgarsinsim savo vardus įrašydami juos istorijon aukso raidėmis.

Ir dar žinokite, kad ne turtas mums rūpėjo, o kilnūs siekiai dėl pažangos, dėl Didžiosios horizonto linijos. Mūsų šūkis: „Žeme, tu priklausai mums, jokių paslapčių!“

Kai ežero paslaptis bus atskleista, mes parašysim kitą laišką, kuris taip pat tikriausiai pasieks būsimąsias kartas.“

Šarūnas baigė skaityti. Apžvelgė visus, laukdamas, ką pasakys draugai. Mindaugas nežymiai šypsojosi, Aistės akys žiburiavo, o Algiui ant viso veido atrodė užrašytas didelis klaustukas.

– Prašau pasirašyt, – vėl prabilo Šarūnas. – Mindaugai, tu pirmas...

– Jaučiuosi taip, lyg būčiau nesveiko proto arba trylika baslių prarijęs. Tu, Jūrininke, atsiprašau, kapitone, genijus! Arba mažų mažiausiai Diuma. Pasirašau net nemirktelėjęs. Taip suskėlė, kad olia lia...

Po Mindaugo skubiai pasirašė Aistė. Tačiau Algis delsė. Kai visi prirėmė jį žvilgsniais, metė:

– Duokit, pasirašysiu... Bet žinokit, kad kvailai, labai kvailai parašyta apie auksą. Būsimosios kartos, perskaičiusios šį laišką, mus tikrais asilais palaikys...

– Būgnų Karaliau, dėk parašą ir nestenėk... Gal čia ne graži pasakėlė?.. Ateinančios kartos, kosmosas... Leiskit mane greičiau į vandenį, o visa kita... – išdrožė Mindaugas, jau atsitokėjęs nuo padaryto įspūdžio.

– Kaip tau ne gėda, Šamai, – užsidegė Aistė.

– Jungos, rimties! – tramdė visus Šarūnas. – Mindaugai, imk butelį, tu, Aiste, žvakę... Algi, kur kamštis?

Algis pasirausė kelnių kišenėje ir ištraukė gražų kamštį.

– Gera plūdė meškerei būty, – kaip visuomet bambėjo Algis.

Šarūnas susuko į tūtelę „Laišką būsimos kartoms“ ir įgrūdo į tą mėlyną butelį. Paskui kietai užkišo kamščiu. Aistė uždegė žvakę. Vėjas gesino liepsnelę, todėl bičiuliai sutūpė už palapinės. Kai vaškas pradėjo tirpti, visi iš eilės ėmė jį varvinti ant butelio kamščio, ant kaklelio.

– Viskas gerai, – džiūgavo Šarūnas. – Dabar visam laikui atsisveikinam su savu laišku, – ir, apsukęs tris kartus apie galvą, sviedė butelį į ežerą. Vėjas bematant jį pagavo ir, supdamas ant bangų, nunešė į tolį.

Bičiuliai taip buvo užsiėmę laišku, kad nepastebėjo, jog ūmai pasikeitė vėjas, ir subliuško burė. Plaustas ėmė krypti iš numatyto kurso.

– Mindaugai, prie vairo! – pasigirdo skardus Šarūno balsas. – Algi, jam pagalbon!

Abu berniukai užgulė vairą ir su vargu pasuko „Baltąjį gandrą“ reikiama kryptimi. Burė vėl išsipūtė.

– Žinai ką, Būgnų Karaliau, – prakalbo Mindaugas. – Šitoks gyvenimas man prie širdies. Dabar aš nieko nebijau, negirdžiu senės bambėjimų, neklykia į ausis Elzytė... Tik vanduo sau raibuliuoja, saulė šildo, vėjelis gaivina...

– Svarbu surasti lobį... – numykė Algis. – Svarbu praturtėti...

– Nešnekėk man taip, nes tvosiu! – nelauktai įširdo Mindaugas. – Svarbu laisvai pagyventi, štai kas, Būgnų Karaliau!

Kai „Baltasis gandras“ atsidūrė netoli upelio žiočių, saulė jau buvo perkopusi zenitą. Tačiau liepos pradžios kaitra dusino, o įšildytas ežero vanduo viliojo pasimaudyti. Pats tinkamiausias laikas buvo pradėti nardyti. Mindaugas nerimo lyg nusistovėjęs erziliukas. Jis ragino Šarūną nuleisti inkarą, bet tas delsė.

Berniukas stebėjo ežerą ir įtemptai mąstė. Stengėsi atspėti būtent tą vietą, kurią sapne nurodė kapitonas Bocas. Sapne viska buvo taip aišku, o dabar ta paslaptinga vieta lyg bėgo nuo berniuko ir slėpėsi kažkur. Lyg ir čia pat buvo, lyg

kažkur toliau... Berniukas mintyse kvailino save: juk sapnu tikėti nederėtų. Ir vis dėlto kodėl prie upelio žiočių? Kodėl?.. Ta įkyri mintis jį vertė delsti, dairytis į kairę, į dešinę... O ežero vanduo buvo visur vienodas. Žalsvai mėlynos bangelės plakėsi į plausto rąstus, šnekėjo, bet nieko tikro nepasakė.

– Šitokia kaitra! Šameli, tu ilgiau nekentėk, – ėmė kalbėtis pats su savimi Mindaugas ir čia pat nusiėmė jungos kepurę, nusimovė baltinius, kelnes. Pokštelėjo sau delnu į kaktą: – Tikrą galvą tu turi, Šameli, ne arbūzą. Algi, stok prie siurblio, Aiste, čiupk į rankas žarną. Na, eime, greičiau...

Nei Algis, nei Aistė dar nebuvo supratę, ko nori iš jų Mindaugas, o jis jau nutempė abu prie siurblio. Vienam į rankas įgrūdo žarną, kitam liepė čiupti siurblio rankeną ir pumpuoti. Pats atsistojo už kelių metrų, iškėlė į viršų rankas ir sušuko:

– Aiste, Kieliuke mieloji, atsuk į mane žarną. Va taip, taip... Algi, Būgnų Karalių karaliau, spausk siurblio rankeną iš visų jėgų. Smarkiau, smarkiau! Valio!

Algis iš visų jėgų užgulė siurbli. Kai vandens srovė plūstelėjo pro žarną, Aistė nukreipė ją į Mindaugą. Lėkė ilga vandens srovė ir, atsimušusi į Mindaugo krūtinę, tiško purslais.

– Tai malonumėlis! Tai puiku! – šūkalojo berniukas. – Jūrininke, atsiprašau, kapitone, tegu tave ir tavo Boca laimina visi vandeniai ir šimtas tarakonų, tegu... – ir šnekorius ūmai užspringo, nes vandens čiurkšlė įlėkė tiesiog į pravirą burną, o po to tvoskė į akis.

Mindaugas šoko į šalį, palinkęs ėmė riaugsėti ir trinti rankomis akis.

– Tu sveiko proto ar trylika baslių prarijus, – gaudydamas orą, stenėjo berniukas. – Paspringdyti galėjai, mirtinai nužudyti...

Mindaugas išdarinėjo tokias grimasas, kad šiaip jau retai nusijuokias Algis kvatojo, susiėmęs pilvą. Šypsojosi ir Šarūnas, stovėdamas prie plausto vairo.

– Ko rodai tuos savo krokodilo dantis! – užsipuolė Algį Mindaugas.

– O tu, Šameli, ką darei, kai man kamuolys į veidą pataikė? – pasakė Aistė.

– Matai, ką prisiminė?.. Tu galėtum užmiršti tą įvykį, Kieliuke. Aš kartais juokiuosi nė pats nežinau iš ko. Matyt, mano viduriuose juoko kaulelis glūdi...

– Dabar aš stosiu, o tu, Šame, paprakaituok prie siurblio, – nelauktai užsigeidė Algis.

– Kodėl gi ne? Tokius karalius prausti – tikras malonumas!

Algis vikriai nusimetė rūbus ir atsistojo į Mindaugo vietą, atsukdamas visiems nugarą.

– Aš tau nugaros nekutensiu. Atsuk marmūžę, – nesutiko Mindaugas.

– Kvailių dabar maža, Šame, – atšovė Algis.

– Tuomet paprašyk ne manęs, o savo senelės, kad papumpuotų. Atsisuki ar ne?

– Baigt! – staiga pasigirdo Šarūno komanda. – Algi, matuok ežero gylį!

Algis paklusniai vykdė įsakymą. Skubiai nuėjo prie palapinės, čiupo susuktą virvę, kurios gale buvo pririštas geležies gabalas ir vikriai ėmė leisti į vandenį. Kai gelžgalis skendo, traukdamas iš rankų virvę, berniukas balsu skaičiavo pro pirštus praslenkančius mazgus.

– Vienas, du, trys...

– Aštuonis mazgus suleidau, kapitone. Vadinasi, aštuoni metrai gryno gylio,
– pranešė Algis, kai gelžgalis atsitrenkė į ežero dugną.

Šarūnas pasuko plaustą arčiau kranto. Vis dėlto pradžiai aštuonių metrų gylis buvo per didelis. Po keliolikos minučių sukomandavo:

– Junga Mindaugai, inkarą!

Inkaras bematant pūkštelėjo į vandenį. Paksui jį nulėkė ir stora virvė. Ji lėkė ir lėkė, o plaustas nestojo.

– Rišk virvę prie stiebo! Greičiau! – puolė Mindaugui į pagalbą Šarūnas. Ir pačiu laiku, nes virvė būtų visa išlėkusi ir nuskendusiu kartu su inkaru. Berniukai vos patį galą suspėjo nutverti ir kelis kartus apsukti apie stovą, kuriame buvo įtaisytas ilgasis plausto vairas. Stovas subraškėjo, plaustas tartum giliai atsiduso ir vis tiek plaukė toliau, vilkdamas paskui save inkarą.

– Jūrininke, tu sveiko proto ar trylika baslių prarijęs! – suriko visa gerkle Mindaugas. – Burės juk nenuleistos!

Šarūnas griebėsi už galvos. Padaryta klaida! Nedovanotina tokiam, kaip jis, kurį pats kapitonas Bocas mokė jūreivio gudrybių. Tai todėl, kad buvo pasidavęs tam nelemtam sapnui, kad akimis ieškojo tos paslaptingos vietos, tačiau dabar nebuvo laiko priekaištams ir atgailai. Šarūnas pats turėjo atitaisyti klaidą.

Berniukas keliais šuoliais atsidūrė prie burių, čiupo virvę, kurios vienas galas buvo pritvirtintas prie žemutinio paklodės kampo, o kitas prie didelės vinies, giliai įkaltos į denio lentą. Keli vikrūs rankų judesiai, ir virvė atrišta. Burė subliuško, ėmė plaktis į stiebą. Dabar ją suvaldyti jau nebuvo sunku. Reikėjo tik skersinį, kuris laikė ištempęs burę, priglausti prie pagrindinio stiebo, o paskui pririšti. Šarūnui į pagalbą

atskubėjo Aistė. Valandėlė įtempto darbo, ir burės pakluso... Ir vis dėlto Šarūnui buvo nesmagu. O čia dar:

– Hmm... hm... Jūrininke, įdomu, ką tokiu atveju pasakytų Bocas? – lyg sau, lyg Šarūnui pasakė Mindaugas.

Šarūnas ir pats žinojo, kad kapitonas nepagirtų. „Ha, vyruti, šitaip tik paskutinė sausumos žiurkė elgiasi, – pyktų jis. – Kol burės įtemptos, inkaras turi būti ant denio.“

– Mindaugai, Žydrųjų Jungų komandai gali vadovauti tu, – rimtai susikrimtęs, pasakė Šarūnas.

– Šarūnai (Mindaugas draugą taip vadino tik ypatingais atvejais), aš galiu į giliausią ežero vietą nunerti ir dugną pasiekti, galiu iš aukščiausios pušies varnų kiaušinius išimti, galiu dvimetrinę tvorą peršokti, namų stogais perlėkti... Netgi Elzytę dvi paras supti galiu, bet vadovauti, – labai atsiprašau... Galų gale man ar tau ant kaklo kabo tristiebė škuna, tu – Jūrininkas, ar aš?..

– Šarūnai, Mindaugai, o kas čia tokio nepaprasto ir nepataisomo įvyko? – prašneko Aistė. – Žiūrėkit, „Baltasis gandras“ jau sustojo. Mes vietoje!

– Iš tikrųjų, gana tų plepalų. Ne tam mes čia atplaukėm, – savaip svarstė Algis.

Mažas nesutarimo debesėlis, netikėtai užslinkęs, ėmė sklaidytis, Šarūnas apsidairęs pamatė, kad plaustas sustojo kaip tik toje vietoje, kur ir reikėjo. Priešais upelio žiotis.

– Mindaugai, ruoškis. Tu žvalgysi ežero dugną kairiau upelio, aš – dešiniau. Pirmyn, į pirmą žygį! – paragino draugą Šarūnas.

Abu berniukai pirmiausia ant kojų užsidėjo pelekus, paskui povandenines kaukes, o galiausiai įsispraudė tarp dantų ir lūpų kvėpavimo vamzdelius. Jei būtų ant kranto, kad nekliūtų pelekai, į vandenį turėtų eiti atbuli, tačiau ant plausto to nereikėjo, galima buvo nusileisti tiesiog į vandenį.

– Ak, kokie jūs šaunūs, – žavėjosi Aistė.

Mergaitė žiūrėjo tai į vieną, tai į kitą. Va, Šarūnas! Berniukas tvirtų rankų, plačios krūtinės. Ilgi plaukai, suveržti povandeninės kaukės guma, dailiai glaudžiasi prie galvos. „Jis tartum Vinetu“, – pagalvojo Aistė ir nė pati nesuprato, kodėl ėmė rausti. Gerai, kad nieks nepastebėjo... Puikiai atrodė ir Mindaugas. Lieknas ir vikrus, jis priminė nardytojus, kurie jūrose ieško perlinių kriauklių.

Šarūnas mostelėjo ranka, ir abu berniukai nusileido nuo plausto į ežerą. Ir iš karto nūrė į priešingas puses. Suverpetavo vanduo, ir abu dingo ežero gelmėse. Po keliolikos sekundžių iškilo, išpūtė pro vamzdelius orą kartu su vandens purslais ir nuplaukė katras sau.

– Algi, kaip tu manai, ar jiems pasiseks? Iš pirmo karto ar pasiseks? Juk taip būna? – klausinėjo Aistė.

– Antras užplaukimas bus mano, – užuot ką nors paaiškinęs, atsakė Algis.

– Neatsiliksiu ir aš, Algeli, – ryžtingai ištare Aistė.

Šarūnas plaukė ežero pakrante, lėtai judindamas „Barakudos“ pelekus. Vieta buvo negili. Pro „Panoramos“ kaukę puikiai buvo matyti ežero dugnas. Nereikėjo nė

pasinerti. Į akis plūdo tai žalsva, tai gelsvai rausvėjanti spalva, vienas kitą keitė povandeniniai augalai. Tartum neįžengiamos džiunglės bujojo rūtą primenančios žolės, paskui tęsėsi ištisos plantacijos į kaktusus panašių augalų... Ir žiedukus jie turėjo, tartum akutės balsva šviesa mirksėjo iš ežero dugno. „Tai nudžiugs Aistė“, – pagalvojo Šarūnas, stebėdamas povandeninę karaliją.

Tačiau ne augalija berniukui rūpėjo. Ir ne žuvys, kurios taip arti prisileisdavo plaukiką, kad, atrodė, tik ištiesk ranką ir pačiupsi kurią nors – kuoją, ešeriuką ar raudonakę žiežulą. Šarūno akys bėgo nuo žuvų ir čiupinėjo ežero dugną. Žinoma, taip arti kranto lobis gal ir nebus nuskandintas, bet koks nors atsitiktinis radinys gal atskleis didžiąją paslaptį. Sakysim, bangos į pakrantę išmes kokį nors daikčiuką... Argi ne taip išmetamas jūroje gintaras?

Berniukas sukarpė pelekais ir paplaukė truputį giliau. Dabar jau dugnas buvo matomas kaip pro miglą. Paplaukęs užtiko krūmą skenduolį. Prie jo kažkas suspindėjo. Berniukui suplakė širdis. Krūtinėn giliai įkvėpė oro, suverpetavo pelekais ir nėrė...

Prie krūmo skenduolio pamatė didžiulį ešerį. Išsproginęs akis, pastatęs ant nugaros dygų peleką, jis kiek nustebeš žiūrėjo į nematytą svečią. Netgi paplaukė artyn. Įdomu, kas gi įsibrovė į jo valdas? Berniukui nebuvo laiko su ešeriu aiškintis. Jis nėrė prie blizgančio daikto. Deja, tai buvo tik atdaras geldutės namelis. Ežero dugne jis blizgėjo lyg brangakmenis. Šarūnas pažarstė prie krūmokšnio rankomis žemes ir, pritrūkęs oro, šovė į paviršių...

Pirma nesėkmė berniuko nė kiek nesuglumino. Atvirkščiai. Jis pajuto nesutramdomą norą brautis vis toliau ir toliau į ežero gelmes. Paplaukęs gal dešimtį metrų, pamatė keistas dėmes. Juodas, violetines, tamsiai mėlynas... Nuo tų dėmių sklido šaltis ir kaustė, rakino visą kūną.

Nelauktai atgijo mintyse šiurpasis sapnas. Atrodė, tas pats šaltis sugrįžo, ta pati baugi gelmė... Šarūnas sukarpė pelekais, vikriai ėmė mesti į priekį rankas, stengdamasis ištrūkti iš tų nelemtų dėmių. Tačiau jos berniuko nepaleido. Vijosi ir kaustė šalčiu.

Šarūną apėmė baimė, nuo skubėjimo jis ėmė dusti. „Nepasiduok, nepasiduok! – šaukė vidinis balsas. – Tu turi nugalėti baimę, turi!“ Berniukas aukščiau kilstelėjo galvą. Linksmi šviečia saulė, ežeras raibuliuoja, tolėliau stovi „Baltasis gandras“. Ir Aistė su Algiu ant plausto... Jie, matyt, nekantrauja ir laukia. O ką pasakys sugrįžęs Šarūnas, ką? Prisipažins, kad nusigando, ar meluos? Niekuomet!

Berniukas ryžosi. Įkvėpė oro ir nuėjo į šaltą gelmę. Tokių didelių ir tiek daug prigriozdintų vienoje vietoje akmenų jis dar nebuvo matęs. Apskriti ir kampuoti, aukšti ir paplokšti, jie riogsojo ežero dugne lyg senos pilies griuvėsiai. Nuo akmenų ir sklido tas šaltis ir tos dėmės, kurias saulės spinduliai dažė baugiomis spalvomis. Prie vieno akmens gulėjo didelis ungurys.

Berniukas kaip kulka šovė į paviršių. Nors šaltukas dar kaustė visą kūną, nors baimės šešėliai dar nebuvo visai išnykę, bet širdis džiūgavo. Nugalėta! Šaltojo ruožo paslaptis įspėta! Šarūnas dar kartą norėjo nerti prie akmenų, bet pamatė prie plausto plaukiant Mindaugą. Jis mojo ranka, ragindamas draugą sugrįžti. Berniukas iš karto suvokė, kad Mindaugas ne šiaip sau ranka mojuoja. Nejaugi jam pasisekė? Iš pirmo karto? Ak, tas Šamas, Šamelis... Jis tikras laimės vaikas. Ir Šarūnas nuplaukė plausto link.

Jungos nekantraudami laukė savo kapitono. Kai tas užsiropštė ant plausto, nusimetė pelekus, nusimovė kaukę, visi trys įsmeigė į jį paslaptinius žvilgsnius. Mindaugas atrodė lyg karvedys, laimėjęs didelį mūšį, Algis trypė vietoje ir

susinervinęs vis maišė kortų kaladę, o Aistės veidas bylote bylojo, kad ji nori pasakyti, kas įvyko, bet tie du prigrasė tylėti.

– Na?! – apsidairęs aplink ir nieko nepaprasto nepastebėjęs, neištvėrė Šarūnas.
– Pajuokaut ir pakankint sugalvojot?

– Ė... è... è, Jūrininke, atsiprašau, kapitone, matau, vanduo tau akis apžlibino. Pasitrink geriau, – erzino Mindaugas.

Šarūno akys apibėgo plaustą. Visi daiktai buvo savo vietoje, viskas buvo tvarkoje. Aistė lyg šiaip sau užlindo už Mindaugo nugaros ir rankomis kažką ore braižė, stengėsi Šarūnui padėti.

– Junga Mindaugai! Įsakau pranešti, kas įvyko! – neteko kantrybės „Baltojo gandro“ kapitonas.

– Tu sveiko proto ar trylika baslių prarijęs? Medalį prie krūtinės turi man prisegti, o ne rėkauti. Sakau, pasitrink akis.

Šarūnas dar kartą apibėgo akimis plaustą, o paskui pamažu nuėjo prie palapinės. Jungos nusekė iš paskos. Už palapinės, ant denio, gulėjo aprūdijęs statinės lankas. Jį ir apstojo visi ratu.

– Šamelis jį ant kaklo užsikabinęs atvilko, – paaiškino Aistė.

– Kur lankas, ten ir statinė. Kur statinė, ten gali būti ir aukselio, – samprotavo Algis.

– Radinys iš tikrųjų vertas dėmesio, – prabilo Šarūnas. – Aiškiai matyti, kad tai kalvio darbo. Vadinasi, nukaltas senovės laikais... Mindaugai, gal tu dar ką nors pastebėjai?

– Pakako ir to lanko. Vos nenugarmėjau į dugną betempdamas. Kai atšildysiu sąnarius, nuplauksiu dar kartą.

– Tuoju pat plaukiam, – užsidegė Šarūnas.

– Ne, Jūrininke, dabar mano ir Aistės eilė, – ryžtingai žengė prie pelekų ir kaukių Algis. Žengė ir bematant pasiruošė nardymui. Prie visos aprangos kažkodėl apsijuosė diržu, o už jo užsikišo celofaninį krepšelį.

– Ką su tuo veiksi? – paklausė Mindaugas.

– Nesunku suprasti, tokią didelę galvą turint. Juk nerysiu aš tų auksinių monetų. Reikės į kažką susidėti... Aiste, ar pasiruošus? Aš jau plaukiu.

– Jūrininke, iš tikrųjų tau mudu turėjome plaukti. Ką tas Būbnų Karalius su mergiote padarys? – samprotavo Mindaugas.

– Turim elgtis taip, kaip buvo sutarta. Pasikeisdami nardysime. Tvarka lieka tvarka.

– Tuomet griūkim ant denio kaulus pašildyti. Nepatikėsi, dantimis vandeny ėmiau kalenti. Per ilgai užsibuvau. O vietelė ta, kur gulėjo lankas, iš tiesų paslaptinga.

– Drebuliukai ir mane varsto, – išsitiesdamas šalia draugo, pritarė Šarūnas. – Pasakok, ką ten daugiau matei?

– Jūrininke, atsiprašau, kapitone, tu pirmas... Tu įdomiau fantazuoji...

– Atsibodo man tas tavo „atsiprašau, kapitone“...

– Taip jau man išeina. Juk žodžio iš dainos neišmesi.

– Kvailioji, ir viskas. O man rūpi ta tavo surasta vieta.

– Nepabėgs.

– Ir Aistė rūpi... Ji juk silpnokai pelekus valdo.

– Jei burbuliuos, ištrauksim... Ar tau nezvimbia ausyse?

– Ne.

– Man zvimbia... Kai pasikrapštai, lyg ir praeina. Na, tai pasakok... Kitaip, ko gero, užknarksiu.

Šarūnas išdėstė, ką matęs ežero dugne. Papasakojo apie žolių džungles, blizgančią geldutę, krūmą skenduolį... Ir ešerį išverstakį prisiminė, tačiau ilgiausiai kalbėjo apie baugias dėmes ir šaltį, kuris sklido nuo dugne gulinčių akmenų. Įsikalbėjęs berniukas neiškentė ir papasakojo draugui baisųjį savo sapną.

– Hi, hi, hi, – nelauktai nusijuokė Mindaugas. – Tas tavo sapnas ne toks jau baisus, tik keistas. Kai aš vakarais stipriai prisikertu, tai tik slibinus ir velnius sapnuoju. Puola jie mane, praryt taikosi. O tas akmenų ruožas mane domina. Reikės panardyti ten.

– Sapnais ir aš netikiu... Tačiau prie upelio žiočių juk kai ką jau suradome...

– Atsitiktinumas, – ir Mindaugas nutilo. Apsimetė, kad miega.

– Tai ko užsičiaupei?

– Visokių žalumynų ir aš prisižiūrėjau. Kartą, paniręs prie kažkokių žolių, prieš pat kaukę pastebėjau uodegą lyg ližę. Gali įsivaizduoti, kokios tai būta lydekėlės, jei uodegą ir tik mažą dalį liemens galėjau pamatyti! O paskui tas rąstas pasijudino ir nutvėrė kitą lydeką... Aš ne iš bailiųjų, bet sprukau iš tos vietos, kiek nešė pelekai...

– Tikiu, – Šarūnas atsisėdo. – Kapitonas Bocas pasakojo, kad didžiosios vandenynų žuvis užpuola mažesnes ir įvyksta žiaurios grumtynės. Būna ir atvirksčiai. Būriai mažųjų užklumpa pavieniui plaukiojančias didžiąsias. Žinoma, laimi stipresnis. Taip jau gamtoje surėdyta...

Tą kartą kapitono Boco laivas grįžo iš Gerosios Vilties iškyšulio. Kokie trys šimtai mylių nuo ekvatoriaus laivas ėmė dreifuoti. Užklupo akla tropikų naktis. Kapitonas įsakė įjungti prožektorius. Jie apšvietė snaudžiantį okeaną. Į šviesos ratą ėmė leistis skraidančios žuvelės. Jos lėkė virš bangų kokį šimtą metrų ir vėl krito į žalsvą vandenį. Nelauktai žuvelės ėmė supti dideli ugninės spalvos kalmarai. Prasidėjo mūšis. Iš pažiūros nevikrūs kalmarai pasirodė esą baisūs plėšrūnai. Jie puolė žuvelės, išsirikiavę gretomis, ir ėmė naikinti. Kapitonas Bocas negalėjo ramiai žiūrėti į tokias žudynes. Įsakė jūrininkams baidyti kalmarus, tačiau veltui... Kalmarai, nieko nebudami, tęsė savo kruviną puotą...

– Man atrodo, kad ta lydeka iš karto prarytų tris šimtus skraidančių žuvelių, tuziną kalmarų, o, ko gero, ir patį tavo kapitoną Bocą, – nusižiovavo Mindaugas.

– Kapitonas visuomet tiesą sako, – patvirtino Šarūnas. – Ar ta lydeka nebuvo samanota?

– Kitą kartą patikrinsiu...

– Kaip ištraukei statinės lanką?

– Sakiau, kad sprukau kuo toliausiai nuo tos lydekos pabaisos. Kiek nuplaukiau į ežero gylį, nė pats nežinau. Apsidairęs galvoju: pasinersiu lyg kragas ir pažiūrėsiu, ar toli dugnas. Kai atsitrenkiau rankomis į dugną, apsidairiau, kad suprasčiau, kokiam pragare besąs. Ir atsitik tu man! Pataikiau tiesiog ant lanko. Stvėriau, o jis nė iš vietos. Dumbblas įčiulpęs laiko. Pakilau į ežero paviršių, paėmiau oro ir vėl į dugną. Pasisekė. Vargais negalais išklabinau tą gelžgalį ir partempiau ant plausto. Štai ir viskas.

– Žinai, ką Šame, man jau visokių minčių ateina į galvą... Žiūrėsim, ką pasakys Algis ir Aistė... Kaip manai, koku būdu lankas ten atsirado?

– Algis ir Aistė nieko nepasakys. Ne jiems panirti taip giliai. O apie lanką štai ką aš galvoju: pirma, jis nuo geros ažuolinės statinės, antra, jį nukalė geras kalvis, trečia, dugne guli nuo senų laikų, ketvirta, visiškai neišneša mano pakaušis, kaip jis ten atsirado.

– Vadinasi, lankas gali būti nuo vienos statinės, kurioje buvo Napoleono lobis?

– Nežinau, Jūrininke, atsiprašau, kapitone, bet aš pasiryžęs ten dar šimtą kartų pasinerti, – mįslingai pasakė Mindaugas.

– Šame, ko gero, tau tikrai reikės prie krūtinės medalių prisegti!

– Geriau duok užvalgyt ką nors. Vanduo visada apetitą žadina.

– Palauksim Aistės. Juk ji mūsų kokas.

– Atrado koka, – nepatenkintas, kad reikia laukti, suurzgė Mindaugas. – Mergiotė, ir viskas...

– Junga Mindaugai, draudžiu užgaulioti draugus!

– Taip ir bus, Jūrininke, atsiprašau, kapitone...

Aistė su Algiu prie plausto atplaukė kartu. Jei mergaitė buvo patenkinta, guvi ir linksma, tai berniukas – niūrus ir piktas. Numetęs pelekus, kaukę, tuščią celofano krepšelį, jis burbtelėjo:

– Tas lankas nuo silkių statinės. Jokio lobio ten nėra...

– Kantrybės, Būgnų Karaliau! Dieniukė, kita, ir tu – Rokfeleris, milijonierius, – mirktelėjo viena akim Šarūnui Mindaugas. – Aiste, duok valgyti, nes alkanas esu labai piktas ir tvosiu tam nevykėliui kortuotojui.

– Koks puikus povandeninis pasaulis! – džiūgavo Aistė. – Ištisos džiunglės matytų ir nematytų augalų!

– Žydintį kaktusą pastebėjai? – paklausė Šarūnas.

– Tai ne kaktusas, o alavijinis aštrys. Mūsų ežerų puošmena.

– O ta žolė lyg rūta?

– Menturinė plunksnalapė, tikrai į rūtą panaši. Yra dar ir varpotoji plunksnalapė. Abi mačiau.

Mindaugas apsivertė ant pilvo, parėmė smakrą rankomis ir įsistebeilijo į Aistę:

– Rieti, Kieliuke, ar tikrai žinai? Aš atsitrenkiau nosim į augalą, kurio lapai platūs ir panašūs į kalijos lapus. Na, laukiu atsakymo?

– Kas, egzaminai čia?

– Ne, noriu žinoti...

– O kokia iš to nauda. Tau juk vis tiek, ką aš sakysiu.

– Ne vis tiek.

– Tu, Šameli, matei gyslotinį dumbliailaiškį.

– Kieliuke, tu jau pradedi man patikti! Tačiau tokiomis žolėmis vis tiek sotus nebūsi. Tempk iš palapinės ką nors konkretesnio.

– Galiu ir žolėm pamaitinti. Japonų skanėstas – jūrų kopūstai, o aš jums ajerų gumbų su aliejumi pataisysiu. Pirštus laižysite.

– Tai bent kokas! Jūrininkas žinojo, kam patikėjo samtį. Ir vis dėlto laukiu ne žolių, o kumpelio su paprasta lietuviška duona. Velniop tie japonai ir visi kitokie ponai...

4

Aukštos dilgėlės, pakirstos aštraus dalgio, šlamėdamos kniubo ant žemės. Tai Šarūnas švaistėsi patvoriais, valė suvešėjusias piktžoles. Berniuko nuotaika buvo prislėgta. Jau savaitė stovėjo apniukusios, nelinksmos dienos. Nebuvo vėjo. O jo

labai reikėjo. „Baltasis gandra“ mirko vandeny prie pirtelės. Stovėjo uoste ant inkaro, laukdamas, kada papūs pietys, kada vėl suplevens burės.

Ta nežinia ir erzino berniuką. Ir ne tik ta. Žvalgyba prie upelio žiočių nieko nedavė. Keliasdešimt kartų su Mindaugu išžvalgė tą ežero vietą, kur buvo aptiktas statinės lankas. Nieko. Apčiupinėjo kiekvieną akmenį šaltų dėmių ruože. Nieko. Tiesa, Aistė prisirinko savo kolekcijai visokių vandeninių augalų, klaikių vabalų, bet vėl – persišaldė, ėmė kosėti ir keletą dienų gulėjo lovoje.

Ta jos liga nereikalingas kalbas kaime sukėlė. Atseit, duok vaikams valią, nežinia kur nueis. Iš viso, kas juos pririšo prie ežero, kam tas plaustas, o paskui ligos? Į visas tas kalbas, žinoma, galima būtų nuspjaut, jei ekspedicija sektųsi. Deja...

Ežeras saugojo savo paslaptį ir, atrodė, nesiruošė jos lengvai atsikleisti. Kas iš to statinės lanko, aprūdijusios, matyt, netyčia nuskandintos žvejo skardinės, kelių blizgių? Tik Algiui viskas tiko. Ką rado ežere, tempė į savo sodo namelį. Visai kita būtų nuotaika, jei ežeras nors kokį senovės lietuvių kalaviją, ietgalį ar skydė atiduotų...

Iš kitos pusės, kodėl būtent prie upelio žiočių turėjo surasti lobį? Tas kvailas sapnas klaidingu keliu nuvedė. Juk tikroji ekspedicija prasidės prie Didžiosios salos iškyšulio. Ten, kur nardė akvalangininkas... O tam reikia vėjo!

Ė... è... è... plaustas, žinoma, geras įrenginys, bet be vėjo – ne daugiau, kaip krūva plūduriuojančių rąstigalių. Nenusistumsi juk kartimis per visą ežerą! Plauksi tol, kol kartys sieks dugną, o paskui – baigtas kriukis. Be to, kiekvieną kartą jungas devintas prakaitas išmušdavo, kai reikėdavo plaustą nuo upelio žiočių atplukdyti į

uostą. Vaikai užguldavo kartis, stumdavosi ežero pakraščiu, tačiau prieš vėją plaustas vos vos judėjo į priekį.

Berniukas, prieštaringų minčių slegiamas, įnirtingai kirto dilgėles. Atrodė, kad tos kandžialapės piktžolės dėl visko kaltos. Ir iš tikrųjų jos baigė užgožti visus patvorius ir jau kėsinosi į sodą. Ne be reikalo tėtis prisakė imtis dalgio. „Nežinau, kas su tavim dedasi, Šarūnai, visai užmiršai savo darbus. Aš nedraudžiu laisvalaikiu pažvejoti ežere, bet kad tų žuvų net Miciui neužtenka.“

Berniukas klausė tėčio priekaištų, o širdyje galvojo: „Kad žinotumėt, tėti, kokią žuvelę mes gaudome, kad žinotumėt!“ Na, dėl tikrų žuvelių tėtis be reikalo priekaištavo. Šarūnas kiekvieną kartą parnešdavo Miciui lauktuvių. Tai kuojele, tai ešeriuką, tai gružlį... Micius visai prisirišo prie berniuko. Kai jo nebūdavo namie, neramus slankiodavo iš kampo į kampą ir džiugiai kniaukdavo sulaukęs. Štai ir dabar tupėjo ant tvoros ir patenkintas stebėjo, kaip berniukas švaistosi dalgiu.

– Miciau, drauguži, kad tu suprastum, kaip man nelinksma, – numetęs ant prišienautų dilgėlių dalgį, užšnekino katiną berniukas ir atsisėdo, atremdamas nugarą į tvorą. Micius, atrodė, to tik ir laukė. Šast nuo tvoros statinių ir prie berniuko kojų. Atsigulė ant jų, užklodamas rudu ir žvilgančiu lyg seno lapino kailiu. O galvą pasuko į savo draugą ir žiūrėjo žalsvom akim. Mįslingai ir protingai.

– Atsimeni, drauguži, šiuo metu jau turėjau būti tolimuose kraštuose... Išėjo visai kitaip. Ieškau su draugais Napoleono lobio. Kol kas nesiseka, bet tu, Miciau, turėk kantrybės. Viskas paaiškės prie Didžiosios salos. Nepasakyčiau, kad man lengva. Mama sako, kad sublogau, akys įdubo... Kaip tau atrodo?

– Miau, – trumpai atsakė Micius.

– Protingas tu sutvėrimas. Kaip tas Batuotas katinas iš pasakos... Nardyti, žinoma, sveika, nors prisipažinsiu, kad kartais spengia ausyse ir svaigsta galva. Aistė, mūsų Kieľiukė, susirgo... Tačiau aš tvirtas esu. Žiūrėk!

Šarūnas pašoko, čiupo dalgį ir ėmė varyti plačias pradalgės.

– Žinai ką, Miciau, – ūmai sustojo berniukas, – ta Aistė kaip pat man ramybės neduoda. Pasveiko ir susimanė gimimo dieną atšvęsti. Pakvietė ir mane... Ką daryti? Juk tu žinai, kad aš nemėgstu panašių dalykų. O ten dar Aistės tėvai bus, pradės kamantinėti... Pasiusti galima. Miciau, kodėl suaugusieji tokie įkyrūs?

– Miau...

– Lengva tau miauksėti, o man reikės eiti. Visi jungos eis. Kaipgi kapitonas atsiliks? Ar žinai, kad aš kapitonas? Nežinai! Nuo šios dienos žinosi... Į gimimo dieną einant, ir dovaną reikia nunešti. Aš Aistei tokį eilėraštką sukūriau. Baltom eilėm, Miciau, nes rimai man neišeina. Paklausyk:

Šarūno eilėraštkis

Pasaulis perkirstas pusiau –

Tai horizonto linija.

Žmogaus širdis – pusiau –

Tai horizonto linija.

Į vandenynus leidžias saulė

Ir pateka iš jų.

Laivai palieka uostus – nesugrįžta.

Krante jų laukia – nesulaukia...

Pasaulis perkirstas pusiau.

Žmogaus širdis – pusiau...

Mes ieškom horizonto linijos.

– Kaip, Miciau, tiks?

Katinas tylėjo.

– Vis tiek tu šaunus, Miciau. Pasikalbi kaip su žmogumi. Aš nutariau tave paimti ant „Baltojo gandro“. Nebus tau nuobodu. Ir žuvelių daugiau teks.

– Miau, miau, miau, – linksmi sukniaukė katinas.

Į Aistės gimtadienį susirinko visi jungos. Mergaitė jau buvo pasveikusi. Vėl žvali ir vikri kaip visuomet, ji pasitiko svečius, pasidabinusi gėlėta suknele, spinduliuodama savo didelėm akim. Mindaugas atnešė Aistei dovanų savo darbo aitvarą, Algis – naujų kortų kaladę, o Šarūnas – voką su savo eilėraščiu.

– Meilės laiškutis, Jūrininke, – nepraleido progos neįgėlęs Mindaugas.

Šarūnas, sugniaužęs kumštį, pagrasė draugui, o Aistė nusijuokė ir pakvietė visus į svetainę, kur laukė vaišių stalas. Šarūnui lyg akmuo nuo krūtinės nusirito. Gerai, oi gerai, kad Aistė nesugalvojo tuoj pat atplėšti voko. Bet ir kvailys! Reikėjo čia to eilėraščio.

Berniukas nė pats negalėjo suprasti, kas su juo dėjosi. Dingo pasitikėjimas savimi, dingo išdidumas. O čia dar tie mergaitės tėvai. Motina išsidabinusi lyg tikrai šventei, sudėjusi lūpose lipšną šypsniuką. Aistės tėvas, kolūkio agronomas, pasikabinęs ant nosies akinius, atrodė rūstus, susimąstęs. Šarūnas, lyg pagalbos ieškodamas, vis žvilgčiojo į Mindaugą, stengėsi būti arčiau jo. Vis dėlto Šamas patikimesnis už Algį. Ir šiaip jis kažkoks savotiškas, – štai lyg niekur nieko suskaičiavo ant didelio torto stovinčias žvakutes ir išpylė:

– Velnio tuzinas. Nieko gero, Kieliuke.

– Kodėl nieko gero, kodėl? – sujudo Aistės motina.

– Ar aš žinau? Taip žmonės sako. Trylika – nelaimės skaičius.

– Įdomu, labai įdomu... Kieliukė, – lyg pats su savimi kalbėjo Aistės tėvas. – Kuris sugalvojo jai tokį vardą?

– Taip jau nuo seno, – įsiterpė į pokalbį Algis. – Visi taip vadiname.

– Įdomu, įdomu.... Kieliukė...

Kai Aistė susodino visus prie stalo, jos motina pripylė stiklines putojančios geros. Visi su stiklinėmis rankose pakilo, o motina ir tėvas pabučiavo Aistę, linkėdami jai gerai mokytis, sveikatos, neprarast tokių šaunių draugų.

Šarūnui netikėtai kilo noras pasakyti, kad jis kelia tostą už šaunuojį jungą – Aistę, kuri kartu yra ir „Baltojo gandro“ įgulos kokas, kuri kartu su visais drąsiai neria į ežero gelmes ir grįžta iš ten su jai vienai žinomais augalais ir vabalais... Kad ji... Tačiau savo mintis berniukas sugėrė kartu su gira, ir jų nebeliko. Ne, Kieliukės namuose nebuvo Žydrųjų Jungų kapitono. Berniukui nieko kito nebeliko, kaip atsisėsti ir kibti į torto gabalą. Ir mintyse keiksnoti save, kam ėjo į tokią kankynę. O čia, lyg tyčia, jį kalbino Aistės tėvas:

– Ko Šarūnas toks susimąstęs? Ar atsitiko kas? Kiek žinau, viskas puikiai klojasi. Ir mokslas, ir tėvai patenkinti, kad ne dykaduonį augina. Aistė pasakojo, kad ir nardai puikiai.

Mindaugas šyptelėjo. Nežymiai, tačiau Šarūnas pastebėjo.

– Giliausiai pasineria Mindaugas. Dešimt metrų jam vieni juokai. Pusantros minutės po vandeniui išbūna. Aš tiek negaliu.

– Įdomu, įdomu... Kuklumas puošia vyrus. Atvirai kalbant, ko jūs ieškote tame ežere?

Po šių žodžių iš karto prie stalo stoji nejauki tylą. Berniukai nukreipė akis į Aistę. Negi ji išsiplėpėjo? Tačiau mergaitė buvo rami. Dar daugiau! Jos akys sakyte sakė: „Ak, jūs! Ir dar draugais vadinasi!“ Paskui ji pasuko galvą į tėvą ir ramiai paaiškino:

– Nejaugi, tėtė, nežinai? Aš renku kolekcijoms vandens augalus ir vabalus, berniukai mokosi nardyti, meškerioja... Iš viso juk labai įdomu keletą savaičių paplaukioti ežere ant plausto. Kaip su Kon Tikiu.

– Tikrai įdomu, labai įdomu...

– Aistute, ragink svečius valgyti. Įpilk giros, – prašneko Aistės motina.

Berniukai, lengviau atsidusę, vėl užgulė savo lėkštes, tačiau kolūkio agronomas nė negalvojo jų palikti ramybėje.

– Žinoma, ežeras paslaptingas, žinoma... Karo metu virš jo vyko dideli oro mūšiai... Pasakoja, kad net keletas lėktuvų į ežerą yra įkritusių. Visa tai įdomu, labai įdomu. Bet aš jums ką kita galiu pasiūlyti. Padirbėkit vasarą kolūkio laukuose. Paplaukiojot plaustu, pailsėjot, o dabar užsidirbkit pinigų.

– Kiek? – pirmam išsprūdo Algiui.

– Žiūrint kaip dirbsit. Per mėnesį apvali sumelė susidarys. Tėvai dar kiek pridės, ir... dviratis.

Šarūnas su Mindaugu reikšmingai susižvalgė. Be žodžių vienas kitą suprato. Ne, nieko nepeš agronomas! Girdi, apvali sumelė! Vieni niekai ta apvali sumelė prieš lobį, kurio ieško jungos. Be reikalo Algis pastatė akis ir kimba ant meškerės lyg kvailiukas pūgžlys. Kas kita – agronomo užuomina apie nukritusius į ežerą lėktuvus.

– Ar nežinot, kurioje vietoje jie nukrito? – įsidrašino Šarūnas.

– Lėktuvai? Tiksliai niekas nežino. Gal tai tik žmonių kalbos. Juk šitiek metų praėjo. Apskritai įdomu, labai įdomu, – ir agronomas, pakilęs nuo stalo, ėmė ilgomis savo kojomis matuoti svetainę. Šarūnas susiraukė. Suaugęs, o plepa lyg pirmokas, nieko tikro nežinodamas! Nelauktai gimusi mintis, kad galima ežere ir lėktuvus surasti, ėmė blėsti. Berniukas čia pat ramino save: nėra ko blaškytis. Plausto kursas lieka tas pats. Napoleono lobis. Vadinasi, pirmyn! Taip pasakytų kapitonas Bocas, taip sako ir jis, jungų vadas.

– Įdomu, labai įdomu... ko tik neatsitinka kare, – varė savo agronomas.

Ir nežinia kiek ilgai jis būtų savo užuominom erzinęs Šarūną, jei ne Aistė.

– Bičiuliai, paskui mane žengte marš! – šūktelėjo mergaitė ir nustriksėjo lyg tikra kieliukė į kitą kambarį. Draugai nusekė iš paskos. Šarūnui pirmiausia į akis krito didelė spinta, prigrūsta knygų. Storų ir plonų, didelių lyg albumai ir mažų lyg pora degtukų dėžučių. Didžiosios knygos buvo vis apie gamtą, matyt, paties agronomo, bet ir Aistė kas, turbūt, dažnai vartė. Juk tie penketai iš botanikos ir zoologijos ir geriausios mokyklos gamtininkės vardas ne šiaip sau atsirado.

– Patinka? – klausė draugų Aistė, atvedusi prie ilgo stalo, ant kurio po stiklu gulėjo iš ežero surinkti augalai, pūpsėjo prismeigti adatėlėm išdžiūvę vabalai. Kaip tikrame gamtos muziejuje. Iš karto galima buvo suprasti, kad Aistė ir sirgdama nesėdėjo namie, sudėjusi rankas.

– Fit, Kieliuke, – švilptelėjo Mindaugas. – Apšovei tu mus visus. Ale ir bjaurus tas tarakonas, – rodė pirštu į vabalą, kurio tik nugaros pakraščiai buvo gelsvi, o šiaip visas juodas lyg anglies gabaliukas.

– Tai dusė, Šameli. Kaip tu taip greitai pamiršti? Juk pats jį ištraukei kartu su ta paskendusią žvejo skardine.

– Aha, dusė... tas baisusis vandenų piratas, kuris ryja viską, ką tik įveikia. O šitas koks padaras?

– Degutininkas... Pats didžiausias mūsų ežerų vabalas.

– Juodas, lyg negrų angelas, – juokėsi Mindaugas.

– Ką, ką? – nesuprato Aistė.

– Matai, Kieliuke, Šamas irgi kai ką žino. Atsimink, mergele, kad negrų velnias – baltas, o angelas – juodas. Kiekvienas renkasi pagal save.

– Atsiminsiu... O tu žinok, kad šitas vabalėlis vadinamas matininku...

Šarūnui nepatiko, kad Aistė tiek daug dėmesio skiria Mindaugui. Tačiau stengėsi valdytis ir įdėmiai klausėsi, ką pasakoja mergaitė. O Algis žiūrėjo į augalus, žiūrėjo į vabalus, lyg ir klausėsi, bet iš tikrųjų nieko nematė ir negirdėjo. Pagaliau jis neiškentė:

– Aiste, tu paklausk tėvo, kiek mokės. Apvali sumelė dar nieko nesako. Aš noriu žinoti kapeikėlė į kapeikėlę.

– Būgnų Karaliau, aš jau neiškęsiu! Jei būtų gyvas tas prismeigtas vandens skorpionas su dygliuota uodega, užmesčiau tau už apykaklės. Dievaži, užmesčiau.

– Tu, Šame, viską juokais paverti... O juk čia rimti dalykai, – kraipė galvą Algis. – Viską juokais...

Jungų kapitono juokas neėmė. Taip būtų ir sugrižęs iš vaišių į namus be ūpo, surūgęs. Tačiau viskas nelauktai pakrypo kita vėže. Atsisveikinant Aistė tyliai, taip, kad negirdėtų nei Mindaugas, nei Algis, pasakė:

– Man labai patiko tavo eilėraštis. Ačiū!

Šarūnui plūstelėjo į veidą kraujas. Vadinasi, Kieliukė perskaitė eilėraštį, viena pati perskaitė. O šitas „ačiū“, o šitas „patiko“...

Berniukas į namus skriste skrido. Visas pasaulis dabar jam atrodė toks mielas ir be galo geras.

Atsisuko ilgai lauktas pietys. Nuginė kažkur debesį, atnešė minkštą ir šiltą orą. Suošė medžiai, prašneko, į krantą bangas varydamas, ežeras. Sulingavo mažus paukštukus supdamos nendrės, pakvipo dumbliais ir žydinčia vandens augalija. „Baltasis gandras“ vėl pakėlė bures ir pasuko prie Didžiosios salos iškyšulio. Ten, kur nardė akvalangininkas, taip nelauktai atsiradęs ir netikėtai dingęs.

Žydrųjų Jungų komanda plausto denyje buvo visa. Kiekvienas žinojo savo pareigas, kiekvienas savaip tikėjo, kad ši kelionė gali būti lemiamą, atskleisti ežero paslaptį. Prie upelio žiočių įgytas patyrimas buvo gera mokykla narams. Jie pasiruošė nugalėti dar didesnius gylius ir pavojus. Palankus, šiltas oras taip pat žadėjo sėkmę.

Šarūnas jautėsi taip, lyg būtų pakliuvęs į devintą dangų. Jo gerą nuotaiką jautė visi. Netgi Micius, kurį berniukas, kaip buvo žadėjęs, atsinešė ant plausto. Katinas gulėjo išsitiesęs ant viksvų šalia palapinės, šildėsi patenkintas saulėje ir sekiojo akimis savo šeiminką. Tik Mindaugas buvo kaip nesavas. Nesiskundė ir nedejavo, bet ir nežarstė humoro, nesvaidė kandžių žodelių nei Aistei, nei Algiui, nei pačiam Šarūnui. Stovėjo gale plausto prie vairo per daug jau rimtas ir susimąstęs.

– Kas atsitiko, Mindaugai? – priėjęs prie draugo, tyliai paklausė Šarūnas.

Berniukas mostelėjo ranka, ir tiek. Bet kad Šarūnas nesitraukė, laukdamas atsakymo, piktai išrėžė:

– Ilgiau nekėsiu... Išsiųsiu tą laišką, ir tegu pasikaria.

– Jau ne kartą prašiau tavęs to nedaryti, – supratęs, ko Mindaugas rūškanas, draudė Šarūnas. – Įsivaizduoji, kas atsitiks? Pradės tavęs ieškoti, kils aliarmas, visas mūsų darbas gali nueiti niekais.

– Lengva tau agituoti. O mane kas dieną graužia, dykaduoniu vadina, ėsti, sako, neduos. Gerai, kad senė dar nepamatė, jog dingusi iš skrynios jos paklodė. Tuomet tai jau viskam amen.

– O tėvas ką sako?

– Tėvas kartoja tą patį. Abudu iš vieno. Kitiems tai bent pasitaikė tėvai! Štai kad ir Aistės. Gimimo dienas ruošia, didžiausius tortus kepa, o man davė Dievas ir drėbtelėjo. Juk iš tikrųjų negaliu aš dabar jus pamesti?

– Nė nesapnuok... Juk mes visai arti tikslo.

– Nežinau, toli ar arti, bet išdavikas negaliu būti.

– Valgio mes tiek prinešėm ant plausto, kad namie nė kąsnio burnon galėsi neimti.

– Tu sveiko proto ar trylika baslių prarijęs, Jūrininke? Argi aš apie valgi šneku!

– Suprantu... mane tėvas taip pat ant vadžių laiko. Tačiau sutariam.

– Tavo padėtis kitokia. Elzytė tai ne Micius, ant plausto neatsineši. O kas ją prižiūrės, jei tėvas ir motina kolūkio laukuose pluša...

Šitai kalbėjosi draugai, o „Baltasis gandras“ jau buvo visai arti Didžiosios salos iškyšulio. Tos pačios salos, kuri buvo apaugusi vešliais medžiais,

krūmokšniais, kurią taip mėgo turistai, kapitono Boco vadinami pašvinkusiomis menkėmis. Galbūt, ir ne be reikalo.

Po kiekvieno turistų antplūdžio saloje pasilikdavo išmėtytų popiergalių ir konservų dėžučių, ugniakurių. Ir aplaužytų medžių. Šie tie turistai vadino laukiniais, o elgėsi visai ne kaip laukiniai. Ten, kur gyvena tikri laukiniai, nepamatysi tokio šiukšlyno ir netvarkos. Taip, turistai buvo ne kas kita, kaip pašvinkusios menkės. Nemėgo jų Šarūnas, o Mindaugas su panieka nuo jų nususukdavo. Tačiau dabar, kai „Baltasis gandras“ artėjo prie salos, ne turistai draugams rūpėjo.

– Junga Algi, imk gylį! – pasigirdo Šarūno komanda.

Plumtelėjo į vandenį gelžgalis.

– Dvylika metrų, kapitone!

– Jungos Mindaugai ir Aiste, nuleist bures!

Plausto burės bematant buvo suglaustos ir pritvirtintos prie pagrindinio stiebo. Jungos dirbo vikriai ir darniai. Kaip seni, užgrūdinti jūrų vilkai.

– Inkaras!

Nugarmėjo į ežero gelmę inkaras, ir plaustas, dar kiek paplaukęs į priekį, sustojo.

– Visiems susirinkti prie palapinės! – vykdė vado pareigas Šarūnas.

– Gali kilti klausimas, kodėl tokioje gilioje vietoje nuleidom inkarą? – pasakė Šarūnas, kai draugai jį apspito. – Atsakymas vienas. Ieškosime lobio gilumoje. Juk prie ežero pakraščio, išskyrus visokius menkniekius, mes nieko doro neradome.

– Teisingai, Jūrininke, atsiprašau, kapitone, su varlėmis tiurlentis mums nėra ko, – pritarė Mindaugas.

– Taigi... tačiau gilumoje pasiekti ežero dugną ne taip jau lengva. Siūlau pradžioje žvalgybon siųsti vieną kurį iš mūsų.

Šarūnas, žinoma, nenorėdamas įžeisti Aistės ir Algio, taip pasakė. Iš tikrųjų jo žvilgsnis iš karto nukrypo į Mindaugą. Tačiau taip galvodamas berniukas smarkiai apsiriko.

– Burtai nuspręs, kuriam nerti, – nelauktai pasakė Aistė.

– Taip, burtai, – patvirtino ir Algis.

Šarūnas širdyje džiaugėsi, kad visi jo draugai drąsūs. Tačiau juk gylis – dvylika metrų! Ar supranta jie, ką tai reiškia? Ypač Aistė? Bet trauktis jau nebuvo kaip. Jungų kapitonas parinko keturis vienodo storio ir ilgio nendrių stiebelius. Vieno galelį nulaužė.

– Kam atiteks trumpiausias, tas ners, – trumpai pasakė. – Kuris pirmas traukiat?

– Žinoma, Aistė, ko dar klausai? – prabilo Mindaugas.

– Ne ne, aš neturiu laimės. Man kas liks, – priešinosi Aistė.

– Junga Aiste, trauk! – įsakė Šarūnas.

Berniukas abiejų rankų plaštakose paslėpė nendrių stiebelius, iškišdamas tik pačius galiukus, vienodus ir apskritus. Aistė priėjo, atsiduso ir, pasirinkusi patį kraštutinį, ištraukė.

– Ilgas, – trumpai pasakė Šarūnas.

– Sakiau, kad neturiu laimės, – nusiminusi numetė į vandenį stiebelį Aistė.

– Junga Algi!

Algio stiebelis taip pat buvo ilgas.

– Junga Mindaugai, tavo eilė.

Mindaugas ištraukė trumpą stiebelį, pažiūrėjo į jį ir palingavo galvą:

– Taip ir žinojau. Tiesą pasakius, tas manęs nė kiek neliūdina. Kaip Cezaris sakė: atėjau, pamačiau, nugalėjau. Ar teisingai išsireiškiau?

Berniukas bematant pasiruošė. Pelekus, kaukę užsidėti, apžioti vamzdelį jam buvo vienos minutės darbas. Prie jo priėjo Šarūnas ir ištiesė ranką.

– Ką tai reiškia, Jūrininke, atsiprašau, kapitone? – vėl išėmęs iš burnos kvėpavimo vamzdelį, paklausė Mindaugas.

– Linkiu sėkmės! Atnešk ką nors iš dugno...

– Netiki?

– Linkiu sėkmės! – dar kartą rimtai pakartojo jungų kapitonas.

Mindaugas šyptelėjo ir žengė atbulas plausto deniu prie vandens.

Šarūnas susirūpinęs žiūrėjo į ežerą, kur ką tik dingo Mindaugas. Berniukas mintyse skaitė sekundes. Laikas slinko lėtai lėtai, nors iš tikrųjų buvo praėję tik pusė minutės. Šalia Šarūno stovėjo ir Aistė su Algiu. Jų žvilgsniai taip pat buvo įbesti į pamažėle raibuliuojantį vandenį. Ant Aistės peties tupėjo Micius. Jis jau spėjo

susidraugauti su mergaite ir meilinosi jai ne mažiau, kaip savo šeiminkui. Katinas taip pat žiūrėjo į ežerą. Žinoma, savaip – tikėjosi ešeriuko ar skanios raudės.

Jungų kapitoną užplūdo kažkokia bloga nuojauta. Taip būna gyvenime: žmogus jaučia ateinant nelaimę, bet, iš kurios pusės ji bus, dar nežino. Visų pirma, berniuką baugino didelė gelmė. Taip, Mindaugas gerai nardo, tačiau kodėl taip ilgai dabar neiškyla, kodėl?.. Kai mintyse suskaičiavo septyniasdešimt penkias sekundes – taip ilgai Mindaugas dar niekuomet nebuvo po vandeniu – Šarūnas sušuko:

– Algi, skubiai pelekus ir kaukę!

Tuo metu suburbuliavo vanduo, ir iš ežero gelmės lyg plūdė išsoko Mindaugas. Prie plausto jis plaukė taip greitai, tartum jį kas vytųsi. Ant denio užsiropštė visas virpėdamas ir įpykęs.

– Mindaugai, kas atsitiko?! Kalbėk! – prišokęs prie draugo, rėkte išrėkė Šarūnas.

Nardytojas nuplėšė nuo galvos kaukę, piktai išspjovė vamzdelį.

– Šameli, nors žodelytį, nors žodelį pratark, – prašė Aistė.

Berniukas kelis kartus giliai įkvėpė krūtinėn oro.

– Žiūrėkite, – rodė dešinės kojos blauzdą. – Galėjot manęs ir nesulaukti...

Tik dabar visi pastebėjo, kad vienoje vietoje blauzdos oda buvo iki kraujo nubrozdirinta.

– Mano širdis nujautė, kad kažkas atsitiko negero, – pasakė Šarūnas.

– Didžiulis šamas užpuolė mane, Jūrininke.

– Šamas Šamą norėjo praryti, – lyg ir pabandė pajuokauti Algis. Tačiau visai ne vietoj.

– Kaip tai šamas, – susierzino Šarūnas. – Pasakok!

– Viską jau pasakiau. Užpuolė, ir kvit, – ūmai iš naujo įniršo Mindaugas. – Ak, būtų povandeninis šautuvėlis, kitaip su tuo bestija pakalbėčiau!

– Šautuvėlis pinigus kainuoja. Kapeikėlės čia reikia, kapeikėlės, – šnopavo Algis.

– Aiste, kur tavo duoninis peilis? Duok čia! – reikalavo Mindaugas.

– Kam tau jis?

– Duok, sakau!

Nučiupęs peilį, Mindaugas sušvokštė:

– Dabar aš su juo suvesiu sąskaitas. Likit sveiki, bičiuliai!

– Tu sveiko proto ar trylika baslių prarijęs! – pastodamas jam kelią, Šarūnas nė pats nepajuto, kaip išrėkė Mindaugo pamėgtą posakį.

– Pasitrauk! – Mindaugas nustūmė draugą ir jau be kaukės, be vamzdelio, o tik su pelekais ir dideliu peiliu rankoje šoko į gilų vandenį.

– Junga Mindaugai! – pamėgino panaudoti savo valdžią Šarūnas. – Įsakau grįžti prie plausto!

Vietoj atsakymo Mindaugas giliai įkvėpė oro, apsvirtė ir nuėjo į dugną.

– Pasiutėlis, – sudejavo Šarūnas ir šoko į ežerą paskui draugą. Dar akimirka, ir jis taip pat dingo nuo vandens paviršiaus.

– Oi, kas dabar bus? Algi, mielasis, ką mes darysim? – skėščiojo rankomis Aistė. – Tas baisus šamas juos abu pražudys. Nutemps į gylį ir nuskandins. Juk šamai puola vaikus, pats žinai...

– Žinoma... Bet krokodilai daug baisesni, o žmonės juos sudoroja. Pasineria po jais ir perpjauna peiliu pilvą. Mindaugas taip ir padarys tam šamui. Nieko čia baisaus.

– O tu nertu šitaip, nertum?

– Ko man nerti, jei jau du panėrė...

Aistė negalėjo klausyti tokių Algio žodžių. Ji susinervinusi ėmė vaikščioti po plausto denį. Iš vieno galo į kitą. O Micius, nušokęs nuo peties, sekė iš paskos, nežinodamas, ko griebtis: murkti, trintis į kojas ar gailiai miaukti.

Vandeny tuo metu įvykiai vystėsi visai kita linkme. Šarūnas, nerdamas į gelmę paskui Mindaugą, juto, kad vanduo vis labiau spaudžia krūtinę, svaigina... Berniukas, sukandęs dantis, ėmė metrą po metro ir akylai dairėsi, ieškodamas draugo. Pagaliau pasiekė dugną. Mindaugo čia nebuvo. Ant kieto grunto, visai kitokio, negu prie kranto, gulėjo storas, pajuodęs rąstas. Berniukas pabandė jį apkabinti, bet pritrūko oro ir pakilo į paviršių. Čia jau buvo ir Mindaugas. Matyt, jie apsilenkė, kai vienas jau kilo į paviršių, kitas nėrė prie dugno. Šarūnas, išėmęs iš burnos vamzdelį, riktelėjo:

– Plauk prie plausto!

– Pats žinau!

Berniukai užkopė ant plausto tylėdami.

– Paspruko, juodnugaris. Nieko, dar mudu susitiksim, – numesdamas peilį, pasakė Mindaugas.

– Už įsakymo nevykdymą tave reikia bausti, junga Mindaugai, – nuskambėjo rūstoki Šarūno žodžiai.

– Taip, kapitone, – pasitempė Mindaugas.

Šitas „taip“ iš karto sušildė Šarūno krūtinę. Vis dėlto gerai, labai gerai, kad štai šalia visų stovi Mindaugas. Sveikas ir žvalus. Gerai... Draugų akys nejučiomis susitiko...

– Tu, Jūrininke, sveiko proto ar trylika baslių prarijęs? Ko šokai į vandenį su tuščiomis rankomis? – paklausė Mindaugas. – Matau, visai neįsivaizduoji, koks ten pabaisa buvo. Ta lydeka, kurią anąkart mačiau, tik žaisliukas prieš šamą. O ką mes darytumėm be tokio šaunaus kapitono? Ar ne taip, Aiste?

– Abudu jūs vieno medžio, – sužaibavo akimis mergaitė.

Ji vis dar buvo pikta. Ant ko – ir pati negalėjo pasakyti. Bent šiuo momentu.

– Šame, būk vyras, papasakok, kaip tas tikrasis šamas atrodė, – prašė Algis.

– Truputį panašus į žuvį, truputį į tave...

– Tu juokauji, vis juokauji...

– Gerai jau, gerai, nešiaušk keteros... Vienu žodžiu, nunėriau į dugną ir matau: guli tas bestija ir judina ilgus lyg kolūkio kerdžiaus botagas ūsus. Aš neiškenčiau ir

taikausi čiupt už vieno ūselio. Tik ištiesiau ranką, o tas klastūnas man už blauzdos...
Brrr... Viskas lyg ir nieko, bet tas šaltas, glitus kūnas...

– Ilgio, kokio ilgio jis buvo? – teiravosi Aistė.

– Kaip mūsų plausto didysis rąstas.

– Mindaugai, kai aš buvau dugne, tai iš tikrųjų ten mačiau rąstą. Gal sakau...

– Užsičiaupk, Jūrininke, atsiprašau, kapitone, rąstas ūsų neturi, o juo labiau jų nejudina.

– Aš nieko nesakau. Visko vandeny būna. Ir žuvys, ir nuskendę daiktai visai kitaip atrodo...

– Mane net šaltis nupurtė. Nenorėčiau net sapne su tokiu šamu susidurti, – samprotavo Aistė.

– Krokodilai kur kas baisesni, – burbtelėjo Algis.

– Ypač rudom galvom, Būgnų Karaliau, – atkirto Mindaugas.

Audra užklupo jungas tuojau pat po vidurnakčio. Buvo šeštadienis. Vaikai, pasiprašę tėvų, nutarė nakvoti ant „Baltojo gandro“, kad iš pat ryto galėtų imtis įprasto savo darbo – lobio ieškojimo. Iš vakaro viskas klostėsi kuo puikiausiai. Po kaitrios dienos saulė nusileido poilsiui vaiki ir gerai matoma. Danguje viena po kitos žiebėsi žvaigždelės. Iš toliausių tolių jos skleidė melsvą šviesą ir džiugino vaikų širdis. Plaustas stovėjo išmetęs inkarą už kokių dviejų šimtų metrų nuo Didžiosios salos.

Kai gerokai sutemo, kai buvo aptarti rytojaus darbai, draugai sulindo į palapinę. Čia jau buvo paruoštas guolis. Aistė išpurenė susigulėjusias vikšvas, kad patogiau būtų miegoti, po galvom padėjo kelis ryšelius išdžiūvusių nendrių.

Visą dieną nardę ir gerokai išvargę, jaunieji jungos griuvo į guolį tiesiog su drabužiais ir bematant ėmė migdytis. Palapinėje buvo tvanku. Ta tvankuma brovėsi į palapinės vidų iš vis labiau tamsejančio lauko. Net nakčiai atvėsęs ežeras negalėjo jos nugalėti.

Tik Šarūno miegas kažkodėl neėmė. Berniukas girdėjo, kaip nosimi vis pašvilpauja Algis, kartais kažką sumurma Mindaugas. Kodėl jungų kapitono neįstengė nugalėti miegas, berniukas nė pats nesuprato. Nuo ilgo nardymo visame kūne jautė nuovargį. Sunkų, bet kartu ir gerą. Ir akys merkėsi miegui, tačiau nelemtos mintys lindo į galvą ir vertė mąstyti... Kodėl, vis dėlto kodėl nesiseka surasti lobio?..

Ekspedicijos uždavinys iš pradžių atrodė labai paprastas ir suprantamas. Tačiau slinko nesėkmingos dienos, ir įgulą ėmė persekioti nežinia. Šarūno draugai, žinoma, kol kas tylėjo, bet iš veidų galima buvo išskaityti klausimą: „Jeigu lobis ežere, tai kodėl jo nesurandam?“

Tiesa, Mindaugas tvirtino, kad tokių laimingų dienų dar nebuvo jo gyvenime – ant plausto jam viskas patiko: ir nardymas, ir laisvas gyvenimas, žuvų gaudymas, bendravimas su draugais. Kita vertus, jį kasdien namie graužė už dykaduoniavimą. Berniukas darėsi irzlus, piktas.

Algis troško lobio labiau už visus, tačiau ir jis vis dažniau kamantinėjo Aistę: „Kieliuke, ar jau sužinojai, kiek galima kolūkyje uždirbti? Kokia ta „apvali sumelė“?“

Pati Aistė ant plausto jautėsi kaip devintame danguje. Ji to ir neslėpė. „Tai bent atostogos, – džiaugėsi mergaitė. – Kas ta Palanga, palyginus su mūsų gyvenimu ant „Baltojo gandro“...“

Taip, tačiau kodėl nesiseka atskleisti ežero paslapties, kodėl?..

Taip besvarstydamas berniukas atsikėlė ir išėjo iš palapinės. Iš paskos šastelėjo ir katinas.

– Miciau, ir tu negali užmigti? Ir tave kažkas kankina, – tyliai šnekino katiną Šarūnas.

Abu apėjo plaustą, apžiūrėjo suglaustas bures, patikrino vairą, nuleistą inkarą... O tuo metu melsvai švytinčios žvaigždės kažkur pasislėpė, tartum paskendo patamsėjusiame danguje, tvankuma ėmė trauktis, stumiama iš kažin kur dvelktelejusios vėsos...

– O, Miciau, senas mano drauge... Vandeny daug sunkiau ką nors surasti, negu žemėje... Napoleonas žinojo, ką darė. Tačiau būk tikras, mes surasime lobį, surasim ir atiduosim jį žmonėms, – susimąstęs kalbėjo Šarūnas, jau grįždamas į palapinę.

Berniukas atsigulė šalia Mindaugo, atsuko jam nugarą. Pajuto ir Miciaus šiltą kailį. Paskui kietai užmigo.

Kas lauke dedasi, pašokę iš guolio, pirmą akimirką negalėjo suprasti nei Šarūnas, nei kiti jungos. Aplinkui kaukė vėjas, šniokštė baisus lietus. Vėjas košėsi pro nendrinis palapinės šonus lyg pro rėtį, grasino pakelti ją nuo plausto ir nusinešti į putojantį ežerą. „Baltasis gandra“ braškėjo ir blaškėsi lyg tikras paukštis, pakliuvęs į vėtros sūkurį.

– Jungos, paskui mane! – suriko Šarūnas, šokdamas iš palapinės. – Mus užklupo audra!

Visi iš karto pasinėrė į aklina tamsą. Už žingsnio nieko negalima buvo įžiūrėti. Klaikiai stūgavo vėjas, žliaugė lietus. Šarūnas tik iš nuojautos suprato, kaip baisiai įsiaudrinęs putoja ežeras, kaip vis didėjančios bangos daužo ir daužo „Baltąjį gandrą“, kuris, matyt, nuplėštas nuo inkaro, buvo nešamas nežinoma kryptimi.

– Nepasimest! Susikibkite rankomis! Kur Aistė?! – šaukė prieš vėją Šarūnas.

– Aš čia! Prie palapinės kartu su Algiu!

– Mindaugai, patikrink, kas atsitiko inkarui! Aš einu prie vairo! – plyšojo į tamsą jungų vadas.

Šarūnas ir Mindaugas pabandė žengti į priekį. Tačiau nesėkmingai. Vėjas buvo toks stiprus, kad vertė nuo kojų, tempė į įsisiautėjusiojo ežero bangas.

– Jūrininke, atsiprašau... ropok... kaip aš, – vos išgirdo Mindaugo balsą Šarūnas. Ir visai laiku, nes vėjas taip sugriebė jį savo glėbin, kad, norint likti ant denio, akmeniu reikėjo kristi ir keturpėsčiom ropoti prie vairo. O dar tas lietus! Atrodė, kad visas didžiulis ežeras pakilo į orą, pakaboję, o paskui vėl ėmė kristi atgal į seną savo vietą.

Šarūnas vargais negalais atslinko prie vairo. Susirado rankeną. Taip ir buvo, kaip galvojo berniukas. „Baltąjį gandra“ audra nešė šonu, nusukusi į vairą į šalį. Kiekvieną akimirką plaustas galėjo neatlaikyti bangų antpuolio ir subyrėti. Šarūnas iš visų jėgų užgulė vairą, tačiau šis nepasidavė. Padėtis pasidarė dar grėsmingesnė. Negalima buvo delsti nė minutės.

– Jungos, pas mane! – kiek tik leido balsas, suriko berniukas. – Ropokit deniu! Aiste, kartu su Algiu!

– Jei liksiu gyvas, kojos čia mano daugiau nebus, – stenėjo Algis, šliauždamas deniu. Aistė taip pat brovėsi į plausto galą.

Prie Šarūno pirmasis atropojo Mindaugas.

– Jūrininke, atsiprašau, kapitone! – išgirdo šalia savęs draugo balsą berniukas. – Inkaro virvė nenuplėšta! Jis, pakeltas nuo dugno, vilkosi paskui plaustą! Užtempiau ant denio!

– Teisingai! Mums reikia atsukti plaustą pavėjui! Ir kuo skubiau!

– Tu sveiko proto ar trylika baslių prarijęs! – šaukė draugui į ausį Mindaugas. – Vairas neatlaikys ir suluš lyg degtukas!

– Bandysim!

Tuo metu atropojo ir Algis su Aiste. Visi jungos užgulė vairą. Pirmiausia reikėjo jį pakelti iš vandens, išlyginti, kad veiktų kaip visuomet. Draugai taip sąžiningai ėmėsi darbo, kad vairas subraškėjo.

– Nenulaužt! – komandavo Šarūnas. – Dirbam sutartinai! Vienas, du... Vėl iš naujo... vėl!

Plausto vairas pakluso. Tai iškildavo iš vandens, tai vėl ritmingai smigdavo į bangas. Tačiau atsukti prieš vėją buvo sunku ir rizikinga. Ne be reikalo Mindaugas būgštavo. „Baltasis gandras“ pamažu, labai pamažu suko vėjui nugarą, o vairas vis baugiai braškėjo...

Pagaliau! Jungos pajuto, kad plaustas atsisuko, vairas pats lengvai įsmigo į vandenį. „Baltasis gandras“ lėkė pavėjui taip greitai, tartum būtų iškeltos trys burės. Ir jau atrodė, kad galima lengviau atsikvėpti. Tačiau plausto vidury, prie palapinės, kažkas triokštelėjo, o paskui su trenksmu nuvirto...

– Burės stiebas nulūžo! – Dabar ir mūsų plaustas subyrės lyg vėjo pagauta kortų kaladė! – išgąščio apimtas, suriko Algis.

– Nekelk panikos, Būgnų Karaliau! Ką, plaukti nemoki?! – užsipoilė jį Mindaugas.

– Rimties, jungos, rimties! – tramdė Šarūnas, nepaleisdamas iš rankų plausto vairo. – Mindaugai, patikrink, kas atsitiko.

Mindaugas nuropojo į plausto vidurį. Netrukus sugrįžo.

– Viskas teisingai pasakyta. Burės stiebas nulaužtas! Ir dar griūdama sutraiškė mūsų palapinę! Tačiau į viską nusispjaut, jei tas vėjas ir lietus leistų žmoniškai kalbėti! Kiečiuke, mano burna pilna vandens! Kaip ir tuomet, kai tu žarną į žiaunas man įgrūdai. Ei, ar girdite!

Jungos, žinoma, girdėjo, bet pirmą akimirką nežinojo, ką ir besakyti! O dar po minutės kitos buvo jau vėlu. „Baltasis gandras“, genamas vėjo visu greičiu, į kažką atsitrenkė. Tik Šarūnas atsilaikė ant kojų, nes rankomis buvo apglėbęs vairo rankeną. Kiti virste nuvirto kas kur lyg pakirsti.

– Tu sveiko proto ar trylika baslių prarijęs!? Kaip vairuoji?! Du šonkaulius išlaužei! – pirmasis atsitokėjo Mindaugas.

– Oi! – dejavo Algis.

– Aiste! – suriko Šarūnas.

– Aš čia! Man atrodo, kad stoviu vandeny, tačiau kojomis jaučiu žemę! – atsišaukė mergaitė.

Taip ir buvo. „Baltasis gandras“ buvo priblokštas prie ežero kranto. Bangos ėmė risti per denį.

– Palikt plaustą! Visi po medžiais! – komandavo Šarūnas.

Jungos bematant susispietė po pirmu medžiu. Visi buvo permirkę ligi paskutinio siūlelio, visus krėtė lengvas šaltukas.

– Jūrininke, atsiprašau, kapitone, kur mes dabar esame?! – paklausė Mindaugas.

Šarūnas labai norėjo atsakyti draugui, labai troško susiorientuoti, tačiau neišnešė galva. Juk audra užklupo miegant.

Prisipažinti, kad nežino, taip pat nenorėjo.

– Miciau?! Kur Micius?! – kaip ir visuomet gelbėjo Šarūną Aistė.

– Iš tiesų, kur jis?! Miciau! – sušuko Šarūnas.

Prie kojų niekas nesitrynė.

– Miciau! – jau šaukte šaukė Aistė.

Katino nebuvo. Visi suprato, kas jam atsitiko. Nubloškė vėjas į ežerą, o ten... Jungos nutilo.

– Džiaukitės, kad patys gyvi likote, – bumbėjo Algis.

– Jei būčiau pelėdos vaikas ir matyčiau kur tavo marmūzė, trenkčiau, dievaži, trenkčiau, Būgnų Karaliau! – žodis po žodžio iškošė Mindaugas.

Po to vėl stojo nejauki tylą. O audra vis šėlo ir šėlo...

Kapitonas Bocas žindo pypkutę ir vėl spjaudėsi į visas keturias pasaulio šalis. Mat, orui pasitaisius, plūstelėjo turistai, o su jais pasipylė ir iki nirtulio įkyrėję „Staugiančio vilko“ kapitonui klausimai. Bocas bėgo nuo tų klausimų kaip laivas nuo uragano, tačiau darbas liko darbu, ir turistus vežioti po ežerą kapitonas privalėjo. Lyg tyčia nesirodė ir Šarūnas, kurį Bocas taip buvo pamėgęs. Senam jūros vilkui labai rūpėjo, kaip sekėsi jungoms ekspedicija. O dar netikėtai užgriuvo ežerą audra... „Ha, ir pasitarti neateina vyrukai“, – rimtai pyko Bocas.

Nesunkiai galima įsivaizduoti, kaip kapitonas nudžiugo, kai prie Didžiosios salos iškyšulio pamatė jungų plaustą. Tuo metu ką tik buvo išlaipinęs turistus ir tuščias grįžo prie prielaukos. Kapitono rankos pačios pasuko „Staugiančio vilko“ vairą, ir jis paėmė kursą link „Baltojo gandro“. Artėdamas sutūtavo, kaip ir pridera, kai atviruose vandenyse susitinka geri bičiuliai.

Tuo metu ant plausto buvo visa komanda. „Baltasis gandras“, gerokai aplamdytas per audrą, vėl buvo atgavęs pirmąją savo išvaizdą. Vietoje stovėjo burės stiebas, sutaisyta dailiai atrodė palapinė... Viskas atrodė lyg ir tvarkoje, tik nardymas mažai ką davė.

Mindaugas kas kartą ėmė vis didesnius gylius, bet sugriždavo tuščiomis rankomis. Tik Algis savaip buvo patenkintas. Mat, po to, kai Mindaugą užpuolė šamas, Algis nejučiomis, lyg ir šiaip sau, atsidurdavo arti kranto. O ten, negilioje vietoje, prie ajerų surado peikeną. Dar visai naują. Matyt, žiemą neatsargus žvejys, kirsdamas ledą, buvo nuskandinęs.

Algis atsitempė ant plausto peikeną ir iš karto kilstelėjo aukštyn rudą savo galvą, parietė nosį. Vis dėlto tokio laimikio dar niekam nepasisekė surasti! Kai Mindaugas pasišaipė iš Algio, kad jis lyg antukas tiurlenasi pakraščiais, berniukas atšovė: „Ar aš kaltas, kad tu tik su šamais ir lydekomis bučiuojiesi, o rasti nieko nerandi.“

Taigi, kaip ir prieš audrą, ne per geriausios nuotaikos vyravo ant „Baltojo gandro“. Kapitono Boco pasveikinimas visus lyg iš miego pažadino, privertė sukrusti. Ir kas keisčiausia, – „Staugiantis vilkas“ ėmė artėti prie plausto, mažindamas greitį! Šarūnas dabar jau suvokė, ką sumanė kapitonas Bocas.

– Žydrieji Jungos! Pas mus į svečius plaukia pats kapitonas Bocas! Prideramai jį sutiksime! Iškelti vėliavą! Užsidėti jungų kepurės! Kiekvienas daiktelis turi būti savo vietoje!

– Klausom, kapitone!

Įsakymas buvo įvykdytas per kelias minutes. O „Staugiantis vilkas“ jau buvo visai šalia plausto. Jis vos vos judėjo į priekį. Susigretinęs su „Baltuoju gandru“, visai sustojo. Sužvangėjo inkaro grandinė. Dar valandėlė, ir laivas prisiglaudė šonu prie plausto.

Susiporavimas buvo įspūdingas. Taip galėjo priplukdyti laivą prie plausto tik prityręs jūrų vilkas. Bocas išėjo iš kajutės – pasitempęs, blizgėdamas visomis jūreivio uniformos sagomis, aukšta kepurė dailiai pakreipta ant galvos – ir, nusileidęs laivo laipteliais, užlipo ant „Baltojo gandro“ denio.

– Ramiai! Pagarbą kairėn! – sukomandavo Šarūnas ir, tvirtu žingsniu žengęs į priekį, išpylė: – Kapitone Bocai, Žydrieji Jungos išrikiuoti garbės paradui. Raportuoja „Baltojo gandro“ komandos kapitonas Šarūnas!

– Sveiki, jungos!

– Sveiki, kapitone! – sutartinai šūktelėjo draugai.

Ir viskas būtų buvę gerai, jei ne tas katinas Micius. Mat jis nenuskendo audros metu, kaip kad galvojo draugai. Išgąsdintas vėjo ir lietaus, įsirausė kuo giliausiai į viksvas palapinėj ir tūnojo ten, kol ant palapinės užvirto burės stiebas. Micius, kaip ir visi katinai, pagalvojo, kad dangus griūva.

Panikos apimtas, puolė kur akys vedė. Pataikė tiesiog į vandenį. Laimė, kad plaustas jau buvo arti kranto. Micius išsikapanojo ant žemės ir movė kuo toliausiai

nuo tos baisios vietos. Katinas negirdėjo, kai jį šaukė. Tik gerokai saulei patekėjus, vėl pasirodė prie plausto.

Aistė pirmoji čiupo jį glėbin ir jau ne glostė, o myluote mylavo... Taigi Boco sutikimas būtų buvęs kuo puikiausias, jei ne Micius. Katinas nuo Aistės nesitraukė nė per žingsnį. Mergaitė atsistojo rikiuotėn – katinas šalia. Aistė buvo iš visų mažiausia, todėl stovėjo rikiuotės gale, o Micius – prie jos kojų. Kai jungos sutartinai riktelėjo: „Sveiki, kapitone!“, Micius, turbūt, vėl išsigandęs gailiai miauktelėjo. Tačiau nepataikė kartu su visais. Katino balsas nuskambėjo toks vienišas ir gailus, kad Mindaugas iki kraujo prikando lūpą, stengdamasis nesusijuokti, o Šarūnas sužaubavo jį Micių akimis.

– Ha, ant laivų visko prisižiūrėjau... Mačiau šunų, beždžionių, papūgų, šimtus žiurkių, bet katinų? – sumurmėjo Bocas. Paskui, prisiminęs, ką turi daryti, šūktelėjo:
– Laisvai!

– Laisvai! – pakartojo Šarūnas.

Kapitonas priėjo prie kiekvieno, pasveikino, paduodamas ranką. Paskui neskubėdamas nužingsniavo plausto deniu, įdėmiai apžiūrinėdamas inkarą, bures, palapinę, vairą, netgi dovanotą siurblių...

– Audra burės stiebą buvo nulaužusi, – aiškino Šarūnas. – Naktį užklupo, klastūnė.

– Ha, vyruti... Toks velnio šokis dažnai liūdniau baigiasi. Matau, visi sveiki, viskas savo vietoje... Vadinasi, mokėjote grumtis su ta klastūne, – jau užmiršęs katiną, pagyrė jungas Bocas. – Pasakok vyruti, kaip sekasi ekspedicija... Ką aptikote?..

Boco pagirtas, Šarūnas iš laimės net išraudo. Bet ką atsakyti į klausimus, ką?..

– Pasigirti dar negalim, kapitone. Daug laiko sugaišom prie to upelio žiočių...

– O kodėl būtent ten?..

Berniukas nenorėjo kol kas kapitonui pasakoti to baisaus sapno. Juo labiau, kad sapnas sapnu liko.

– Kapitone, mes ten treniravomės nardyti, – įsiterpė Mindaugas.

– Ha, teisingai padarėte, – kapitonas patraukė keletą dūmų iš savo pypkutės.
– Dabar paimkit kursą dešiniau salos iškyšulio. Ten ir nardė akvalangininkas su ryklio burna.

– Netoli tos vietos jau buvom išmetę inkarą. Ten Mindaugą šamas užpuolė, – negalėjo nutylėti Aistė.

– Šamas? Ežere jų yra... Tačiau pasiduoti panikai jūrininkui nedera... Atsimenu, mes plaukiojome prie Australijos krantų. Mane supažindino su garsiuoju Bobu, ryklių medžiotoju ir tramdytoju. Nudobti ryklį su povandeniniu šautuvu jam buvo vieni juokai, tas pat, kas nuspjauti po gero pypkės dūmo. Vyrukas rykliams ant sprando jodinėjo, papilves su peiliu pakutendavo... O juk ryklio dantys baisūs! Mačiau ant Bobo kūno susikryžiusius gilius randus, bet jis pamėgto užsiėmimo nemetė...

– Mindaugas šamą taip pat su peiliu puolė...

– Aiste, – nepatenkintas susiraukė Mindaugas.

Kapitonas Bocas dar įdėmiau pasižiūrėjo į berniuką. Gal ir nelabai jam patiko ištįsęs lyg rugio stiebas Mindaugo kūnas, bet Bocas pasakė:

– Ha, vyruti, būsi tikras jūrininkas.

Šarūnas spindinčiom akim pažiūrėjo į draugą. Tas žvilgsnis sakė: „Bocas ne visiems tokius žodelius padovanoja, oi ne visiems.“

Berniukas dar labiau nustebo, kai kapitonas visus vaikus pasivadino į laivą, paskui išnešė iš kajutės dalį jūrų kriauklių ir trumpai pasakė:

– Ha, jungos, rinkitės.

Draugai stovėjo vietoje, lyg nesuprasdami, ką pasakė Bocas. Gal dėl to, kad Šarūnas jiems buvo pasakojęs, jog kapitonas savo surinktų kriauklių ne tik niekam nedalija, bet net nerodo...

– Ha, ko laukiate?

O kad vaikai nedrįso patys rinktis, kapitonas ėmė po vieną kriauklę ir pats dalijo.

– Tau, vyruti, didysis Australijos šauklis, – paduodamas pačią didžiausią kriauklę Šarūnui, pasakė Bocas.

– Mergaitei – gražuolė septynpirštė. Venesuelos vandenys man ją padovanojo... Mindaugui – iš pat jūrų gelmės iškelta kriauklė, Algiui – vaivorykštinė auselė... Na, jungos, žiūrėsit į kriaukles ir prisiminsit kapitoną Boca. Ar ne taip sakau?

– Visuomet prisiminsim, kapitone!

– Dabar likite sveiki, jungos... Jau, turbūt, prigužėjo į prielauką turistų, tų pašvinkusių menkių... Atsiminkit, kad kapitono Boco kajutės durys visuomet jums atviros. Kai ką ir aš galiu patarti...

Jungos lyg skraidančios žuvelės sušoko ant „Baltojo gandro“ denio. „Staugiantis vilkas“ pakėlė inkarą, sušvilpė atsisveikindamas ir nuplaukė savo keliais.

Vaikai ilgai jam mojo...

5

Didžiojoje saloje ėmė dėtis keisti, iki šiol nematyti dalykai. Ne naujiena buvo, kad ten stovėtų turistų palapinės, kad degtų laužai, sklistų riksmi ir tranki

tranzistorių muzika. Tačiau tokių turistų, kurie nešiotų žvėrių kaukes, dar niekas iki šiol nebuvo matęs.

Didžiosios salos iškyšuly, prie pat vandens, jie buvo pasistatę rudą palapinę, viksvose juodavo paslėpta valtis, kuria tie keisti padarai ir buvo atplaukę. Palapinę saugojo didelis vilkinis šuo, o kaukėti turistai zujo po salą, tai briedžio balsu mūkdami, tai lodami lape, tai kaukdami lyg alkanas vilkas...

„Baltasis gandras“ kaip tik buvo sustojęs priešais palapinę, ir visa įgula gerai matė tuos keistus padarus. Visi atpažino, kad tai vaikai. Tačiau iš kur jie, kas tokie? Pikčiausia, kad turistai turėjo žiūronus ir vis žvalgė, ką daro plausto komanda. Jungas tai labai erzino. Ypač pyko Mindaugas. Rūkė kaktą ir Šarūnas.

– Negaliu nardyti, kai jaučiu, kad kiekvieną mano žingsnį stebi kažkokie žvėrys, – širdo Mindaugas.

– Plaukiam iš čia į kitą vietą, – siūlė Aistė.

– Nesąmonė! Juk kapitonas Bocas kaip tik šioje vietoje patarė ieškoti lobio. Ar jau užmiršai? – atkirto Šarūnas.

– O gal mums su jais susipažinti? – savaip svarstė Aistė.

– Lėk, Kieliuke, ir pulk tam su vilko kauke į glėbį, – gylė Mindaugas.

– Begėdis!

– Ir vis dėlto taip ilgiau tęstis negali, – nusprendė Šarūnas. – Aš einu žvalgybon. Stengsiuosi ką nors sužinoti. Jūs tuo metu ilsėkitės, gaudykite Miciui žuvis. Tiesą pasakius, ir mano gomurys pasiilgo žuvienės.

– Žuvų visiems užteks, – žengė prie meškerių Algis. – Tačiau ne jų mes čia susirinkom...

– Nezirsk, o rimtai užmesk meškerę... Juk praeitą kartą tik vieną grūžlį ištraukei, kurį Micius net nekvėptelėjęs prarijo.

– Tu vėl juokauji, Šame, juokauji...

– Būk atsargus, Jūrininke, atsiprašau, kapitone, tie kaukėti padarai gali pasirodyti visai nekvaili, – įspėjo draugą Mindaugas.

– Mane taip pat ne iš sudūlėjusio kelmo išspyrė.

– O gal ir man kartu?..

– Ne, vienam patogiau žvalgyti. Stebėkit krantą. Jei kas, duosiu ženklą. Sukranksiu krankliu.

Šarūnas paniro į vandenį be pelekų, kaukės, vamzdelio. Visi tie daiktai jam būtų tik kliudę žvalgyboje. O nuplaukė berniukas ne tiesiog į salą, bet pasuko taip, kad kiekvienam galėjo atrodyti, jog jo tikslas – kitas ežero krantas.

– Gudriai veikia Jūrininkas, – pasakė Mindaugas. – Ar matai, Aiste, ką jis daro?

Aistės nereikėjo nė klausti. Padėjusi ant vandens akis, ji visą laiką stebėjo tolstantį nuo plausto Šarūną. Laikinai net savo augalus pamiršo, kurių vėl buvo prisirinkusi ištisa galybę. Ir kokių čia jų nebuvo! Karpytais lapais drėgnuolė, mėlynais mažais žiedukais upelinė veronika, strėlialapė papliauška, kanadinė elodėja, mažasis plukenis – visų ir neišvardysi, netgi pati Aistė kol kas jų vardų nežinojo. Reikėjo pasitarti su tėvu, pavartyti storas botanikos knygas.

– Puiku! Tie kaukėti padarai jo nepastebėjo, – džiaugėsi Mindaugas.

Ir iš tikrųjų! Jungų kapitonas nuplaukė geroką atkarpą nuo iškyšulio ir, kai jį užstojo nuo kranto medžiai, ūmai pasuko atgal prie salos. Kai liko kokios dešimt metrų iki kranto, pasinėrė. Iškilo prie tankiu mišku sužėlusių meldų. Valandėlę pailsėjęs, tyliai nubrido į krantą.

– Vis tiek neramu, – atsiduso Aistė. – Jis vienas, o tų keistų padarų – nežinia kiek...

– Gera pradžia – pusė darbo, Kieliuke. Man nuo krūtinės pats didžiausias akmuo jau nusirito. Einu prie Algio ir pamėginsiu ištraukti kokį ešerį, – ramino mergaitę Mindaugas.

Berniukas, paėmęs meškere, užmovė ant kabliuko riebę sliėką, kurių visuomet atsinešdavo ant plausto Algis. Mat, jis pamėgo meškerioti. Galėjo nuo ryto iki vakaro su meškere tūnoti plausto gale ir žiūrėti į vandenį.

– Būgnų Karaliau, gal manai su meškere lobį užkabinti? – kibo Mindaugas.

– Tu vis juokauji, Šame, juokauji, – bumbėjo Algis.

Mindaugas, kad ir pasiėmė meškere, bet neužmiršo, ką sakė Šarūnas: stebėjo krantą. Berniukas užmetė meškere toje plausto pusėje, iš kurios puikiai buvo matyti keistų turistų palapinė. Šalia atsisėdo Aistė, atsitūpė Micius. Laikas slinko, žuvis nekibo, nieko nesigirdėjo ir iš salos, kur nuplaukė Šarūnas.

– Sakiau, nereikėjo jo vieno leisti.

Mindaugas pasižiūrėjo į Aistę ir šyptelėjo. Norėjo kažką sakyti, bet tuo metu plūdė su raudonu galu staigiai paniro į gelmę. Mindaugas pakirto. Ant kabliuko buvo užkibusi stambi žuvis. Kelios įtemptos akimirkos, ir Mindaugo rankose spurdėjo kilograminis lynas.

– Būgnų Karaliau, štai kaip reikia gaudyti žuvį, – džiūgavo berniukas.

– Pernai aš didesnį pagavau.

– Užpernai dar didesnį... Ar ne taip?

Draugai gal būtų dar ginčijęsi, tačiau prie turistų palapinės nuskardeno piktas šuns balsas. Po to atsivėrė tikras pragaras. Klaikiai staugė vilkas, mūkė briedis, lojo lapė... O į ežero pakrantę bėgo kiek įkerta Šarūnas. Jį vijosi kaukėti turistai, staugdami žvėrių balsais. Supratę, kad Šarūno nepasivys, paleido nuo grandinės šunį. Didelį, vilkinį, piktą. Šarūnas suspėjo įpulti į vandenį ir ėmė visu greitumu plaukti prie plausto. Šuo iš paskos.

– Jie sveiko proto ar trylika baslių prariję! Juk šuo pasivys ir pražudys Šarūną!
– sugniaužęs kumščius, suriko Mindaugas.

Taip ir buvo. Išdresuotas šuo puikiai plaukė. Nuotolis tarp berniuko ir šuns vis mažėjo. Šarūnas stengėsi iš paskutiniųjų, bet jėgos seko...

– Mindaugai, Algi, nejaugi leisit šuniui draugą sudraskyti, – ėmė laužyti rankas Aistė.

– O ką mes galim, ką, – tik mikčiojo Algis.

– Galim! – sušuko Mindaugas. – Žinau jau...

Mindaugas lyg kulka nėrė į vandenį ir vikriai, kaip tik jis vienas mokėjo, nuplaukė prie Šarūno. Tas norėjo kažką pasakyti, bet tik sugargaliavo pilna vandens burna. Jungų kapitonas visai duso. Nuo bėgimo krante, nuo įtempto plaukimo. O Mindaugas lengvai mėtė rankas, artėdamas prie šuns. Berniukas jau matė piktas šuns akis ir pražiotus nasrus... Ant plausto suakmenėję, surakinti baimės, stovėjo Aistė ir Algis. Šarūnas taip pat stabtelėjo.

– Mindaugai, ką darai, Mindaugai! – suaimanavo berniukas.

– Jūrininke, atsiprašau, kapitone, plauk prie plausto ir būk ramus! – vos spėjo sušukti Mindaugas, nes šuo jau taikėsi jį stverti. Tačiau paskutinę akimirką berniukas dingo po vandeniu. Šuo ėmė suktis ratu, ieškodamas priešo, o paskui ir pats, tartum kažkieno truktelėtas, paniro... Po valandėlės iškilo, piktai urzgė, purtė galvą.

Mindaugas pasirodė vandens paviršiuje kiek tolėliau. Kai šuo pamatė jį, vėl puolė. Berniukas prisileido šunį visai arti, o po to viskas pasikartojė iš naujo. Dingo nuo vandens paviršiaus Mindaugas, paniro, truktelėtas žemyn, ir šuo... Kai vėl jie iškilo, šuo gailiai unkštė, dar atkakliau purtė galvą ir jau ne ieškojo priešo, o spruko į krantą.

– Laimingo kelio! – iškėlęs ranką, suriko Mindaugas. – Atsimink, kad buvai susidūręs su Šamu, junga, gal net dykaduoniu, bet ne galvažudžiu! Nešk sau sveiką kailį!

Jungos žavėjosi Mindaugo drąsa, išradingumu.

– Ak, kad visa tai būtų matęs kapitonas Bocas, – dūsavo Aistė, o į Algį net žiūrėt negalėjo. Šarūnas, žinoma, suprato, kad dėl jo Mindaugas stojo dvikovon su

šunim, tačiau Aistės aikčiojimai jį truputį erzino. Ir dar žvalgyboje nesėkmė... Juk nedera šitaip jungų kapitonui.

– Mindaugai, tau nereikėjo ryžtis tokiam pavojui, – pasakė Šarūnas. – Aš būčiau pats pasprukęs nuo šuns.

– Tu sveiko proto ar trylika baslių prarijęs? Ką darytum su tokiu įsiutusiu vilku ant plausto? Vandeny jis – mano rankose, o ant denio būtų buvę riesta...

– Kaip tu jį murkdei, kaip? – teiravosi Aistė.

– Labai paprastai, Kieliuke, už užpakalinių kojelių capt! – ir žemyn. Po vandeniū šuo tikras šlapukas. Micius nugalėtų.

– Taip, Mindaugai, taip, – tyliai pasakė Šarūnas. Dabar jo žodžiai jau skambėjo kaip padėka. Ir po valandėlės pridūrė: – Girdite, kas dedasi krante? Manau, kad su tuo šuniu, su tais kaukėtais turistais dar teks susidurti...

Jungos ne tik girdėjo, bet ir matė. Kaukėti turistai, subėgę prie ežero, dar pikčiau staugė, grūmojo, iškėlę lazdas. O šuo lakstė apie juos ir lodamas purtė galvą. Matyt, gerokai gavo į ausis vandens.

Keistų turistų ilgai nereikėjo laukti. Šarūno buvo teisybė. Praslinkus porai valandų, jie susėdo į savo valtį ir ėmė artėti prie „Baltojo gandro“. Visas penketas buvo kaukėti, apsiginklavę lazdomis, tik be šuns. Gal jis liko saugoti palapinę, o gal po nelauktos maudyklės dar nebuvo atsigavęs?

Jungos skubiai susirinko pasitarti.

– Jų penketas, o mes keturi, – prabilo Šarūnas, – Džiaugiuosi, kad šuns valtyje nėra! Tai jis sužlugdė mano žvalgybą. Jau buvau prislinkęs visai arti palapinės, jau maniau, kad viską sužinosiu... Užuodė bjaurybė! Vos amtelėjo, iš krūmų pasipylė tie žvėrys... Mindaugai, ką tu siūlai, kaip juos pasitiksime?

– Čia, Jūrininke, atsiprašau, kapitone, kelių nuomonių negali būti. Jeigu jie atvyksta pas mus į svečius – prašom, jeigu su blogais kėslais – gaus per tas žvėriškas marmūzes.

– Ką galvoja kiti? Aistė, Algis?

– Geriau gražiuoju tartis, – metė savo kortą Algis. – Ar mes turtais nepasidalijom, ar ką?..

– O gal iš tikrųjų į svečius? – samprotavo Aistė.

– Ne, – Šarūnas papurtė galvą. – Tas piktas staugimas krante – ne pasveikinimas. Mums reikia aptarti gynimosi planą.

– Jie su didelėm lazdom, – gūžėsi Algis.

– Būgnų Karaliau, kai tvos tau per makaulę, tai kelias dienas tūzo nuo devynakės neatskirsi.

– Čia jau ne juokas, Šame, visai ne juokas...

– Junga Algi, be panikos! – griežtai įspėjo Šarūnas. – Lazdų ir mums ant plausto užteks. Tačiau muštis tokiu būdu su jais nėra reikalo. Jie gaus kitokį atkirtį. Jungos, arčiau manęs.

Bičiuliai gulte apgulė Šarūną. O tas ėmė dėstyti kovos planą taip tyliai, kad net Micius nieko negirdėjo.

– Bravo, Jūrininke, tu tikras kapitonas! – kai Šarūnas baigė, šūktelėjo Mindaugas. – Dar daugiau! Tu tikras Napoleonas, kuris velniai žino kur nugramzdino tą lobį, bet kovoti tai tikrai mokėjo! Mes tiems turistėliams parodysim, ką gali jungos!

– Iš tikrųjų, bankas bus mūsų! – atgijo ir Algis.

– Įspėju dar kartą: be mano ženkle nieko nedaryti!

– Klausom, kapitone!

Kaukėti turistai plaukė prie plausto visu greičiu. Irklavo berniukas su briedžio kauke. Jis buvo visų stambiausias. Vilkas stovėjo valtės gale ir žiūrėjo pro žiūronus,

Lapė, Meškėnas ir Kiškis sėdėjo ant suoloelio, laikydami rankose lazdas. Kai valtis atsidūrė už kokių penkiolikos metrų nuo plausto, Briedis nustojo irklavęs. Vilkui davus ženklą, visi sutartinai suriaumojo. Kiekvienas savo balsu.

– Dievaži, jie man patinka, – nusijuokė Mindaugas. – Juk tai penkto laipsnio humoras, taip sakant, psichinė ataka... Algi, ar nedreba tavo kinkos?

– Kai koziris mano rankose, kai žinau, ką reikia daryti, Šame, tegu pasisaugo kiekvienas, – nelauktai atkirto Algis.

Ir iš tikrųjų! Berniukas buvo ryžtingas kaip niekada. Kartu su Aiste stovėjo prie vandens siurblio ir, tvirtai apkabinęs, laikė abiem rankom rankeną. Turistai kauktelėjo ir nutilo. Vilkas atsikrenkštęs sušuko:

– Ei, jūs! Mes reikalaujame pasiaiškinti! Ko šniukštinėjot po mūsų stovyklą, ko prireikė?!

– Mindaugai, šnekėk! – paliepė Šarūnas.

Junga paėjo kelis žingsnius į priekį:

– Tu, Vilke, sveiko proto ar trylika baslių prarijęs? Ne mes, o jūs su žiūronais šnipinėjat mūsų plaustą. Iš viso, kas jūs tokie, ko atsibastėt į mūsų ežerą?

Valtyje trumpai pasitarė.

– Jūs pirmi pasakykit, kas esate? – sklido Vilko balsas.

– Nusiimkit tas kaukes, parodykit tikras marmūzes, tai pasakysim, – atkirto Mindaugas.

– Mes esame Gamtos Vaikai. Davėm priesaiką kelionėje kaukių nenusiimti.

– Jau aš, turbūt, nesveiko proto ar trylika baslių prarijau, – kikeno Mindaugas.

– Negaliu daugiau... Kalbėk tu, Jūrininke, su tais Gamtos Vaikais...

– Jūs klabatės su Žydrųjų Jungų komanda, – išdidžiai atsakė Šarūnas. – Mūsų plaustas pavadintas „Baltuoju gandra“, o „Staugiančio vilko“ kapitonas Bocas – mūsų geriausias draugas.

Valtyje vėl įvyko trumpas pasitarimas.

– Jei šitaip, tai mes galim užmiršti, kad buvote įsibrovę į mūsų stovyklą. Tačiau su viena sąlyga: nubauskite tą, kuris norėjo paskandinti mūsų šunį, – pirmą kartą uždudeno Briedis. – Tauras yra laimėjęs keletą aukso medalių, o dabar guli palapinėje, unksčia ir vis purto galvą. Gali net padvesti...

– Tai jus reikia bausti, – atkirto Šarūnas. – Šuo galėjo mirtinai užkandžioti. Ar skirate žmogų nuo šuns?

– Ko tu su jais terliojies, jūrininke, – ūmai supyko Mindaugas. Ir, atsistojęs ant paties kraštutinio plausto rąsto, suriko:

– Tai aš pamaudžiau jūsų šunelioką! Panašiai gali atsitikti ir jums! Nešdinkitės!

Vietoje atsakymo nusikardėjo maurojimas, lazdu dundesys, ir Gamtos Vaikai metėsi į ataką.

– Žydrėji Jungos! – sušuko Šarūnas. – Pakelt mūsų vėliavą!

Aistė bematant įvykdė įsakymą ir vėl sugrižo prie Algio.

Gamtos Vaikų valtis lėkė prie plausto dideliu greičiu. Briedis iš visų jėgų traukė irklais. Turistų planas buvo aiškus ir paprastas: laimėti kovą su staigiu puolimu. Užlėkti ant plausto ir priversti jungas pasiduoti. Skaičiumi jie buvo pranašesni ir tikėjosi lengvos pergalės. O dar tos kaukės! Vis dėlto nemalonu kautis su kaukėtais padarais.

– Jungos! Į mūšį! – kai valtis buvo už kokių penkių metrų nuo plausto, riktelėjo Šarūnas.

Tą pačią akimirką Algis ir Aistė užgulė siurblio rankenas. Šarūnas čiupo žarną. Stipri vandens srovė pirmiausia tvojo Vilkui. Tiesiog į kaukę. Antrą smūgį gavo irklavęs Briedis. Valtis susimėtė, nes Briedis paleido irklus, čiupo abiem rankom srovės mušamą nuo veido kaukę. Šarūnas iš karto suvokė, kur Gamtos Vaikų silpnybė, todėl vis taikė kiekvienam į kaukėtą veidą.

– Kaukių nepameskit, kaukių! – riaumojo Vilkas, mojuodamas lazda.

– Mindaugai, tavo eilė! – šūktelėjo Šarūnas, vis pliekdamas srove turistus.

Berniukas veikė lyg vijurkas. Nepastebėtas nirstelėjo į vandenį ir palindo po turistų valtimi. Iškilo kitoje pusėje, įsikabino abiem rankom į bortą ir ėmė valtį versti.

– Skęstam! – sukliko Kiškis. – Aš plaukt nemoku!..

Mindaugas dar stipriau pasiūbavo valtį. Meškėnas pabandė tvoti jungai lazda per rankas, bet vos pats neišlėkė iš valties į vandenį.

– Atgal! Traukiamės! – sukaukė Vilkas.

Briedis, metęs lazda, čiupo irklus. Gamtos Vaikai spruko iš kovos lauko.

– Pergalė! Valio! – šokinėjo Aistė.

– Toks ramsas man prie širdies, – šluostėsi prakaitą Algis.

– Jūrininke, atsiprašau, kapitone, gujam juos visai iš salos, – užkopęs ant plausto, degė kovos įkarščiu Mindaugas.

– Mindaugai, atsimink, kad mes tik ant vandens tokie stiprūs. Sausumoje – jie pranašesni. O dar tas šuo...

– Tai ką daryt? Jie vėl pro tuos žiūronus mus seks?

– Gal dabar pasitrauks iš salos? – samprotavo Aistė.

– Labai gerai padarytų, nes kitą kartą dar liūdniau baigsis. Atsirado, matai... Šunimi užpjudė... Jie privalo tuoju pat nešdintis iš salos, iš ežero ir netrukdyti mums dirbti.

– Nesikarščiuok, – tramdė draugą Šarūnas. – Praeis diena, kita, ir jų nė kvapo neliks saloje. Juk tai turistai.

– Tu sveiko proto ar trylika baslių prarijęs? Sakiau, kad man ne tik diena, bet ir kiekviena valanda brangiai kainuoja. Iš viso...

– Žinau, Mindaugai... Patikėk, aš taip pat trokštu greičiau atskleisti ežero paslaptį...

– Tokia šauni pergalė, o jie ginčijasi! – linksmi šūktelėjo Aistė. – Šarūnai, Mindaugai, atsitokėkit!..

– Švariai pasidaruota, – pasakė ir Algis.

– Būgnų Karaliau, šį kartą tu man jau beveik patikai, – nuvijęs nuo veido rūpesčio šešėlį, šyptelėjo Mindaugas.

Gamtos Vaikai nė nemanė nešdintis iš salos. Kitą dieną, kai tik pamatė prie iškyšulio atplaukusį „Baltąjį gandra“, nustūmė nuo kranto savo valtį ir vėl pasuko prie plausto. Dabar valtyje buvo ne tik visi kaukėti turistai, bet ir jų šuo Tauras.

– Velniava! – šūktelėjo Mindaugas. – Jie kimba prie mūsų lyg erkės. Į mūšį meta šunį. Ką darom, Jūrininke, atsiprašau, kapitone?

– Gal jie ir ketina muštis. Bet, pastebėjau, kažkodėl nestaugia.

– Atrodo, kad ir lazdų rankose nelaiko, teisingai kalbi, – atidžiai įsižiūrėjęs į artėjančius turistus, sutiko Mindaugas. – O gal lazdos paslėptos?

– Gali ir taip būti... Jungos, užimti kovos pozicijas! Jie vėl gaus pylos!

Aistė ir Algis šoko prie siurblio.

– Šį kartą apversiu valtį, ir jie sugarmės į ežerą. Tegu klykia tas Kiškis, kiek nori. Jeigu nemoka plaukti, tegu krantu ropoja, – dėstė savo planą Mindaugas.

Savaip į turistų puolimą reagavo Micius. Aną dieną, įsiliepsnojus mūšiui, pasislėpė palapinėje, o dabar, pastebėjęs valtyje šunį, vikriai užsikorė į pačią burės stiebo viršūnę. Matyt, galvojo, kad ten jam bus ramiausia.

– Miciau, galėtum ir tu mums pagelbėti! – kvietė katiną Aistė. – Juk aštrius nagus turi!

O valtis vis artėjo... Jungos iš nustebimo net akis ėmė trintis: valtyje nelauktai ant kartelės pasirodė balta vėliava.

– Jūrininke, atsiprašau... gal mano akys apžlibo? – traukė pečiais Mindaugas.
– Aš matau baltą vėliavą.

– Ir aš, Šame.

– Vadinasi, jie pasiduoda. Ką mes veiksime su tais kaukėtais padarais?

– Ne, jie nori tartis...

Jungų kapitonas neklydo. Turistų valtys sustojo netoli plausto, balta vėliava vis dar plevėsavo.

– Mes savęs nelaikome nugalėtais, – prabilo Vilkas. – Tačiau norime vesti derybas. Mums labai patiko „Baltasis gandras“, todėl prašome leisti ant jo išlipti. Taikų mūsų ketinimą liudija balta vėliava, kurią laiko brolis Kiškis.

– O lia lia... – pakraipė galvą Mindaugas. – Jie nori mus apmulkinti. Šitas šuo Tauras – tai Trojos arklys. Jokiu būdu negalima jo įsileisti ant plausto.

Šarūnas, valandėlę pamąstęs, atsakė:

– Mes sutinkame tartis, bet visų įsileisti ant plausto negalime. Jūs turite sugrįžti į krantą, išlaipinti tris savo draugus ir šunį, o po to atsiųsti du parlamentarų.

– O jei mes norime visi išsilaipinti ant plausto? – sugriaudėjo Briedis.

– Tuomet pasikartos vakarykštė diena...

– Jūs mūsų nenugalėsite! – jau pikčiau suriko Vilkas.

– Tai ko sprukot, mielieji žvėreliai? – nusišaipė Mindaugas.

– Įsileidžiant ar ne? – suriko Briedis.

– Jungos, pasiruošę mūšiu! – savo ruožtu šūktelėjo Šarūnas.

Gamtos Vaikai, kaip paprastai, ėmė tartis.

– Mes sutinkame su jūsų sąlygomis, – pagaliau pasigirdo iš valtės.

– Taip seniai reikėjo, jūs, plaktukų galvos, – neiškentė Mindaugas.

Briedis nusiyrė prie kranto, o iš ten sugrįžo prie plausto Vilkas ir Lapė. Jungos santūriai juos sutiko.

– Jei jūs davėte priesaiką kaukių nenusiimti kelionės metu – tebūnie taip. Tačiau vardus pasisakykite. Mes turime žinoti, su kuo vedame derybas, – kai parlamentarai užlipo ant plausto, pasakė Šarūnas.

– Vardų mes taip pat negalime išduoti. Toks susitarimas. Esame Gamtos Vaikai, ir taškas, – atsakė Vilkas.

– Man atrodo, kad Lapė – mergaitė, – pakuždėjo Aistė Mindaugui.

– Fit, iš tikrųjų, taip! Vakar būčiau nuskandinęs ir baisią nuodėmę apturėjęs. Vis dėlto mergiotė.

– Nesipūsk, Šameli, ji gal ne blogiau už mus plaukia. Klykė juk Kiškis, – užstojo mergaitę Aistė.

Prasidėjo derybos. Jungos ir Gamtos Vaikai susėdo prie palapinės. Šarūnas pastebėjo, kad Vilkas buvo niūrus, o Lapė guviai kraipė smailų savo snukutį ir akylai dairėsi, čiupinėjo akimis kiekvieną plausto įrengimą. Ypač ilgai žiūrėjo į siurblių. „Šnipinėja!“ – pagalvojo Šarūnas, tačiau apsimetė, kad visai nepastebi Lapės smalsumo. Tik Mindaugui pakuždėjo:

– Paganyk akimis Lapę! – Ir jau garsiai tarė: – Vilke, dėstyk savo sąlygas.

– Mes jokių ypatingų sąlygų nekeliam, – už Vilką kažkodėl atsakė Lapė. – Kam mums pyktis? Galime draugiškai sugyventi. Mes svečiuosimės pas jus, jūs pas mus. Galime tapti netgi draugais... Kas čia tokio, kad vakar įvyko mažas konfliktėlis?.. Mes niekad neskriaudžiam silpnesnių, atsisakom smurto, globojam gamtą... Tačiau mūsų įstatai neleidžia, kad būtume kieno nors nugalėti.

– Tikra laputė gudruolė, – sumurmėjo Algis. – Tokios ir kortomis neaploši.

Jungų kapitonas tylėjo. O kad jis delsė, už jį išpyškino Mindaugas:

– Sakai, Lape, smurtas – ne jūsų duona? O šuo, užpjudytas ant mūsų draugo, o lazdos, staugimas?..

– Tai tik simboliai... Kartais visai nereikšmingi, – kraipė snapą Lapė. – Kaip pastebėjau, pats esi šaunus berniukas... Puikiai nardai, drąsus... Nesuprantu, kam

pyktis?.. Iš kitos pusės, juk jūs pirmieji išibrovėte į mūsų stovyklą. Ar ne taip, šaunusis junga?

– Jūrininke, jei tu nekalbėsi, tai aš išėsiu iš proto arba trylika baslių prarysiu, – pašnabždėjo Šarūnui Mindaugas. – Ta lapė velnio nešta ir pamesta. Ne be reikalo ją siuntė tartis.

– Pripažinti, kad mes jūsų nenugalėjom, negalime, – prabilo jungų kapitonas. Tai būtų netiesa, o meluoti jungos nepratę. Iš savo pusės, reikalaujame nežvalgyti „Baltojo gandro“ ir netrukdyti dirbti mūsų ekspedicijai.

– Ekspedicijai? Ak, kaip įdomu! Kokiai gi ekspedicijai? – sujudo Lapė.

– Čia lygiai tokia pat paslaptis, kaip ir jūsų kaukės...

– Tokiu atveju mes įpareigoti pranešti štai ką, – sujudo iki šiol tylėjęs Vilkas. – Mes kviečiame jus sužaisti futbolą. Jei nugalėsit – jūsų viršus, pralaimėsit – mūsų. Arba jūsų vadas turi stoti į dvikovą su Briedžiu. Dvikova – imtynės. Kaip?

– Mums reikia pasitarti, – trumpai atsakė Šarūnas.

Žydrieji Jungos nuėjo į plausto galą. Mindaugas, Algis, netgi Aistė iš karto suprato, kad Šarūnui nereikia susikibti su Briedžiu. Briedis buvo kur kas stambesnis už jungų kapitoną, tvirtų rankų, plačių pečių. Žinoma, nepėsčias buvo ir Šarūnas, tačiau kam rizikuoti. Pats Šarūnas buvo kitos nuomonės.

– Aš jį nugalėsiu, – tvirtai pasakė berniukas.

– Ne, Jūrininke, mes žaisim futbolą, – pasipriešino Mindaugas. – Juk Aistė – puikus vartininkas!

– Teisingai Šamas sako, tavo korta bus kirsta, – porino Algis.

Aistė tylėjo. Mergaitė pastebimai jaudinosi. Atrodė, kad jos viduje kažkas skilo pusiau: ji labai troško, kad nugalėtų Šarūnas, bet kartu augo ir baimė... O jeigu ne?

– Šarūnai, už vartus aš atsakau, – pasakė mergaitė.

Jungų vadas tylėdamas mostelėjo ranka ir nusivedė savo komandą vėl prie palapinės.

– Dvikova, – pasakė jis Gamtos Vaikams.

– Jūrininke, atsiprašau, kapitone, – susirūpinęs kasė pakaušį Mindaugas. – Jeigu tave tas gorila Briedis ims smaugti, tai aš už save neatsakau... Tu manęs dar nematei įsiutusio.

– Aš ir dabar už futbolą, – raukėsi Algis.

Aistė tik giliai atsiduso. Ne tik todėl, kad nerimas dar labiau užgulė krūtinę. Mergaitė pastebėjo, kaip po Šarūno žodžių Vilkas pasidarė guvesnis. Sublizgėjo Lapės akys. Aiškiai buvo matyti – dvikova jiems tiko.

– Taigi, mes susitarėm, – nė žingsnio nesitraukė Šarūnas. – Susitarimą patvirtinsim sutartim.

– Pritariam, – iš karto sutiko Lapė. – Raštiškas įrodymas visuomet svaresnis.

– Aiste, imk popieriaus, – toliau įsakinėjo Šarūnas.

Jungų kapitoną apspito visi vaikai. Aistė savo kuprinėje susirado sąsiuvinio lapą. Popieriaus ji visuomet turėjo, nes vyniojo į jį išdžiovintus vandens augalus.

– Aš jau pasiruošus, kapitone!

Tačiau vos tik Šarūnas ėmė diktuoti sutarties tekstą, kilo ginčai. Tai vienam, tai kitam sakiniui priešinosi Vilkas, o ypač gudruolė Lapė. Jos nuomone, vis trūko čia vieno žodelyčio, čia kito. Pagaliau tekstas buvo suderintas.

Žydrųjų Jungų ir Gamtos Vaikų sutartis

Mes, Žydrieji Jungos ir Gamtos Vaikai, niekuomet nebuvo ir nesirengiame būti priešai. Tačiau aplinkybės susiklostė taip, kad teko išmėginti jėgas. Susidūrimas parodė, kad abi pusės pakankamai stiprios ir išradingos. Norėdami išvengti tolimesnių nesusipratimų, sudarome šią sutartį, kurioje nutarėm:

1. Surengti gamtos Vaikų atstovo Briedžio ir Žydriųjų Jungų kapitono Šarūno dvikovą – imtynes.

2. Laimėtojas įrodys, kurie pranašesni: Žydrieji Jungos ar Gamtos Vaikai. Dvikova gali baigtis ir lygiomis.

3. Dvikova tęsis penkias minutes. Laimėtojas bus pripažintas stipriausiu tarp mūsų visų. Jis pelnys pagarbą ir pasitikėjimą.

4. Po dvikovos abi pusės neturės viena kitai jokių pretenzijų, nesigriebs jėgos, vykdys savo planus:

a) Žydrieji Jungos netrukdomi tęs savo ekspediciją.

b) Gamtos Vaikai gyvens taip, kaip reikalauja duota priesaika.

5. Ši sutartis sudaryta dviem egzemplioriais, ir jie abu turi vienodą galią.

Žydriųjų Jungų vardu:

Parašai:

Šarūnas

Mindaugas

Gamtos Vaikų vardu:

Vilkas

Lapė

– Per daug rizikuojam, per daug, – kraipė galvą Algis.

– Nutilk, Būgnų Karaliau, – kažko irzlus buvo ir Mindaugas.

Tuo metu turistai nedelsė. Pasivadino jungas į valtį.

– Miciau, paliekam tave saugoti plaustą, – pasakė katinui Aistė. Tačiau šis nė negalvojo likti sargybiniu. Vos tik valtis atsiskyrė nuo plausto, sukni aukė ir vikriu

šuoliu atsidūrė prie Aistės kojų. Micius visai nenujautė, koks lemtingas jam buvo tas šuolis.

Meškėnas, Kiškis ir pats Briedis su džiaugsmu sutiko sutarties sąlygas. Briedis net neabejojo, kad nesunkiai susidoros su jungų vadu. Jis priėjo prie šuns, kuris buvo pririštas prie krūmokšnio, netoli palapinės, ir paglostė jį, sakydamas:

– Tu, Taurai, labiausiai nuo jų nukentėjai. Tavo šeimininkas už visas skriaudas atsilygins. Pamatysi!

Po to Briedis išdidžiu žingsniu, kaip ir pridera tikriems briedžiams, nuėjo į nedidelės pievelės vidurį, kur turėjo įvykti dvikova. „Nejaugi jis imsis su ta kauke?“ – žengdamas priešininko link, pagalvojo Šarūnas. Berniukui kažkaip nesmagu buvo kovoti su žmogumi, panašiu į žvėrį.

– Gamtos Vaikų tarybai leidus, kol imsiuos, padėdų į šalį kaukę, – lyg atspėdamas Šarūno mintis, pasakė Briedis. Visi jungos išvydo gražų veidą, ryžtingas akis.

– Čia ne tūzas, o jokeris, – patempė lūpą Algis. – Riesta bus Jūrininkui...

– Nekniausėk, – kumštelėjo draugui pašonėn Mindaugas. – Vandeny aš jį per kelias minutes sudoročiau.

– Reikėjo futbolą, – tyliai atsiduso Aistė.

O Gamtos Vaikai triumfavo. Susispietę atokiau nuo jungų, svaidė sąmojus. Ypač gudravo Lapė.

– Nemanau, kad visa ši kova užsitęs penkias minutes, – kiauksėjo ji. – Maksimum dvi. Kokios tu nuomonės, Meškėnai?

Meškėntas, atrodo, buvo santūriausias iš visų turistų.

– Yra toks senas posakis: neperšokęs per griovį, nesakyk op... Tačiau, žinoma, dvikovos lemtis aiški.

– Prisipažįstu, plaukti man nesiseka, bet sausumoje ir aš su tuo junga galėčiau grumtis, – gyrėsi Kiškis.

Mindaugui, beklausant tų kalbų, net bloga darėsi. O tuo metu abu imtynininkai stovėjo vienas prieš kitą ir laukė ženkle pradėti imtynes. Berniukai buvo tik su maudymosi kelnaitėmis, basi. Abiejų įdegę bronziniai kūnai, abiejų ilgai plaukai... Ant Šarūno krūtinės kabėjo tristiebė škuna – laimės amuletas. Berniukas vis dėlto suprato, kad laime pasitikėti per daug negalima. Jei jau kas padės nugalėti priešininką, tai vikrumas ir staigios atakos. Ilgesnis susikibimas su Briedžiu nežadėjo nieko gero. O vis dėlto berniukas turėjo nugalėti Briedį... Turėjo!.. Taip, kaip nugalėjo tas baisias ir šaltas dėmes, pirmą kartą papuolęs į nuskendusią akmenų ruožą... Kaip užklupusią audrą, kaip...

– Pradedam! – staiga šūktelėjo Vilkas.

– Jau! – suriko ir Mindaugas.

Abu jie buvo išrinkti teisėjais, abu stovėjo greta ir žiūrėjo į laikrodį.

Briedis lėtai žengė atakon, o Šarūnas metėsi staigiu šuoliu. Berniukai susikibo. Jungų kapitonas vos tik buvo spėjęs nutverti Briedį už liemens, kai pajuto, kad jau lekia oru. O paskui žnektelėjo ant žemės.

– Bravo Briedis! Valio! – šaukė Gamtos Vaikai.

– Velniava, Kieliuke ir Būgnų Karaliau... Jis moka sambo, – skausmingai pats sau sušnabždėjo Mindaugas.

Aistė susiėmė galvą. Nuleido akis. Ji negalėjo žiūrėti, kas toliau bus. Ir sunku patikėti – Briedis, užuot puolęs ir vėl prispaudęs priešininką prie žolės, ramiausiai stovėjo, šypsojosi, ir pats laukė naujo puolimo. Šarūnas nedelsė...

Tačiau pirmoji pamoka nepraėjo veltui. Dabar jau buvo atsargesnis. Apsimetęs, kad Briedį vėl puola, ūmai stabtelėjo, krito šonu, atsiremdamas į žemę

kaire ranka, o sukeistomis kojomis apglėbė priešininką žemiau kelių, lyg žirklemis surakino. Paskui ūmai virto ant pilvo, spustelėdamas kojomis priešininką. Briedis atsilošė ir žnektelėjo aukštelninkas ant žolės. Šarūnas vikriai jį užgulė.

– Aha! – suriko Mindaugas.

– Teisėjas tu ar kvailas sirgalius! – suriaumojo Vilkas.

Lyg jam pritardami, turistai sustaugė. Ėmė loti Tauras. Micius nuo žemės užšoko ant Aistės peties. Ten, jam atrodė, bus saugiau. Ir tuomet, visai netikėtai, kai pergalė atrodė čia pat, Šarūnas kūlversčiais nusirito nuo priešininko. Briedis vėl panaudojo sambo gudrybę. Maža to! Pašokęs ant kojų, pats puolė atakon. Šarūnas ką tik buvo atsitiesęs, kai jį visa jėga užgriuvo Briedis.

– Dabar amen, – teištare Algis.

Mindaugas įtemptai stebėjo laikrodį. Dar niekad taip lėtai nesisuko laikrodžio rodyklės. Ak, kad Šarūnas išsilaikytų dar minutėlę!

Briedžio nutvertas, jungų kapitonas pajuto, kad temsta akyse. Atrodė, kad štai štai nuluš sprandas... O gal net visa galva kaip kopūstas nuo koto... Briedžio tikslas buvo aiškus: gražiai paguldyti priešininką ant abiejų menčių, kad pergalė nekeltų jokių abejonių.

Aistė vėl susiėmė galvą, užsimerkė.

– Miciau, drauguži, Miciau, – šnabždėjo mergaitė.

Sukaupęs visas jėgas, Šarūnas patraukė po savim kojas, rankomis įsikabino į žolę. Briedis net stenėdamas vertė jį ant menčių, suko sprandą... Jungų vadas vos nealpo, bet kažkokiu stebuklu laikėsi... Vienu metu pasirodė, kad net išsivaduoja iš geležinių priešininko rankų...

– Laikas! – sušuko Mindaugas. – Laikas jau!

Vilkas tylėjo.

– Staugianti pabaisa, ar giridi?! – kumštelėjo Vilką Mindaugas.

– Dar dvi sekundės... Jau!

Imtynininkai pakilo. Abu gaudė orą, nuo abiejų žliaugė prakaitas. Šarūnas jautė, kaip virpa kojos, sukasi aplink krūmai, medžiai, visa sala. Norėjosi net vemti.

– Nesitikėjau lygiųjų, – ištiesdamas Šarūnui ranką, pasakė Briedis. – Kur mokeisi imtynių?

– Mokykloj, – burbtelejo Šarūnas, nors iš tikrųjų niekur nesimokė. Malkų skaldymas, dalgis, vandens nešiojimas – štai kas padėjo atlaikyti Briedžio puolimą.

– Mūsų mokykloje Briedis nenugalimas, – pasivaipė prieš Aistę Lapė.

– Šarūnas iš viso neturi lygių, – atkirto Aistė.

Berniukai buvo santūresni. Lygiosios, atrodė, patenkino abi puses. Tiesa, Gamtos Vaikai ir Žydrieji Jungos savaip vertino imtynes, tačiau sutartis liko sutartimi, reikėjo ją vykdyti. Ir, galbūt, viskas būtų kuo laimingiausiai pasibaigę, galbūt, turistai būtų apžiūrėję „Baltąjį gandrą“, pamėginę, kaip veikia siurblys, o paskui visi vaikai linksminęsi prie draugystės laužo, jei ne šuo Tauras. Mat Micius įsidrąsinęs priėjo per arti to krūmo, prie kurio buvo pririštas Tauras.

Šuo puolė katiną, nutraukė virvę ir nusivijo amžinąjį savo priešą. Micius movė kiek kojos nešė prie artimiausio medžio. Tačiau Tauras jį pakeliui pasivijo ir čiupo už sprando. Kai visi pribėgo prie šuns, Micius gulėjo žolėje, parietęs kojas, negyvas... Tauras urzgė ir prie savęs prisileido tik Briedį. Šis jį nutvėrė už virvės ir nusivedė.

– Miciau, su kuo dabar aš...

Šarūnui strigo gerklėje žodžiai. Aistė iš viso pasakyti ką nors nepajėgė. Ji priklaupusi tik glostė ir glostė katiną. Tylėjo, apstoję Micių, ir turistai. Paskui po vieną ėmė skirstytis. Mindaugas, pasivadinęs Algį, iškasė po medžiu, kurio nesusėjo pasiekti Micius, duobę. Į ją ir paguldė ištikimą jungų draugą...

– Grįžtam, Jūrininke, negaliu ilgiau žiūrėti į tuos kaukėtus padarus. Gamtos Vaikai dar vadinasi. Miesčionys sušutę, karkvabaliai pasmirdę... Ne be reikalo

Bocas jų taip nekenčia... Be šuns į gamtą kojos nekelia... Staugia lyg pamišusi gauja.
Pfu!

Ir veltui Briedis siūlė jungas nuvežti prie plausto valtimi. Mindaugas nė girdėti nenorėjo.

– Mes ne jūsų Kiškis. Mokame plaukti, – kirto jis.

Gamtos Vaikai matė, kaip jungos, paėmę į rankas savo rūbus ir iškėlę juos virš vandens, nuplaukė nugara prie plausto.

Po valandos Gamtos Vaikai jau nestaugdami, ramiai susidėjo visą savo mantą į valtį ir paliko salą.

6

Ta diena nesiskyrė nuo kitų vasaros dienų. Iš ryto patekėjo didelė ir graži saulė. Dangumi lyg nedideli laivai plaukė balti plunksniniai debesys. Kolūkiečiai, anksti pakilę, apsitriūsė namie ir išėjo į laukus. Atėjo rugiapjūtės metas. Dideli laukai geltonavo nuo palinkusių varpų, grūdai prašėsi žmogaus rankų.

Jungos tęsė savo ekspediciją. Plaukiojo apie Didžiosios salos iškyšulį ir žvalgė ežero dugną. Mindaugas vėl suurzo. Jis ragino skubėti. Jei tik kurioje nors vietoje paniręs nieko nepastebėdavo, reikalavo kelti „Baltojo gandro“ burę ir plaukti toliau.

– Nėra ko gaišti laiko... Prasidėjo rugiapjūtė, mano seniai laukuose... O dar Elzytė sunegalavo!.. Persiplėšt juk aš negaliu.

– Man atrodo, Mindaugai, kad artėjame prie atomazgos. Dar dieniukė, dar...

– Gal ir taip, tačiau kai kelios dienos šuniui ant uodegos nueina, pikta...

– Nesuprantu!.. Argi tau neįdomu?

– Aš ne apie tai. Tie staugiantieji turistai tris dienas vėjais paleido. Taip gaila, kad jų nepamurdžiau, net nagus gelia.

– Su Gamtos Vaikais taip pat buvo įdomu pasigalynėti.

Šarūnas stengėsi, kaip ir visuomet, nušnekinti draugą, tačiau ir patį nerimas ėmė. Taip, kaip tą kartą, kai kirto dalgiu dilgėles, kai vaikščiojo ant plausto vienas prieš audrą, kai... Tuomet buvo šalia Micius, senas ir išmintingas katinas...

Žinoma, kapitonui Bocui visuomet galima atverti širdį, tačiau nesinorėjo kol kas pas jį eiti su tuščiomis rankomis. Pirmiausia reikėjo ką nors reikšmingesnio surasti ežero dugne, nudžiuginti senąjį kapitoną, o jau paskui aptarti tolimesnius žygius...

Vis labiau nepatenkintas ekspedicija buvo Algis. Po to, kai iš ežero dugno iškėlė žvejo nuskandintą peikeną, daugiau jis nieko nesurado. „Aiste, galų gale tu paklausi tėvą apie uždarbį, ar ne?“ – kibo kas dieną jis prie mergaitės.

Šarūnas girdėjo tas kalbas, tačiau jam nieko kito neliko, kaip viską leisti pro ausis. Juk iš tikrųjų nesisekė lobį surasti... Tik Aistė buvo tokia pat, kaip anksčiau. Visiems ruošė valgį, rinko savo žoles ir vabalus, nardė... Ir neslėpdama didžiavosi Šarūnu. Ypač po tų lemtingų imtynių su Gamtos Vaikų stipruoliu Briedžiu.

– Jūrininke, atsiprašau, kapitone, reikia imti dar didesnę gylį... Lobiai pakraščiais nesimėto.

Taip pasakė Mindaugas, nusileisdamas su visa nardymo apranga į vandenį. Pasakė ir nuplaukė atokiau nuo plausto. Šarūnas žinojo, kad atkalbinėti arba sudrausti draugą nepasiseks. Jei Mindaugas užsispyrė, savo padarys.

– Junga Algi, koks čia gylis? – paklausė Šarūnas.

– Penkiolika metrų, kapitone, – netrukus išgirdo atsakymą.

– Šameli, būk atsargus! – šūktelėjo Aistė.

Mindaugas jos balso tikriausiai negirdėjo. Apsivertė, parodė pelekus ir dingo.

– Man pasakojo, kad vienas tikras akvalangininkas paniro į nežinomą gelmę ir nuskendo, – svarstė lyg niekur nieko Algis. – Įsipainiojo į brakonierių tinklus. Taip ir surado sustingusį.

– Junga Algi! – neiškentęs suriko Šarūnas. – Įsakau užsičiaupti!

– Ar aš blogo noriu, – traukė pečiais Algis. – Sakau, ką girdėjau.

– Tu vis taip pataikyti moki, – pasipiktinusi nususuko nuo Algio Aistė. – Tau net Miciaus nebuvo gaila...

– Baigt kalbas! – nebesusivaldė Šarūnas.

Mindaugas iškilo taip netikėtai, kaip ir buvo paniręs. Pamažu, labai pamažu jis plaukė prie plausto. Iš pradžių net užlipti jam nesisekė. Šarūnas padavė ranką, pagelbėjo. Mindaugas griuvo aukštiekninkas ant plausto denio ir valandėlę gulėjo. Tik paskui nusimetė kaukę. Jungos pamatė iš jo nosies siauru siūleliu bėgantį kraują.

– Kas, vėl šamas, vėl kokio pabaisa? – priklaupęs prie draugo, nekantravo Šarūnas.

– Galėjo būti ir brakonierių tinklai, sakiau, – tvirtino savo Algis.

Mindaugas giliai atsiduso ir nusišluostė kraują Aistės paduota nosine.

– Niekas manęs neužpuolė. Per didelį gylį ėmiau. Galėjau ir neiškilti, – ramiai pasakė Mindaugas. – Jūrininke, paklausyk manęs. Gal dugne, kur nunėriau, ir yra įdomybių, tačiau be akvalango dugno nepasieksim. Toks mano žodis.

– Tai tu matei ką nors?

– Nežinau, mačiau ar ne, bet vieta gana paslaptinga. Kažkuo primena tavo sapną! Baisi gelmė...

– O jeigu? – Šarūnas žiūrėjo Mindaugui į akis. Tas iš karto suprato, ką nori draugas pasakyti.

– Bandyk, Jūrininke... Bandyk...

Mindaugas vis dar nebuvo atgavęs jėgų, o Šarūnas jau ruošėsi plaukti.

– Jūrininke, atsiprašau kapitone, nepamiršk dėl visa ko, kad mes laukiam tavęs, – bandė pajuokauti Mindaugas. Tačiau tas jo juokas nuskambėjo kaip rimtas įspėjimas.

Šarūnas nuplaukė ten, kur ką tik buvo paniręs Mindaugas. Apsidairęs ir supratęs, kad atsidūrė toje pačioje vietoje, nėrė į dugną.

– Šameli, mielasis, nejau tu negali ką nors daugiau papasakoti apie tą gilią duobę, – prašė Aistė.

– Nieko, Kieliuke... Pati žinai, ką gali pamatyti per keliolika sekundžių. O juk dugno aš nepasiekiau... Pajutau, kad dūstu... Per gilų.

– Tai kam mes leidom Šarūną į mirtį?

– Jis kapitonas, Kieliuke, jis žino, ką daro...

– Žiūrėkit! Šarūnas jau paviršiuje! – riktelėjo Algis.

Taip, tačiau jungų kapitonas iškilo tik tam, kad įkvėptų oro ir vėl nertų į gylį. Pirmą kartą pasiekęs kokių dvylikos metrų gylį, berniukas pajuto, kad ilgiau neišlaikys. Pritrūko oro, ėmė svaigti galva... Kaip atsidūrė ežero paviršiuje, nė pats nesuprato. Tiesiog išmetė vanduo, ir tiek.

Ne, su Mindaugu lygintis jis negalėjo! Tačiau ir grįžti ant plausto nebuvo galima. Jungų kapitonas negalėjo duotis įveikiamas! Juk ten jo visi laukė. Mindaugas, Algis ir ta... Kieliukė...

Antrą kartą Šarūnas artėjo prie dugno greičiau. Berniukas ritmingai dirbo pelekais, įtemptas kūnas kirto juodą gelmę... Visos mintys, jėgos, valia buvo pajungta vienam tikslui – pasiekti ežero dugną...

Kiek trūko iki pergalės, Šarūnas negalėjo suprasti. Tačiau vėl juoda gelmė jį lyg kamštį išmetė į ežero paviršių... Pirmą akimirką berniukas tartum apako. Nieko aplink nematė. Ir sukosi viskas, lėkė ratu taip, kaip po imtynių su Briedžiu.

Šarūnas lėtai, labai lėtai atplaukė prie plausto. Dabar jau Mindaugas padėjo jam užkopti. Kai jis nusimetė savo aprangą, draugai pamatė iš nosies bėgantį kraują. Berniukas šlapia nosine stabdė kraują, giliai alsavo.

Jungos stovėjo aplink tylėdami. Laukė.

– Bičiuliai, mes padarėm viską, ką galėjom, – pagaliau prabilo Šarūnas. – Ten, kur pasiekėm dugną, ežeras išžvalgytas. Mindaugas teisus. Mums reikalingas akvalangas. Tik tuomet nurimsim, kai sužinosime, ką slepia ežeras pačioje savo gelmėje.

– Akvalangas? O ar žinai, kiek jis kainuoja? – paklausė Algis.

– Maždaug... Pinigas nemažas... Tačiau sustoti pusiaukelėje juk negalim?

– Tėtis man duos, – skubinosi Aistė.

– O man neduos... Užtikrinu, – pūstelėjo Mindaugas.

Šarūnas suraukė kaktą, mąstė. Į Algį net nepažiūrėjo. Vargu ar jis sutiks dėtis prie tokio pirkinio.

– Jungos, o jei su kapitonu Bocu pasitarus?

– Jūrininke, atsiprašau, kapitone, tu sveiko proto ir trylika baslių neprarijęs. Senasis Bocas mums padės! – džiaugsmingai šūktelėjo Mindaugas.

– Junga Algi, pakelt bures! Grįžtam į uostą! – sukomandavo Šarūnas.

Kapitonas Bocas seniai buvo tokio gero ūpo. Gal tik tuomet ateidavo panašios valandėlės, kai buvo savo metų žydėjime, o jo laivas skrodė visas pasaulio jūras, lankė visus uostus. Kapitonas išdidžiu ir oriu žingsniu matavo „Staugiančio vilko“ denį, o iš pypkutės kūliais virto dūmai. Boco laive savaip šeiminkavo Žydrieji Jungos, o tai kaip tik ir lipo kapitonui prie širdies. „Ha, jei vaikai atėjo pasitarti, tai kapitonas Bocas dar šio to vertas“, – džiūgavo senasis jūrų vilkas.

Šarūnas vedžiojo jungas po laivą, rodė viską, aiškino. Kiekvienam iš jų kažkas laive ypač patiko. Mindaugui, sakysim, mašinų skyrius. Jis čiupinėjo visokius krumpliaručius, stūmoklius, prikišęs nosį, uostė ir sakė, kad jam labai patinka visoks benzino, dervos, tepalo kvapas. Algis neatsiliko nuo Mindaugo. Aistę labiausiai traukė kapitono kajutė ir laivo vairas. Prie vairo ji vis stovinėjo, suko... Šarūnui, žinoma, visas laivas buvo mielas ir savas. Berniukui į galvą brovėsi drąši mintis: „O jei taip paplaukioti po ežerą vienam? Be kapitono?“

Taigi ir jungos, ir Bocas buvo patenkinti. Kapitonas dėjosi ramiai sau rūką pypkutę ir neskubėjo sužinoti, ko pas jį apsilankė jungos. Na, atvirai sakant, skubėti nebuvo ko. Senam vilkui ir taip buvo aišku, kad jungom nesiseka surasti lobio. Tačiau, vien žvilgtelėjus į vaikus, Bocui linksmiau plakė širdis. Visi jie ekspedicijos metu sutvirtėjo, akys tapo ryžtingos, visi atrodė sveiki ir drąsūs. Kapitonas viską, o viską apie jungas žinojo. Ak, ir kvatojo senis, kai išgirdo, kaip šauniai jungos sudorojo Gamtos Vaikus. „Ha, tiems turistams, toms pašvinkusioms menkėms, taip ir reikia“, – kretėjo Boco dantyse pypkutė.

Apžiūrėję laivą, pasidžiaugę, vaikai susirinko prie Boco.

– Ha, jungos, neįau stovėsime. Eime patogiai atsisėsti, – pakvietė vaikus kapitonas į laivo galą, kur stovėjo eilė suolų.

Susėdo.

Šarūnas buvo pasiruošęs kalbai, tačiau dabar apgalvoti žodžiai kažkur dingo. Kapitonas žvilgtelėjo į jį padrąsindamas.

– Mes išžvalgėm visą ežero dugną apie Didžiąją salą... Mindaugas dvylikos metrų gylį ėmė... Lobis, turbūt, dar giliau, – iš lėto pradėjo Šarūnas.

– Ha, dvylika metrų jau šis tas, vyruti, – prašneko Bocas.

– Taip, kapitone, tačiau mūsų ežeras gilus. Sako, net trisdešimt metrų yra. Kaip pasiekti tokį gylį? Mes nutarėm, kad be akvalango lobio nerasime.

– Ha, vyruti, akvalangas gudrus įtaisas. Jei žmogus moka juo naudotis, gali nardyti lyg tikra žuvis... Tiesą pasakius, aš mačiau nardytoją, kuris be akvalangų darė stebuklus... Tuomet mes buvome prie Naujosios Zelandijos... Mums teko stebėti, kaip nardo perlų žvejai.

Jie savo lengvomis džonkomis plūduriuodavo prie salų nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro. Tai tuomet tas senųjų polineziečių ainis rado jūros dugne rausvą perlą... Jei atmintis neapgauna, tą vyruką vadino Titikijum, o jo surasta kriauklė su perlu gulėjo dvidešimt penkių metrų gylyje. Įsivaizduojant, ką tai reiškia?.. Taigi tokį gylį pasiekdavo ne tik vienas Titikijus, tas lieknas ir gražus senųjų polineziečių ainis... Tačiau tik jam vienam pasisekė surasti didįjį rausvą perlą...

Kapitonas taip įsismagino pasakoti, kad jungos valandėlę net pamiršo, ko jie pas Bocą atėjo.

– Dvidešimt penki metrai, – stebėjosi Mindaugas. – O jau virš dešimties kraujas pro nosį prasimuša...

– Kapitone, ką už tokį perlą galima nupirkti? – teiravosi Algis.

– Ha, vyruti, daug ką... Tai didelis turtas! O Napoleonas tų perlų taip pat nuskandino. Taip galvoju aš, kapitonas Bocas...

Išgirdęs apie perlus, Algis visai įsidrąsino:

– Kapitone, bet mes negalim to lobio pasiekti. Mums reikalingas akvalangas. O jis, turbūt, brangiai kainuoja.

Bocas pasižiūrėjo į Šarūną. Valandėlę pamąstė.

– Ha, jungos, ar aš sakau, kad neturiu pinigų, – ir jis jau buvo bekylas eiti į savo kajutę, bet netikėtai ant prieplaukos pasirodė keistas vyriškis. Bocas žvilgtelėjo į jį ir iš karto atpažino. Tai buvo akvalangininkas su keista lyg kibiras kepure, su ryklio burna. Vyriškis, kaip ir pirmą kartą, buvo apsivilkęs treningu, už nugaros pūpsėjo išsipūtusi didelė kuprinė.

– Ha, ko tam čia reikia? – sujudo Bocas. – Jungos, juk tai tas pats akvalangininkas, kuris ieškojo lobio... Kantrybės, vyrukai, kantrybės... Dabar jis iš mūsų nepaspruks!

Akvalangininkas užlipo ant „Staugiančio vilko“ denio. Jis nusimetė kuprinę, nusiėmė tą keistą kepurę.

– Sveiki, kapitone! – pasveikino jis Boca. – Ar prisimenat mane?

– Kapitonas Bocas kiekvienos smulkios žuvelės negali prisiminti, tačiau tave, vyruti, prisimenu.

– Puiku! Vadinasi, nuvešit prie Didžiosios salos iškyšulio.

– Ha, vyruti, o ką ten pametei?

– Ne aš, o kiti pametė, kapitone... Tiksliau, nuskandino....

Jungos apspito Boca ir nepažįstamą vyriškį, gaudė kiekvieną pastarojo žodį, o Šarūnas vis šnairavo į kurpinę, kurioje, be abejo, gulėjo akvalangas.

– Nieko ten, prie Didžiosios salos, nėra, vyruti, – pynė žabangas Bocas.

– Turi būti... Aš sutikrinau visus turimus dokumentus... Daug kas sutampa... Mūšis kaip tik įvyko toje vietoje.

– Jis sveiko proto ar trylika baslių prarijęs? – pakuždėjo į ausį Šarūnui Mindaugas. – Argi prie salos Napoleonas kovėsi su kazokais?

– Ha, vyruti, kaip tai suvirškinti?

– Kapitone, kol kas ir aš sunkiai suvedu galus. Tik aišku, kad per oro mūšį vieno didvyrio lėktuvas nukrito į ežerą, ir aš užsispyriau tą lėktuvą surasti. Tiesa, man nesiseka, nes nuo ano laiko jau praėjo beveik trisdešimt metų!..

Po šių akvalangininko žodžių visų veidai iš nustebimo net ištįso. Kapitonas Bocas piktai krestelėjo barzdą.

– Ha, vyruti, negalvojau, kad toks suktas esi! Ir aš, ir jungos – visi žino, kad Napoleono lobio ieškai! Ko pėdas mėtai?

Dabar akvalangininkas net prasižiojo. Paskui, tartum ką prisiminęs, nusikvatojo:

– Štai ką pripaisto tie turistai! Kai pamatė mane nardant prie salos, vis kibo ir kibo: ko, kam, kas? Neiškenčiau ir vienam pasakiau: „Ieškau Napoleono lobio! Jei pats nori praturtėti, pamirkyk uodegą!“ Atsikabino iš karto...

Akvalangininkas kalbėjo nuoširdžiai. Netikėti juo nebuvo galima. O čia dar įsiterpė Aistė:

– Šarūnai, atsimeni, ką mano tėtis pasakojo apie lėktuvus, ar atsimeni?

– Tačiau juk tai istorinis faktas... Napoleonas tikrai nuskandino lobį, tikrai, – murmėjo Šarūnas.

– Tai ką! – nesavu balsu suriko Algis. – Ežere, vadinasi, lobio nėra? Vadinasi, korta mušta!

– Būgnų Karaliau, ežere yra kario lėktuvas! Didvyrio! Supratai? – prabilo Mindaugas.

Pirmasis atsipeikėjo kapitonas Bocas.

– Ha, vyruti, o kodėl pats ieškai to lėktuvo?

– Akvalangas – mano silpnybė. Kai sužinojau šitą istoriją, nusprendžiau padėti lakūno artimiesiems... Kapitone, tamsta, turbūt supranti, ką tai reiškia...

Bocas užuot atsakęs patraukė keletą stiprių pypkutės dūmų.

– Jungos, ką jūs galvojate? – paklausė pagaliau, žiūrėdamas į jaunosius savo draugus. O kad tie tylėjo, Bocas paaiškino akvalangininkui: – Jie pasistatė plaustą ir išnaršė pusę ežero, ieškodami to... Tai tikri jūrininkai, tikri jungos!..

Šarūnas dar vis negalėjo atsitokėti ir pakelti galvos. Mindaugas kasėsi pakaušį. Algis stovėjo suakmenėjęs, lyg pralošęs kortomis pusę gyvenimo. Tik Aistė žiūrėjo į visus tiesiai ir atvirai.

– Kapitone Bocai, mums reikia pasitarti... Taip viskas netikėtai pasikeitė... Pasitarti reikia, – pagaliau žodis po žodžio pasakė Šarūnas.

Šarūnas sėdėjo ant „Baltojo gandro“ denio ir laukė draugų. Plaustas ramiai stovėjo savo uoste, iš visų pusių apsuptas aukštaūgių nendrių. Aplinkui viešpatavo tylą. Taip būna prieš audrą arba prieš naktį, kai gamta ruošiasi miego. Ežeras tvyrojo lygus ir blizgantis, tartum padengtas ledu. Senąją pirtelę apstojusių medžių tankmėje nejudėjo nė vienas lapelytis. Toli buvo girdėti. Kažkur užė traktorius, lojo prikimusių balsu šuo.

Ramybė užvaldė ir Šarūną. Gal todėl, kad jau žinojo: nors ežere lobio ir nėra, kažkur jo gelmėje miega neužmirštas karo didvyris, kurio lėktuvo ieško akvalangininkas su ryklio burna... O gal todėl, kad tėvas, išklausęs Šarūno pasakojimo apie nuskendusį lėktuvą, pasakė: „Karas giliai žaizdas žmonių širdyse paliko. Gerai suprantu, ką pergyvena žuvusio kario artimieji.“

Tie tėvo žodžiai Šarūnui skambėjo lyg skatinimas tęsti ekspediciją. O kodėl gi ne? Argi jungos gali likti nuošaly, kai ieškomas karo didvyris? Kapitonas Bocas aiškiai davė suprasti, kad pritaria akvalangininko žygiui. Ir akvalangas juk bus... Dabar jau trauktis nebuvo kur. O gal net svarbiau surasti nugrimzdušį kario lėktuvą, negu Napoleono lobį?.. Tačiau ką pasakys kiti jungos?

Berniukas pakilo ir ėmė vaikščioti po „Baltojo gandro“ denį. Šarūnui plaustas buvo mielas lyg senas ir ištikimas draugas. „Baltasis gandas“ puikiai laikėsi. Tiesa, rąstai, tiek laiko pamirkę vandeny, gerokai grimztelėjo, tačiau visa kita buvo savo vietoje. Plaustas atlaikė audrą, puikiai patarnavo nardant, susiremiant su Gamtos Vaikais... Atsiminę keistus turistus, Šarūnas jau negalėjo negalvoti apie katiną Micių. Jis liko ten, saloje...

– Būk pagarbintas!

Ant plausto užšoko Mindaugas. Iš niūroko ir keisto pasveikinimo, iš rūškano draugo veido Šarūnas suprato, kad Mindaugui namie vėl ne pyragai. Tačiau klausti nenorėjo. Tiesą sakant, ką čia ir klausi, jei ir taip viskas nuo seno žinoma.

– Ar papasakojai tėvams apie lėktuvą? – paklausė Šarūnas. – Apie akvalangininką?

– Tu sveiko proto ar trylika baslių prarijęs? Seniams tiek tas lėktuvas rūpi, kiek man pernykštis sniegas, – piktai atkirto Mindaugas.

– Pats ką galvoji?

– Aš?.. Aš, Jūrininke, atsiprašau, kapitone, užmigti negaliu! Mes turim surasti lėktuvą, o ne tas, ryklio burna...

Supliuškęjo vanduo. Ant plausto užlipo Algis.

– Sveiki ir viso gero, – iš karto pasakė jis.

Šarūnas ir Mindaugas pastatė akis.

– Algi, ką tu pasakei? – tartum norėdamas patikrinti, ar tikrai išgirdo draugo žodžius, paklausė Šarūnas.

– Viso gero! Daugiau plaustas manęs nematys.

– Pagalvok, ką šneki! – šūktelėjo Šarūnas. – Juk Bocas pažadėjo parūpinti akvalangą. Juk reikia surasti lėktuvą...

– Spjaut... Mulkinot beveik visą vasarą su tuo lobiu... O jo, pasirodo, nė kvapo... Išeinu.

– Reikia vieną kartą tą Būgnų Karalių pamokyti, – žengė prie Algio Mindaugas. – Pirmiausia, vyruti, kaip sako kapitonas Bocas, padėk jungos kepurę...

– Kepurė mano. Aistė ją man atidavė...

Gal Mindaugas ir būtų vožęs Algiui per sprandą, tačiau nesuspėjo. Sušlamėjo prie pirtelės krūmokšniai, ir iš jų išnėrė įraudusi Mindaugo motina.

– Štai kur tas judošius! Darbus pametus, turiu zylioti lyg piemenė. Mindaugai, marš namo!

Šarūnas dūrė akimis į draugą.

– Neišsiunčiau aš to laiško. Turbūt, pati susirado kelnių kišenėje... Ale matai, ieško...

Teta Rozalija prilėkė dar keletą žingsnių artyn ir ūmai sustojo lyg stabo ištikta.

– Jėzau Marija! – čiuposi rankomis už galvos. – Pavogta mano pasoginė paklodė, mano keturnytė!

Pasikėlusį sijoną, Mindaugo motina viesulu užlėkė ant plausto. Prišoko prie burės ir bandė ją nuimti, tačiau nesisekė. Tuomet čiupo abiem rankom stiebą ir įsiūbavusi nulaužė. Atsirišusi nuo stiebo paklodę, šoko prie Mindaugo.

– Nam, šėtone, namo! – niršo ir mušė ta pačia paklode Mindaugą. – Į ką tu pavertei mano daiktą! Lupsim su tėvu odą... Kaip pikčiausiai gyvatei nersim...

– Ar aš kelio nežinau?.. Ko boksuojatės? – šiaušėsi Mindaugas. – Pareisiu ir pats...

Šarūnas jautė, kad jį krečia drebulys.

– Ir tu, vade, savo atsiimsi, – grasė jau nuo kranto Šarūnui teta Rozalija. – Nepatingėsiu ateiti pas tėvus, nemanyk!

Mindaugas, nuleidęs galvą, cimpino paskui motiną, tirpdamas iš gėdos, iš širdgėlos. Tačiau Šarūnui jis ūmai prieš akis stėjo kitoks: neriąs į giliausią ežero gelmę, puoląs pasitikti įnirtusio vilkinio šuns, kovojąs su audra...

– Mindaugai! – akimirką pamiršęs tetą Rozaliją, sušuko Šarūnas. – Mindaugai, palauk!

– Ko? – trumpai paklausė Mindaugas, kai prie jo pribėgo Šarūnas.

– Mindaugai, aš noriu tau pasakyti... Noriu, kad žinotum... Nors į pasaulio galą su tavim, nors...

– Visko dar bus, Jūrininke, visko...

Ir Mindaugas, staiga nusisukęs, ristele nubėgo. Ne, jis ne motiną vijosi...

Šarūnas palengva sugrižo ant plausto. O čia jau buvo pasidarbavęs Algis. Nuplėšė nuo stiebo simbolinį plausto vairą ir laikė po pažastimi.

– Ratas mano, – lyg teisinosi. – O kam jis čia... Siurbliį taip pat paimčiau...

– Lauk! – suriko Šarūnas. – Nešdinkis!

– Na, na, tyliau... Aš savo pasiimu, ne svetimą, – tempdamas ratą, murmėjo Algis.

Šarūnas vėl liko vienas. Atsisėdo prie pirtelės ant seno kelmo. Pasirėmė rankomis smakrą. Kaip viskas vėl netikėtai pakrypo kita vėže... Užuoat apsvarstę veikimo planą, jungos pabiro kas sau, lyg žirniai, mesti į sieną... O juk dar taip neseniai buvo visi drauge... Šarūnas krūptelėjo. Ant peties pajuto kažkieno ranką. Pasuko galvą. Už nugaros stovėjo Aistė. Jos akys buvo drėgnos lyg tos žolės, kurias ji rinko iš ežero dugno. Ir gilios tos akys buvo kaip ežeras, ir geros kaip ežeras...

– Aš viską mačiau, girdėjau...

– Sėsk, Kieliuke...

Mergaitė nesėdo. Atsirėmė į gluosnio liemenį.

Abu ilgai tylėjo...

Ir gamta tylėjo. Buvo vis tokia pat rami ir susikaupusi.

– Mano tėtis akvalangui duos pinigų, – prabilo Aistė. – Jis susijaudino, kai sužinojo, kad tikrai ieškoma lakūno lėktuvo... Kapitoną Boca žada pasikviesti į svečius...

Šarūnas atsiduso.

– Nenorėjau tau sakyti, – stengėsi išblaškyti draugą Aistė. – Kai tu susirėmei su Briedžiu, buvau viskam pasiruošusi... Tvočiau, ir viskas...

Jungų kapitonas nežymiai šyptelėjo.

– Eilėraščių tą mintinai moku...

Eilėraščių? Šarūnas suraukė kaktą. Kokį eilėraščių? Berniukas negalėjo prisimint. Bent šiuo momentu.

– Nori, padeklamuosiu?
Berniukas linktelėjo galvą.

*Pasaulis perkirstas pusiau –
Tai horizonto linija.
Žmogaus širdis pusiau –
Tai horizonto linija...
Į vandenynus leidžias saulė
Ir pateka iš jų...*

– Mes ieškom horizonto linijos, – tyliai pakartojo Šarūnas paskutinę eilėraščio eilutę. – Mes ieškom...

Jungų kapitonas ryžtingai kilstelėjo galvą. Įsmeigė akis į tolį. O ten, šiapus horizonto, juodavo kapitono Boco vairuojamas „Staugiantis vilkas“. Jis artėjo vis labiau ryškėdamas. Gerai buvo matyti ir Didžioji sala, prie kurios nardė, jau, turbūt, nardė, ieškodamas lakūno palaikų, akvalangininkas... Šarūnas ten jau matė ir „Baltąjį gandra“, pasipuošusį naujomis burėmis, palapine, vairu... Ant denio gulėjo naujas akvalangas, o aplink jį spietėsi jungos, seni, išbandyti ir tikri draugai...

Šarūnas dar aukščiau kilstelėjo galvą. O kas gi anapus horizonto linijos? Linijos, kuri kerta tolimą ežero krantą, miškų viršūnes, gimtuosius laukus?

Kas gi ten?..